

LAPPEENRANNAN LINNOITUKSEN LÄNSIRINNE

Kaupunkiarkeologinen tutkimuskaivaus

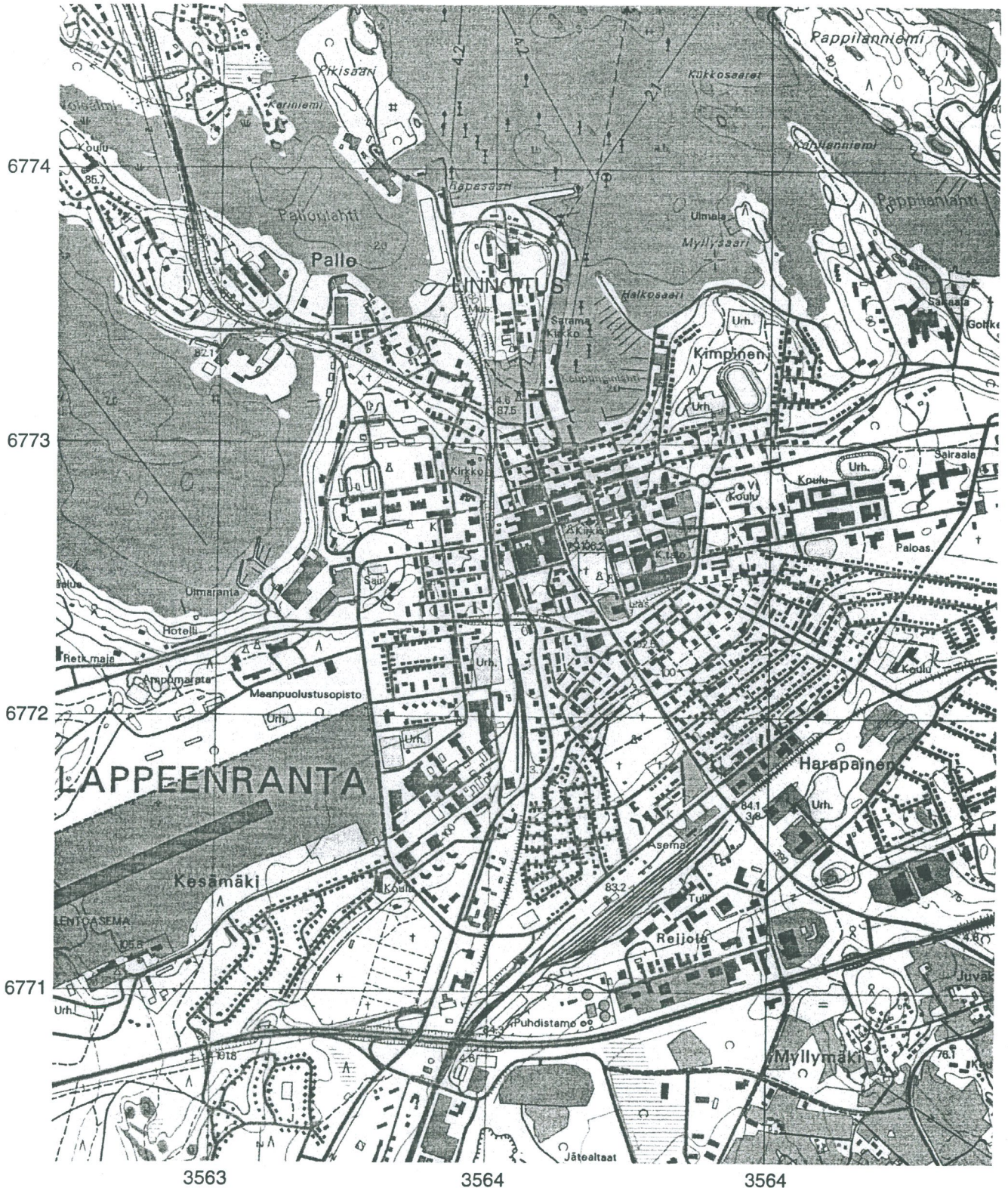
Sini Annala
Museoviraston rakennushistorian osasto
2003

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Tutkimuskohde	Lappeenrannan Linnoituksen Länsirinne
Kaupunki	Lappeenranta
Tutkimuksen laatu	Kaupunkiarkeologinen kaivaus
Kohteen ajoitus	1500-luvulta 1800-luvulle
Peruskarttalehti	3134 07 Lappeenranta
Yhtenäiskoordinaatit	x=73679,48; y=63861,47; z=n. 80 m mpy
Maanomistaja	Lappeenrannan kaupunki
Tutkimuslaitos	Museoviraston rakennushistorian osasto
Kaivauksenjohtaja	fil. yo Sini Annala
Kenttätyöaika	26.5. – 18.7.2003
Tutkitun alueen laajuus	noin 100 m ²
Tutkimusten kustantaja	Museovirasto / EU
Löydöt	KM 2003080:1 - 377
Valokuvat	Museoviraston rakennushistorian osaston kuva-arkisto: mustavalkokuvat 125475:1 – 167, digitaalikuvat 125476:1 – 211, diakuvat 125477:1 – 23. Diariointipäivämäärä 17.7.2003.
Aikaisemmat tutkimukset	Annala, Sini: Lappeenrannan linnoituksen länsirinne, tutkimusraportti 9.10. – 29.10.2002. Museovirasto. 2002. Immonen, Olli; Laaksonen, Lasse: Lappeenrannan linnoitus, arkeologinen tutkimuskaivaus vuosina 1985 ja 1986. Museovirasto. 1986. Laaksonen, Lasse; Tynkkynen, Liisa: Lappeenrannan linnoitus, arkeologinen tutkimuskaivaus vuonna 1988. Museovirasto. 1988.
Alkuperäisen kaivauskertomuksen säilytyspaikka	Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto

TIIVISTELMÄ

Lappeenrannan linnoituksessa, läntisten linnoituslaitteiden ja länsivallin välisellä alueella suoritettiin Museoviraston rakennushistorian osaston toimesta kenttätutkimuksia ajalla 26.5. – 18.7.2003 yhteistyössä Etelä-Karjalan museon ja Lappeenrannan kaupungin kanssa. Tutkimuksia johti fil. yo Sini Annala, tutkimusapulaisena toimi fil. yo Tiina Juopperi sekä kaivajina Lappeenrannan kaupungin palkkaamia työntekijöitä ja arkeologisen seuran Jatulin jäseniä. Länsirinteen pohjoisosan aiemmin tutkimattomalle alueelle sijoitettiin koeoja, josta löydettiin ilmeisesti 1700-luvulle sijoittuvan rakennuksen kivijalka. Kivijalkaa kaivettiin esiin sen länsinurkan kohdalta noin 5 m² verran. Rinteen alaosa tutkittiin koeojin kaukolämpöputken sijoittamismahdollisuuksien selvittämiseksi. Estettä putken upottamisesta syvemmälle nykyiselle paikalleen ei havaittu. Rinteen alaosasta löydettiin ilmeisesti 1700-luvun alkukymmenien ruotsalaisaikaisen torin porvariskortteleiden rakennuskantaan kuulunut lautalattiainen rakennuksenpohja, jota kuitenkin ehdittiin kaivaa esiin vain noin 0,5 m² verran. Venäläisaikaisen 1700-luvun lopun muurin porttiaukosta keskipatterin pohjoispuolelta kaivettiin esiin laiturirakenne ja portista itään linnoitusniemekkeelle kulkevan kiveyksen alkuosa noin viiden metrin matkalta. Tutkitun alueen laajuus oli kokonaisuudessaan noin 100 m². Löydöt on luetteloitu juoksevalla numerolla päänumeron KM:2003080 alle.

PERUSKARTTAOTE 1:20 000
3134 07 LAPPEENRANTA

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto.....	3
1.1. Tavoitteet.....	5
1.2. Tutkimusmenetelmät.....	6
2. Tutkimuskohteen historia.....	7
2.1. Kaupungin perustaminen ja Ruotsin vallan aika.....	8
2.2. Venäjän vallan aika.....	11
2.3. Autonomian ja itsenäisyyden aika.....	12
3. Tutkimusalueen sijainti ja topografia.....	13
4. Havainnot.....	14
4.1. Koeaja A.....	15
4.2. Koeaja B.....	17
4.3. Koeaja C.....	17
4.4. Koeaja D.....	17
4.5. Koeaja E.....	18
4.6. Portti.....	19
4.7. Löydöt.....	21
5. Lopuksi.....	22

LÄHTEET

LIITTEET

- Kartat

1. Lappeenrannan linnoituksen kartta
2. Yleiskartta tutkimusalueesta
3. – 28. Koeaja A (Profiili- taso- rakenne- ja vaakituskartat)
- 29.– 44. Koeaja B (Vaakituskartat)
36. – 44. Koeaja C (Vaakituskartat)
45. – 55. Koeaja D (Vaakituskartat)
56. – 62. Koeaja E (Rakenne- ja vaakituskartat)
63. – 65. Haminan portti (Rakennekartat)

- Löytöluettelo

- Kuvauspäiväkirjat
- Kuvaliite

1. JOHDANTO

Lappeenrannan Linnoituksen kunnostustyöt aloitettiin vuonna 1976. Vuonna 1990 arkkitehtitoimisto Koskinen & Schalin laati linnoitusalueen käyttösuunnitelman, jonka mukaisesti länsirinteen maanpinta oli tarkoitus laskea 1700-luvulla käytössä olleelle tasolle. 1980-luvun kaivausten perusteella¹ tämän ennakoitiin vaativan paikoin yli metrin maakerroksen poistamista, jolloin Pikisaareen vievä kaukolämpölinja jäisi aiotun pinnan yläpuolelle. Näin ollen kaukolämpölinjan linnoituksen länsiluoteista osuutta päätettiin laskea syvyyteen, jossa se ei häiritsisi tulevia maanmuokkaustöitä. Vuonna 2002 tutkittiin lähinnä konekaivuun avulla tulevan kaukolämpöputken Frisenheiminkujan suuntainen kujan pohjoispuolinen osuus. Putki sijoitettiin suunnitellusti lukuun ottamatta rahakammion kellarin ja Frisenheiminkujan välistä löytyneestä portaikosta aiheutunutta linjan siirtoa noin kaksi metriä pohjoisemmaksi.² Syksyllä 2002 sovittiin alustavasti tulevaan kesään sijoittuvien tutkimuskaivausten toteutuksesta.

Linnoituksen alueella suoritettiin ensimmäiset laajamittaiset arkeologiset kaivaukset vuosina 1985 – 86. Kaivaukset liittyivät linnoituslaitteiden kunnostustyöhön, joka vuonna 1985 oli edennyt linnoituksen länsipuolelle.³ Tutkimusten tarkoituksena oli selvittää muinaisjäännösten laajuutta ja laatua.⁴ Näiden tutkimustulosten selventämiseksi ja täydentämiseksi kaivauksia suoritettiin myös kesällä 1988.⁵ Molemmat kaivaukset suoritettiin Frisenheiminkujan pohjoispuolisella alueella, joka kirjallisten lähteiden perusteella tiedetään kaupungin vanhimmaksi osaksi.

Kesän 2003 kenttätyöt suoritettiin Museoviraston rakennushistorian osaston toimesta 26.5. – 18.7.2003, jälkityöt ja raportin kokoaminen puolestaan seuraavan talven aikana. Löydöt on numeroitu juoksevalla alanumerolla päänumeron KM 2003080 alle; valokuvat puolestaan päänumeroiden 125475 (mustavalkokuvat), 125476 (digitaalikuvat) ja 125477 (diakuvat). Kenttäjohtajana toimi fil. yo Sini Annala ja tutkimusapulaisena fil. yo Tiina Juopperi. Jälkitöistä huolehtivat kaivausten johtaja ja

¹ Laaksonen – Immonen 1986; Laaksonen – Tynkkynen 1988.

² Annala 2002.

³ Laaksonen – Immonen 1986 s. 5 – 6.

⁴ Lähteessä esiintyy maininta aiemmasta kiinteiden rakennusten tutkimisesta kaivauksin, mutta materiaalia, kuten kaivauskertomuksia, ei löytynyt. Laaksonen – Immonen 1986 s. 6.

⁵ Laaksonen – Tynkkynen 1988 s. 4 – 5.

tutkimusapulainen. Töihin osallistui Lappeenrannan kaupungin palkkaamia työntekijöitä. Arkeologian harrastajien seuran Jatulin jäsenistä kaivauksiin osallistuivat Hilikka Harmaala, Marja Oikkonen, Minna Rohunen, Arja Astikainen, Pirkko Nivanto, Pentti Laiho, Jaakko Korhonen, Säde Rantanen, Ari Niemelä ja Irmeli Ojanne. Kaivaustöitä valvoi ja koordinoi Museoviraston rakennushistorian osasto, jonka yhdyshenkilönä toimi rakennusmestari Kari Gröndahl. Etelä-Karjalan museo ja Lappeenrannan kaupungin Tekninen keskus antoivat käyttöön kaivaus- ja dokumentointivälineistöä, Etelä-Karjalan museo luovutti käyttöön myös toimistotiloja.

1.2. TAVOITTEET

Kaukolämpöputken siirtotöitä jatkettiin länsirinteen alaosassa kesällä 2003. Rahoituksen vuoksi putki tuli saada sijoitettua viimeistään tulevan syksyn aikana, ja muinaisjäännösalueen kyseessä ollessa putken paikkaa lähdettiin selvittämään arkeologisin tutkimuksin. Putken linjalla tiedettiin sijainneen rakennuksia jo 1600-luvulla, jolloin rakennuskanta käsitti tiheään rakennetun, asemakaavasta riippumattoman puotikylän. Markkinakylän rakennukset säilyivät alueella 1700-luvun alkukymmenille saakka. Vuoden 1649 asemakaavan perusteella länsirinteen alaosassa oli kulkenut jo tällöin myöhemmän Maaherrankadun suuntainen katu, joka lähteiden perusteella jäi kuitenkin kiveämättä.⁶ 1720-luvulla rakennetun hallintorakennusten ympäröimän kauppatorin rakennuskantaan kuuluneiden rakenteiden perustuksia kaivettiin esille kaikissa aiemmissa kaivauksissa. Vuoden 1988 kaivauksissa esiin saatiin porvareille kuuluneiden kortteleiden rakennuskantaan kuuluneen rakennuksen kivijalka.⁷ Porvariskorttelit sijoituivat kauppatorin pohjoispuolelle Maaherrankadun varteen. Tiedossa siis oli, että porvariskortteleiden Ruotsinvallan aikaisesta rakennuskannasta, katu- ja korttelirakenteesta 1700-luvun alkukymmeniltä saattaisi olla jäänteitä alueella, jolla kaukolämpöputki nykyisin sijaitsee. Aluetta päätettiin tutkia rinteen suuntaisten koeojien avulla, joilla pyrittiin selvittämään, onko alueella kaukolämpöputken syvemmälle sijoittamista estäviä, laajempia arkeologisia tutkimuksia vaativia rakenteita tai katu- ja korttelirakenteen muita jäänteitä.

⁶ Toivanen 1979, s. 42, 49, 88, 87 ja 91.

Rakennuskannan, katu- ja korttelirakenteen lisäksi toivottiin tietoja myös linnoituksen restauroinnissa käytettävän maanpinnan korkeustasosta. Aiemmissa kaivauksissa oli löydetty ajoitettavissa oleva palokerros, jonka arveltiin ulottuvan aikavälille 1600-luvun puolivälistä 1700-luvun alkukymmenille⁸. Tulevan maankorkeuden päättäminen edellytti lisätutkimuksia etenkin alueen pohjoisrinteellä, jota ei aiemmin ollut tutkittu.

Toukokuussa 2003 Lappeenrannassa vieraili Museoviraston tutkija Teemu Mökkönen, joka piti linnoituslaitteiden koneellisen esiin kaivamisen tarkkailua tarpeellisena. Töissä ei kuitenkaan ollut tarkoituksena edetä syvempiin kerroksiin, joten tarkkailu ja mahdollinen dokumentointi päätettiin suorittaa kaivausten ohessa tarpeen sitä vaatiessa. Käytännössä tämä tuli tarkoittamaan kurtiinimuurissa keskipatterin pohjoispuolella sijaitsevan porttiaukon tutkimista.

1.3. TUTKIMUSMETODIT

Metodien ja kaivausalueiden sijoittelussa lähdettiin liikkeelle toisaalta kaukolämpöputken uudelleen sijoituksen tarpeista, toisaalta länsirinteen tutkimukset haluttiin ulottaa rinteen aiemmin tutkimatta jääneeseen pohjoisosaan. Lisäksi tutkittiin 1700-luvun lopulla rakennettuun kurtiinimuurin kuuluva porttiaukko, josta oli vuonna 1997 muurin korjauksen vaatimien töiden yhteydessä löydetty kiveystä. Työn etenemistä ja tehtyjä havaintoja kuvailtiin kenttäpäiväkirjassa. Koeojien ruutunumero kasvaa idästä länteen, tekstissä yksittäisestä ruudusta puhutaan sen koeojan koodilla ja järjestysnumerolla (esim. A1 koeoja A:n itäisimmästä ruudusta).

Metrin levyisten koeojien osalta tutkimukset suoritettiin teknisinä kerroksina kerrospaksuuden ollessa kymmenen senttimetriä. Tähän ratkaisuun päädyttiin kerrosten sekoittuneisuuden ja rinteen jyrkkyyden vuoksi. Teknisinä kerroksina kaivamista jatkettiin, kunnes esiin tuli selkeästi stratigrafisina yksikköinä erottuvia kerroksia tai rakenteita, jotka kaivettiin esiin stratigrafisesti. Kaivaminen suoritettiin lastoilla ja maa seulottiin 13 mm seulalla aina, kun se katsottiin tarpeelliseksi. Selkeitten täyttökerrosten kohdalla kaivettiin lapiolla, konekaivuun avulla tutkittiin vain

⁷ Laaksonen – Immonen 1986 s. 34 – 35; Laaksonen - Tynkkynen 1988 s. 32 – 34.

⁸ Laaksonen – Immonen 1986 s. 36- 38; Laaksonen - Tynkkynen 1988 s. 29, 30.

koeoja E:n länsiosa sekä ojan eteläpuolinen alue, jolle kaukolämpöputki aiottiin sijoittaa.

Tasot vaakittiin ja kuvattiin aina sekä piirrettiin sen ollessa tarpeellista millimetripaperille mittakaavassa 1:20. Rakenteista piirrettiin erilliset rakennekartat. Lopuksi koeojien pitkästä etelä- sekä lyhyestä itäprofiilista piirrettiin profiilikartat. Jälkitöissä koeojien B, C ja D taso- ja profiilikarttoja ei piirretty puhtaaksi, sillä maan todettiin olleen kauttaaltaan niin sekoittunutta, että puhtaaksi piirtäminen ei ollut tarpeen. Karttojen puhtaaksi piirtäminen suoritettiin Adobe Illustrator- piirto-ohjelmalla.

Vaakitsemisessa käytettiin kolmea kiintopistettä, joiden koordinaatit saatiin myöhemmin Lappeenrannan kaupungin Teknisen keskuksen mittaryhmän avulla. Kaivausalueen laajuuden ja rinteen jyrkkyyden vuoksi kiintopisteitä tarvittiin useita, vaakitseminen suoritettiin kahden desimaalin tarkkuudella. Mittaryhmän antamia koordinaatteja käytettiin myös yleiskartan piirtämisessä, jonka pohjana käytettiin linnoituksen länsiluoteisen osan peitepohjapiirrosta.

Valokuvaaminen tapahtui Nikon FM-2 kameralla sekä Sony P52 digitaalikameralla. Kaikki kenttäkuvat otettiin sekä mustavalko- että digitaalikuvina. Jälkitöiden yhteydessä esineistä otettiin lisäksi dia- ja digitaalikuvia. Kuvaamisen suoritti yleensä kaivausten johtaja.

Pintamaan poistoa lukuun ottamatta löydöt otettiin koeojista talteen aina kolmen metrin matkalta. Paikalleen mitottiin vain erikoisemmat ja ajoittavat löydöt. Jälkitöissä löydöt käsiteltiin koeojittain tason ja kolmen metrin ruutuosion mukaan siten, että yhdelle alanumerolle eriteltiin aina yksi löytötyyppi. Rakenteiden osalta löydöt otettiin talteen stratigrafisten yksikköjen mukaisesti.

2. TUTKIMUSKOHTTEEN HISTORIAA

Lappeenrannan linnoitus on museokohde, joka koostuu 1700-luvulla linnoitetusta Saimaaseen pistävästä niemekkeestä rakennuskantoineen. Nykyisellään linnoitus heijastelee monipuolista historiaansa Lappeenrannan kaupungin syntypaikkana,

markkina-alueena, hallinnollisena keskuksena, sotilastukikohtana ja vankilana sekä viimeisessä vaiheessaan hylättynä jättömaana, joka hyvän sijaintinsa vuoksi oli päätyä tonttimaaksi. Kaikki linnoituksen alueella suoritettut kaivaukset keskittyvät länsirinteeseen ja sen alaosaan, kaupungin varhaisvaiheiden keskukseen. Seuraavassa käydään lävitse kirjallisuuden länsipuolen rakennuskannasta antamat tiedot.

2.1. KAUPUNGIN PERUSTAMINEN JA RUOTSIN VALLAN AIKA

Saimaaseen pistävällä hiekkaniemekkeellä pidettävät Lapveden eli Lappeen vapaamarkkinat syntyivät ilmeisesti uskonpuhdistuksen jälkeen seurauksena Lappeen pitäjän keskuksen ja kirkon siirtymisestä sinne. Ensimmäinen kirjallinen maininta kauppapaikasta löytyy Kustaa Vaasan privilegiokirjeestä vuodelta 1542, jonka mukaisesti markkinat pidettiin syksyisin kaksi kertaa. Niemekkeen ensimmäinen rakennuskanta kuitenkin syntyi vasta vuonna 1616, jolloin viipurilaiset saamiensa privilegioiden perusteella saivat markkinat haltuunsa ja oikeuden myyntikojujen pystyttämiseen. Silloinen rakennuskanta käsitti avonaisia myyntikojuja, varastorakennuksia, ja myöhemmässä vaiheessa myös talviasuttavia rakennuksia.⁹ Ensimmäiset markkinarannan sesonkiasutukseen liittyvistä talviasuttavista rakennuksista saattoivat olla uunillisia yksihuoneisia tupia, mutta jo 1600-luvun puolivälissä käytössä oli useampihuoneisia kaakeliuunitupia.¹⁰

Lappeenranta sai kaupunkioikeudet Pietari Brahen toisen kenraalikuvernöörikauden aikana vuonna 1649 osana Suomen taloudellisen tilanteen kohentamiseen liittyvää kaupunkilaitoksen kehittämistä. Vuonna 1652 valtiopäivien myöntämät privilegiot mahdollistivat rakennuskannan, kaupan ja hallinnon kehittymisen uudessa, villimiesaiheisen vaakunan mukaan Willmanstrandiksi nimetyssä kaupungissa.¹¹ Kaupunkistatuksensa mukaisesti Lappeenranta sai ensimmäisen asemakaavansa 1600-luvun puolivälin tienoilla. Ajan hengen mukaan säännöllisessä ruutuasemakaavassa ei huomioitu aiempaa rakennuskantaa kirkkoa ja niemeä etelästä rajaavaa tulliaitaa lukuun ottamatta. Niemen harjalla kulki pitkittäinen pääkatu

⁹ Toivanen 1979, s. 42, 49.

¹⁰ Toivanen 1979 s. 42, 49.

¹¹ Toivanen 1979 s. 55 - 64.

etelä-pohjoissuunnassa toisen, läntisestä tulliportista alkavan pitkittäiskadun kulkiessa pääkadun alapuolella länsirinteessä.¹² Toivasen mukaan länsirinteen pitkittäiskatua ei olisi saatu valmiiksi, mutta toisaalta Immonen arvelee, että kauppatavaroitten kuljettamiseksi läntiseltä tulliportilta markkinatorille torin ja portin välillä olisi ollut jonkinlainen kulkutie. Kaikki kaupungin kadut jäivät tässä vaiheessa kiveämättä.¹³

Nuoren kaupungin elämää vaikeutti viipurilaisten markkinakylä, joka rakennuksineen ja varastoitailta nykyiseen Pallonlahteen johtavine laitureineen täytti ranta-alueen jyrkän mäen alla.¹⁴ Markkinaranta eristi niemekkeen laelle jääneen varsinaisen Lappeenrannan kaupungin rannasta tapahtuvasta kaupasta viipurilaisten lohkaistessa valtaosan tuotosta ja tullimaksut kokonaisuudessaan.¹⁵ Vaikka ranta kuului kaavoitettuun kaupunki-alueeseen, saattoivat viipurilaiset vedota nautintaoikeuteensa.¹⁶ Kaupunkilaisten yrityksistä huolimatta rannan rakennuskanta oli olemassa vielä 1700-luvun alussa.¹⁷ Keskinäisen köydenvedon voitti lopulta Viipuri, sillä kaupunkioikeudet lakkautettiin vuonna 1683 osittain Viipurin kaupan edistämiseksi.¹⁸ Markkinarannan jatkona osittain länsirinteessä sijaitsi varsinaiseen Lappeenrannan kaupunkiin kuuluva tori, joka muodostui rakentamatta jätetystä korttelista.¹⁹ 1600-luvulla torin laidalla tiedetään asiakirjojen perusteella sijainneen raatihuone ja käräjäpaikkana toiminut kuninkaan huone. Rakennusten paikoista ei ole varmuutta, mutta aiemminkin todennäköisesti samalla paikalla sijainnut raatihuone sijaitsi 1720-luvulla torin länsireunassa rinteeseen tasanteella markkinapaikan vieressä. Kuninkaan huone sijaitsi todennäköisesti samoin länsirinteessä.²⁰

Suuri Pohjan sota muutti oleellisesti tähän saakka lähinnä kaupankäyntiin keskittyneen kaupungin elämää. Isonvihan aikana Lappeenranta toimi vuorollaan sekä ruotsalaisten että venäläisten joukkojen tukikohtana säästyen kuitenkin polttamiselta.²¹ Uudenkaupungin rauhan jälkeen miehityksen päätyttyä vuonna 1721 kaupunki palasi Ruotsin haltuun. Rajan siirtymisen ja Viipurin menettämisen seurauksena Itä-Suomen

¹² Toivanen 1979 s. 88, 87; ks. kuvaliite, kuva 1.

¹³ Toivanen 1979 s. 91; Immonen 1992 s. 19.

¹⁴ Toivanen 1979 s. 41 – 43, 98.

¹⁵ Toivanen 1979 s. 98, 99.

¹⁶ Toivanen 1979 s. 81.

¹⁷ Vuorinen et al. 1991 s. 15.

¹⁸ Toivanen 1979 s. 308, 309.

¹⁹ Toivanen 1979 s. 90, Immonen 1992 s. 21

²⁰ Toivanen 1979 s. 93, 94; Jalkanen s. 41; Immonen 1992 s. 21.

²¹ Immonen 1992 s. 22; Toivanen 1979 s. 330.

kaupan ja hallinnon keskuksiksi nousi Hamina, jonka alaisiksi markkinapaikoiksi alistettiin Savonlinna ja Lappeenranta. Lappeenrannan linnoittaminen kaakkoisrajan puolustusketjun osana aloitettiin Toivasen mukaan syksyllä 1722.²² Linnoituslaitteet pyrittiin rakentamaan tykkitaistelua ajatellen eurooppalaisten oppien mukaan. Komeista suunnitelmista huolimatta varojen puutteen, vanhan rakennuskannan ja niemen ahtauden vuoksi tuloksena oli kenttälinoitus, jossa kaivanto- ja vallilinja katkaisi niemen kaulan niemen harjannetta suojatessa vain maavalli, jonka edestä rinnettä jyrkennettiin. Osaa julkisista rakennuksista lukuun ottamatta kaupunki kasvoi linnoituskehän ulkopuolelle.²³

1720-luvun kaupunkikuvasta pyrittiin asemakaavan laatimisella ja sen valvomisella aikaan saamaan edustava, toimiva ja turvallinen kokonaisuus. Kaupungin toiminnot eriytyivät toiminnallisiksi kokonaisuuksiksi siten, että linnoitetun niemen laen ulkopuolelle länsirinteeseen kauppatorin ympärille muodostui hallinnollisesti leimautunut kokonaisuus.²⁴ Kaikki kaupankäynti pyrittiin keskittämään torille, sen läheisyydessä sijaitsivat hallinnollisten rakennusten lisäksi satama ja asuinrakennuskorttelit, joissa sijaitsi porvarien rakennuksia.²⁵ Rannassa olivat rantasillat, joiden kautta markkinoille tulleet talonpojat toivat tuotteensa. Koko niemeä kiersi portein varustettu hakuliaita.²⁶ Kaikki kadut olivat saman levyisiä eikä kivirakennuksia tieltävästi ollut.²⁷ Siviilihallinnon julkisista rakennuksista merkittävin oli maaherran residenssi, johon liittyi erillinen kansliarakennus. Residenssi sijaitsi Maaherrankadun jatkeena olleen kauppatorin etelälaidalla. Aidatun pihamaan portti antoi torille ja sen laidalta nousivat vuonna 1724 rakennetut portaat linnoitusalueelle. Maaherran residenssin lisäksi pihassa sijaitsi talousrakennus. Torin alueella sijaitsivat lääninkonttori- ja kanslia, kaupungin vaakarakennus, raatihuone ja vuonna 1729 palaneen päävartion tilalle rakennetut kaksi vartiorakennusta. Hirsirakennukset oli rakennettu muuratun harmaakivisokkelikon varaan. Niissä käytettiin joko harmaakivitakkoja tai tiilisiä kakluuneja.²⁸ Vartiorakennuksen lisäksi vuoden 1729 tulipalo tuhosi lukuisia porvareiden omistamia rakennuksia.²⁹

²² Toivanen 1979 s. 343, 344, 360.

²³ Talaskivi 1988, s. 25; Toivanen 1979 s. 364.

²⁴ Toivanen 1979 s. 383, 386; ks. kuvaliite, kuva 2.

²⁵ Toivanen s. 416, 417; Vuorinen et al. s. 48, 52.

²⁶ Jalkanen 1913 s. 122, 123.

²⁷ Knapas 1976, s. 6.

²⁸ Toivanen 1979 s. 383 – 391.

²⁹ Jalkanen 1913 s. 124.

Lappeenrannan taistelu vuonna 1741 oli suurin Hattujen sodan taisteluista. Valtauksen päätyttyä kaupunki ryöstettiin ja linnoituksen puurakenteet sekä kruunun rakennuksista ainakin lääninkanslia ja –konttori arkistoituneen paloivat residenssin tärveltyessä.³⁰ Tiedot kaupungin tuhosta ovat ristiriitaisia, perimätiedon mukaan kyseessä oli hirveä verilöyly, ja sotilaslähteet puhuvat kaupungin polttamisesta. Asukkaiden palatessa kaupunkiin rakennustoiminta kuitenkin alkoi pian vilkkaana.³¹

2.2 VENÄJÄN VALLAN AIKA

Turun rauhassa vuonna 1743 Lappeenranta siirtyi venäläisten haltuun. Kaupungin jälleenrakentaminen pääsi todella vauhtiin vasta vuonna 1744, maaherran residenssiä oli kunnostettu jo vuonna 1743.³² Linnoitusta vuonna 1742 esitetystä piirroksessa länsiranta on kuvattu asuttuna alueena, jonka luonteesta lähteiden puute estää muodostamasta kuvaa. Julkisista rakennuksista länsirinteessä tiedetään sijainneen vaakahuoneen ja kämnerinoikeuden, jotka molemmat rakennettiin uudelleen vanhoille perustuksilleen 1740-luvulla. Samalla korjattiin myös huonoon kuntoon päässeet satama- eli vaakalaiturit. Kämnerinoikeuden tiloissa toimi myöhemmin raatihuone.³³ 1770-luvun karttoihin ilmestyy maaherran residenssin paikalle rakennus, joka vastaa muodoltaan 1970-luvulle säilynyttä rakennusta.³⁴ Aina 1770-luvulle leimaa antavana piirteenä oli rakentamisen sekavuus kaupungissa, jonka venäläiset näkivät ennen kaikkea sotilastukikohtana. Autiotontteja oli paljon, köyhät asukkaat rakensivat hökkeleitä edustavimmillekin tonteille, ja asutusta pyrittiin ohjaamaan varsinaisen kaupungin ulkopuolisiin esikaupunkeihin. Asemakaavoja laadittiin useitakin, mutta niitä saatu kokonaan toteutettua. Myös tulevien linnoitustöiden tiedostaminen pakotti jättämään tilaa tulevalle suunnittelulle, jolloin linnoitusalueesta muodostui katu- ja korttelirakenteeltaan sekava kokonaisuus.³⁵

1750-luvulla suoritettiin linnoitustöitä, joiden tarkkaa luonnetta ei tiedetä. Seuraavat suuret rakennustyöt tehtiin vasta 1770-luvulla. Vuonna 1775 hyväksytyn

³⁰ Toivanen 1979 s. 530.

³¹ Talaskivi 1988 s. 56, 59; Vuorinen et al. s. 88, 90..

³² Ranta 1978 s. 38, 39.

³³ Ranta 1978 s. 74, 101 – 105, 113; ks. kuvaliite, kuva 4.

³⁴ Knapas 1976 s. 6.

³⁵ Ranta 1978 s. 38, 74 – 78.

asemakaavan, ns. tseljuskinin kaavan mukaisesti alettiin mokata autoritäärisyyden leimaamaa rajakaupunkia, jonka siviiliväestö asui varsinaisen kaupungin ulkopuolella. Tämä viimeistään päätti länsirannan torin kaupallisen ja vähitellen myös hallinnollisen käytön. Tällöin myös rakennettiin kaupungin ensimmäiset kivitalot. Vasta nyt rakennettiin bastionjärjestelmän mukaiset harmaakivimuurit, etuvarustuksia täydennettiin reduttien ja veden ääreen rakennettujen patterien osalta. Linnoitus valmistui etulinnakkeiden rakentamisen myötä 1790-luvulla.³⁶

Ruotsalaisten vajaa sata vuotta aiemmin aloittama työ tuli päätökseen vihollisten toimesta, jota vastaan linnoitus alun perin suunnattiin. Koko Suomi kuitenkin siirtyi Venäjälle vuonna 1809, minkä seurauksena Kaakkois-Suomen linnoitusketju menetti merkityksensä. Lakkauttamiseen vaikutti myös jatkuvasti kehittyvä sotateknologia, joka olisi ilman ajan tasaistamista aiheuttanut linnoituksen pikaisen vanhenemisen.³⁷

1.3. AUTONOMIAN JA ITSENÄISYYDEN AIKA

Linnoituksen lakkauttamisen jälkeen vallituksia ei enää korjattu, ja ne luovutettiin kaupungille, minkä jälkeen ne alkoivat hitaasti rappeutua. Uusia rakennuksia rakennettiin tarpeen mukaan.³⁸ Rakennuskantaa vuonna 1818 kuvaavassa piirroksessa länsirinteen pohjoisosassa näkyy rakennuksia, ilmeisesti venäläisten kasarmirakennuksia.³⁹ Naisvankila perustettiin niemen luoteisosan kasarmi-rakennuksiin vuonna 1819. Tällöin mm. länsirinteessä sijainnut maaherran talo siirtyi vankilan käyttöön. Alue joutui siviiliviranomaisten haltuun ja sinne rakennettiin 1830-luvulta lähtien useita rakennuksia. Tämän ja myöhemmän miesvankilan alue ulottui 1800-luvun lopun piirroksen perusteella länsirinteelle, alueelle, jossa sijaitsi vankilan rakennuskantaa ja viljelyksiä. Vuodelta 1920 olevassa työvankilan kartassa länsirinne on merkitty rakennuksettomaksi viljelysalueeksi.⁴⁰

1800-luvun lopulla länsireunaa muokkasivat eniten teollisuuskäyttö ja rautatien rakentaminen vanhan torialueen ja rannan väliin. Pallonlahden täyttämisen jälkeen

³⁶ Ranta 1978 s. 140 – 144; Vuorinen et al. 1991 s. 84 – 86, 90, 91; Knapas 1976 s. 12, 13; ks. kuvaliite, kuva 3.

³⁷ Vuorinen et al. 1991 s. 86; Palokangas et al. 1974 s. 72.

³⁸ Immonen 1992 s. 188.

³⁹ Knapas 1972.

⁴⁰ Knapas 1972 s. 24 – 29; Laaksonen – Tynkkynen 1988 s. 10, työvankilan kartta vuodelta 1920.

paikalle rakennettiin ensin rautatie ja myöhemmin maantie.⁴¹ Vankilan jäätyä pois käytöstä sotien jälkeen linnoituksen alue autioitui ja unohtui kaupungin takamaaksi vuosikymmenien ajaksi.⁴² Alueella kulkeva kaukolämpölinja vedettiin paikalleen 1970-luvulla. Nykyisin rautatiestä muistuttaa vain niemen luoteispuolella oleva asemarakennus sekä ratapenkka. Ratapenkka kohosi ennen länsireunan kunnostustöiden aloittamista selkeäsi korkeammalle kuin muu rannan ja torialueen maasto, minkä vuoksi alueelle jouduttiin tuomaan täyttöhiekkaa 1980-luvulla. Oletettavasti rautatien vuoksi ei kaivettu, vaan penkka kasattiin suoraan aiemman maan pinnan päälle. Torialueella vuosina 1985 – 86 suoritettujen kaivausten seurauksena löydetyin kellarin päälle rakennettiin pieni katos, joka on tällä hetkellä länsireunan ainoa rakennus, sillä Frisenheiminkujan eteläpuolinen maaherran talo paloi vuonna 1972. Nykyisin vanhan torin länsialueen yli rinteen juurella kohti niemen pohjoispäätä kulkee asfaltoitu kevyen liikenteen väylä. Koko Frisenheiminkujan pohjoispuoleista rinnettä ja sen alaosa luonnehtii hoitamaton kasvillisuus ja länsipuolelle vuonna 1985 edenneiden muurin kunnostustöiden vuoksi kaivantoinen maisema.⁴³

3. TUTKIMUSALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Lappeenrannan linnoitus sijaitsee Saimaaseen pistävällä vähäkivisellä hiekkaniemellä, jonka rinteet laskevat laelta jyrkästi tasoittuen rantaan viettäväksi tasanteeksi. Linnoituksen laen puolustusvalli on noin 93 m mpy korkeudessa kun taas länsirinteen juurella, Pallonlahteen viettävällä muurin rajaamalla alueella korkeus on keskimäärin vain 80 m mpy. Koeoja A:n kohdalla rinne laskee noin 30 cm metrin matkalla. Linnoituksen länsiosan maisema muuttui 1900-luvun alussa, jolloin Pallonlahtea täytettiin siten, että alun perin veden äärellä ollut kurttiinimuri sijaitsee nykyisin noin kolmenkymmenen metrin päässä rannasta. Kurttiinimuurin ja Pallonlahden välissä kulkee linnoitusniemen kiertävä tie. Tutkimusalue sijoittuu linnoituksen länsirinteeseen ja sen alaosaan, läntisten linnoituslaitteiden ja länsivallin väliselle maa-alueelle, jonka poikki niemen suuntaisesti kulkee asfaltoitu kevyen liikenteen väylä. Rinteessä kasvaa

⁴¹ Laaksonen – Immonen 1986 s. 19.

⁴² Vuorinen et al. 1991 s. 94, 110.

⁴³ Laaksonen – Immonen 1986 s. 19, suulliset tiedot korjaustöitä johtavalta Teuvo Tupakalta syksyllä 2002 ja kesällä 2003.

erilaisia ruohovartisia kasveja sekä lehtipuita, kuten koivu, tammi, leppä ja haapa. Kesän aikana tutkittu alue täyttyi siinä määrin kasvillisuudesta, että sitä jouduttiin niittämään.

Koeoja A sijoitettiin rinteeseen pohjoisosan aiemmin tutkimattomalle alueelle siten, että eteen ei tullut suuria, kaivamista juurillaan haittaavia puita. Koeojalla katettiin noin 10 metriä ylätasanteen suojavallista alkava rinteeseen osuus siten, että ojan kokonaispituudeksi tuli 18 metriä ja se kattoi rinteeseen jyrkimmän nousun osuuden. Koeojan A jatkoksi suuren puun vuoksi noin metri sen pohjoispuolelle sijoitettiin 15 metriä pitkä koeoja B, jota oli kaivausten myöhemmässä vaiheessa tarkoitus jatkaa kurttiinimuurille saakka. Koeojat C, D ja E, pituuksiltaan 12, 15 ja yhdeksän metriä sijoitettiin koeoja B:n eteläpuolelle siten, että koeoja E sijoittui 1980-luvulla tutkitun torialueen laitamille. Nämä koeojat sijoitettiin siten, että niiden poikki kulkevan kaukolämpöputken molemmat puolet voitiin tutkia putken uudelleensijoittamismahdollisuuksien selvittämiseksi. Koeojan E eteläpuolelle rinteeseen nähden poikittain kaivettiin koneellisesti auki alue, jolle kaukolämpöputki aiottiin sijoittaa. Ojaa kaivettiin torialueelle päin, kunnes osuttiin aiempien kaivauksien sekoittamaan maahan. Kurttiinimuurin porttiaukko sijoittui rinteestä katsottuna koeojien taakse keskipatterin pohjoispuolelle.

Rinteeseen jyrkkyyden ja kaukana toisistaan sijaitsevien kaivausalueiden vuoksi kaivausten aikana jouduttiin käyttämään useita korkeuskiintopisteitä, jotka on merkitty yleiskarttaan (kp 1, 2 ja 3). Kiintopisteiden ja koeojien tarkat sijainnit ja korkeudet saatiin vasta kaivausten loppuvaiheessa Lappeenrannan kaupungin mittausryhmän avulla.

4. HAVAINNOT

Tarkasteltaessa koko kaivausalueita voidaan erottaa toisistaan selkeästi kaksi kokonaisuutta, eli rinteeseen ja sen alaosaan kaivetut koeojat ja portti. Portti on osa kurttiinimuuria ja kuuluu näin ollen linnoituksen 1700-luvun lopun rakennusvaiheeseen, jolla venäläiset saattoivat linnoituksen valmiiksi. Rinteeseen ja sen alaosaan kaivetut koeojat puolestaan kertovat selkeästi 1800-luvulla alkaneiden maanmuokkaustöiden

vaikutuksesta alueella säilyneeseen muinaisjäännöskantaan. Torin läheisyyteen sijoitetusta koejoista E:stä saatiin esiin häiriintymätön kulttuurikerros ja osa rakenteesta, kun taas rinteiden alaosa koejoista E:n pohjoispuolella oli selvästi joutunut sen verran suurten maansiirtotöiden kohteeksi, ettei selkeitä kulttuurikerroksia voinut erottaa. Sen sijaan rinteistä, koejoista A:sta saatiin esiin rakenne, joka osoittaa rinteiden rakennuskannan jäännösten säilyneen rinteiden alaosaa paremmin.

4.1. KOEJOJA A

Kaivaukset aloitettiin avaamalla rinteiden suuntainen koejoista A (A1 – A18). Kiintopisteinä käytettiin kahta ojan pohjoispuolella sijaitsevaa kantoa. Pintamaan poiston jälkeen (taso 0) edettiin kymmenen sentin kerroksissa, sillä löydöt olivat sekoittuneita eikä selkeitä stratigrafisia yksiköitä voinut juurikaan erottaa. Ajoittavana löytönä mainittakoon toisesta kerroksesta ruudusta A3 löytynyt venäläinen vuoden 1787 raha. Ojan yläosaan, ruutujen A1 – A4 alueeseen verrattuna, ojan alaosan ylempien kerroksien löydöt olivat hyvin sekoittuneita. Ojan alapäässä, ruutujen A16 – A18 osalta kaivaminen lopetettiin kerrokseen 6 pohjahiekan tullessa vastaan. Ruutujen A13 – A15 viimeinen kerros oli 7, josta löydettiin mm. tykinkuula. Ruutujen A1 – A3 kaivaminen jätettiin samoin kerrokseen 7, jolloin vastaan tuli löydötön pohjahiekka, ruuduissa A2 ja A3 saven sekaisena.

Kerroksessa 7 ruudussa A7 – A9 alkoi erottua tiilimurskan ja kokonaisten tiilien muodostama kerros (profiilikartassa kulttuuri 2). Tiilet jätettiin paikoilleen. Ruuduissa A10 – 12 kaivaminen päätettiin kerrokseen 9, ruuduissa A7 – A9 teknisinä kerroksina kaivamista jatkettiin kerrokseen 10 saakka, jolloin ruuduissa A7 – A9 erottuvan rakenteen vuoksi etenemistä jatkettiin stratigrafisesti. Kaivamista haittasi ruutujen A9 ja A10 rajalla sekä ruudussa A11 olleet suuret kivet, jotka päätettiin poistaa rakenteen esiin kaivamiseksi. Kivet eivät kuuluneet rakenteeseen. Ruutujen A7 – A9 alueelta tuli esiin osittain lohkotuista harmaakivistä, osittain tiilistä koostuva rakenteen nurkka siten, että harmaakivistä muodostuvan kivijalan päällä oli käytetty tiiliä, jotka kuitenkin olivat enimmäkseen niin huonokuntoisia, että niitä ei saatu kaivettaessa säilymään paikallaan. Rakenteen nurkka osui ruudun A9 itäosaan siten, että rakenne jatkui koejojen pohjoispuolella kun taas rakenteen länsipuolelta, ruudun A8 läntisimmän

kymmenen senttimetrin alueelta, saatiin esiin koskematon pohjasavi. Ruudusta A10 erottui pohjois-etelä- sekä itä-länsisuuntaiset hiiltyneen hirren jäänteet, jotka menivät niiden itäpuolisen kivi- ja tiilirakenteen alle. Hiiltyneissä hirsissä erottui heikosti salvoskohta. Hirsien länsipuolelta erottui muutamia hiilikerroksia ja lopulta ruudussa A13 koskematon pohjamaa. Hiilikerroksia ei aikapulan vuoksi ryhdytty poistamaan; ne merkittiin ja vaakittiin rakennetta kuvaavaan piirroksen.

Rakenteen yhteydestä löydetty esineet ajoittuvat 1600-luvulta 1700-luvulle. Tarkasteltaessa koeojasta piirrettyä profiilikarttaa vaikuttaa siltä, että kivijalka on kaivettu maapintaan (profiilikartassa A1 – A4 kulttuuri 1), jonka kerroksesta löydettiin vuoden 1787 raha. Rakennuksen tuhouduttua sen päälle oli myöhemmin ilmeisesti eri vaiheissa kasaantunut maata (profiilikartassa kulttuuri 2 ja 3), viimeisimmässä vaiheessa 70-luvulla, jolloin rinnettä tasattiin täyttämällä sen kuopanteita. Vain metrin levyisessä koeojassa rakenteesta oli vaikea muodostaa kokonaiskuvaa, eikä aikaa kaivausalueen laajentamiseen ollut. Rakenteen ajoittaminen perustuu karttalähteiden lisäksi esinelöytöihin. Esinelöytöjen perusteella rakenne ajoittuisi Venäläiselle ajalle ennen autonomian aikaa. Karttalähteistä ei kuitenkaan löydy sopivaa rakennusta. 1800-luvun alun rakennuskantaa kuvaavassa kartassa alemmas rinteeseen, kurttiinimuurin läheisyyteen sijoittuu venäläisiä kasarmirakennuksia. Linnoituksen länsiluoteista kulmaa koskevassa peitepiirroksessa arkkitehti Keijo Koskinen on määritellyt kolmesta rakennuksesta itäisimmän kohtaan, jossa se osuu vain noin kymmenen metrin päähän rakenteesta.⁴⁴ 1800-luvun kartan todennäköisen epätarkkuuden huomioon ottaen on mahdollista, että kyseessä olisi tuon rakennuksen kivijalka. Esineiden ajoittumisen vuoksi rakennus ei sovellu vankilan 1800-luvun rakennuskantaan kuuluvaksi. Toisaalta karttapiirrosten tarkkuus on kyseenalainen, siviilirakennukset on saatettu jättää pois ja 1770-luvulta lähtien niitä ei linnoituksen alueella muutenkaan suvaittu.⁴⁵

Teemu Mökkönen totesi linnoituksen karttojen asemointia koskeneessa raportissaan, että ainut kartta, jossa on kuvattu hyvin Maaherrankadun 1700-luvun rakennuskantaa, on 1750-luvun lopun kartta. Kartta on kuitenkin torin pohjoisosassa kääntynyt liikaa länteen.⁴⁶ Kartta ei siis ole mittatarkka, mutta sen mukaan alueella on

⁴⁴ Koskinen, Länsiluoteisen linnoituksen osan peitepohjapiirros.

⁴⁵ Immonen 1992 s. 196, 137.

⁴⁶ Mökkönen 2003, vanhojen kaupunkimittauskarttojen asemoinnin luotettavuudesta, 1750-luvun lopun kartta.

rakennuskantaa, ja se, että rakennuksia ei enää 1800-luvun alun kartoissa näy, selittyisi siviilirakennusten purkamisella 1700-luvun lopulla.

4.2. KOEOJA B

Koeoja B (B1 – 15) sijoitettiin rinteeseen alaosaan koeoja A:n jatkoksi siten, että se alkoi A:n alaosan kanssa samalta korkeudelta metrin pohjoisempana. Koeoja B:n kiintopisteenä käytettiin sen eteläpuolella polulla sijaitsevaa kiveä. Koeoja sijoitettiin poikittain kaukolämpöputkeen siten, että putken molemmat puolet saatiin katettua. Putken vuoksi jätettiin kaivamatta ruudut B4 – B12. Koeojan kuusi läntisintä ruutua lopetettiin ensimmäisen kerroksen jälkeen, jolloin alkoi sekalaisen kokoisista kivistä, sorasta ja hiekasta koostuva kerros, jonka muuttuminen pohjahiekaksi todettiin lapiolla kaivamalla. Ruutuja A1 – A3 kaivettiin tasoon viisi saakka, jolloin vastaan tuli pohjahiekka. Löydöt olivat kaikkien kerrosten osalta sekoittuneita, rakenteita ei havaittu.

4.3. KOEOJA C

Koeoja C (C1 – C12) sijoitettiin koeoja B:n eteläpuolelle kattamaan B:n tavoin sen poikki kulkevan kaukolämpölinjan molemmat puolet. Koeoja B:n havainnot koskevat myös ojaa C; kivikkoisen sorakerroksen jälkeen alkoi pohjahiekka, ja putken vuoksi tutkittaviksi jäivät ainoastaan ruudut C1, C5 ja C6. Ruutuja C5 ja C6 kaivettiin tasoon viisi saakka, ruutua C1 puolestaan tasoon seitsemän saakka. Maa oli sekoittunutta eikä rakenteita havaittu.

4.4. KOEOJA D

Koeoja D (D1 – D15) sijoitettiin koeojien B ja C eteläpuolelle. Kaukolämpöputken vuoksi jätettiin kaivamatta ruudut D5 – D7. Edellisten ojien tavoin läntisimmät ruudut D13 – D15 jätettiin kivikkoon eli ruuduista poistettiin vain pintamaa. Ruutujen D1 – D4 kaivamista jatkettiin koskemattomaan pohjasaveen saakka eli tasoon seitsemän.

Ruudut D8 – D12 kaivettiin tasoon neljä saakka. Maa oli sekoittunutta, rakenteita ei havaittu.

4.5. KOEOJA E

Koeoja E (E1 – E9) sijoitettiin edellisten ojien eteläpuolelle lähimmäksi 1700-luvun ruotsalaistoria. Pintamaan poiston jälkeen täyttöhiekalta vaikuttava kerros kaukolämpöputken länsipuolella (ruudut E7 – E9) kaivettiin koneellisesti, jolloin todettiin pohjahiekan alkavan heti täytön alta. Koeojan itäpäässä, ruutujen E1 – E3 kohdalla täyttöhiekkakerroksen paksuus oli 50 cm. Sen alta alkoi kulttuurikerros, jota kaivettiin tasoon neljä saakka, jolloin ruutujen E1 ja E2 rajalla olleen suuren kiven itäpuolelta tuli esiin puurakennetta. Puurakenne alkoi noin 40 cm kulttuurikerroksen ylärajan alapuolelta.

Kyseessä on ilmeisesti lautalattiaisen rakennuksen jäännös. Koska koeojaa ei enää ehditty laajentaa, jäi käsitys rakenteesta epämääräiseksi. Puut olivat pinnastaan hiiltyneitä. Rakenteeseen kuului mahdollisesti suuri maakivi, jonka itäpuolelta noin 0,5 m² alalta esiin kaivettu rakennuksen jäännös alkoi. Se sijaitsi puhtaan pohjahiekan yläpuolella, ja noin viisi metriä etelään kaukolämpöputkelle kaivetun ojan profiilissa näkyi hiiltynyttä puuta, joka ilmeisesti kuului samaan rakenteeseen.

Karttojen perusteella ruotsalaisajan tori ei yltänyt näin kauas pohjoiseen, ja sen rakennuskanta oli rakennettu harmaakivisokkelikolle. Venäläisajan kartoista ei löydy sijainniltaan sopivaa rakennusta, joten huomioiden rakennuksen sijainti 1720-luvun torin läheisyydessä porvareille varatun korttelin alueella, on luontevaa olettaa sen kuuluneen korttelin varastorakennuksiin vuonna 1988 kaivausalue II ja III alueelta kaivetun rakennuksen pohjan tavoin.⁴⁷ Puut ovat pinnastaan hiiltyneitä, ja tulipalon tiedetään koetelleen kaupunkia vuonna 1729 minkä lisäksi rakennuskantaa ilmeisesti poltettiin valtauksen yhteydessä vuonna 1741.⁴⁸

⁴⁷ Laaksonen - Tynkkynen 1988 s. 32 - 34.

4.6. PORTTI

Kurttiinimuurin porttiaukosta, kartoissa nimellä Haminan portti, oli muurin jäänteitä esiin koneella kaivettaessa havaittu kiveystä vuonna 1999. Vuonna 2003 muurin korjaustöiden edetessä alueelle tarkempaa tutkimista ennen korjaustöiden jatkamista pidettiin tarpeellisena. Alueen tutkiminen aloitettiin portin välistä noin 5 x 3 metriä suuruiselta alalta, jota myöhemmin laajennettiin portin molemmin puolin, itään ja länteen. Porttiaukon keskelle, itä-länsisuuntaisesti viritettiin mitta, jota käytettiin apuna piirtämisessä. Vaakituksissa kiintopisteenä käytettiin portin koillisnurkan kiveä, jolle kaupungin mittaryhmä antoi kaivausten loppuvaiheessa korkeuden. Kohde kaivettiin esiin stratigrafisesti. Löytö- ja kuvaluettelossa porttiaukon kohdalla on käytetty nimikkeitä pohjois-, itä-, etelä- ja länsineljännes, joita käytettiin kaivausten aikana. Käytännössä pohjoisneljänneksellä tarkoitetaan kiveyksen pohjoispuolista aluetta, kun taas itäneljännes on kiveys itse. Porttiaukon keskeltä itä-länsisuuntaisesti kulkevan tukin pohjoispuolisko on länsi- ja eteläpuoleinen eteläneljännes.

Vuonna 1999 kaivaminen portissa oli keskeytetty kiveyksen esiin tullessa, ja vain kevyesti peitettynä se oli vuosien kuluessa roudan vuoksi menettänyt muotoaan. Lisäksi korjaustöiden vuoksi muurista tippuneet kivet vaikeuttivat selkeän kuvan saamista. Myös vesi tuotti ongelmia. Koska kaivannon länsiosa oli osapuilleen samassa korkeudessa Pallonlahden vedenpinnan kanssa, se täyttyi öisin vedestä, ja sitä jouduttiin jatkuvasti tyhjentämään. Sateiden aikana valuva vesi toi mukanaan irtomaata, joka jatkuvasti sotki kaivausalueen.

Työt aloitettiin puhdistamalla alue kertyneestä kasvillisuudesta, tuoreesta mutakerroksesta ja selkeistä irtokivistä. Tällöin osa porttiaukon kiveyksen kivistä tuli esiin (kartta 63). Tässä vaiheessa koko alue oli mutaisaa, hiekan ja mullan sekaista. Portin pohjoispuolen muurin viereen oli aiemmin tarkistusmielessä kaivettu lapiokaivanto, joka kuitenkin osui hirsikertojen väliin. Alueen länsireunalla erottui hyvin säilynyt tukki, jota ei vielä kaivettu esiin. Jatkossa edettiin stratigrafisesti. Kaivamisen edetessä kiveyksen todettiin rajoittuvan portin kaakkoiskulmaukselle (kartta 64). Kivien koko porttiaukossa vaihteli noin 30 ja 80 senttimetrin välillä. Kivet oli lohkottu karkeasti neliskulmaisiksi suunnikkaiksi. Kivistä pohjoisimmat antoivat vaikutelman

⁴⁸ Laaksonen - Tynkkynen 1988 s. 32 – 34; Jalkanen 1913 s. 124; Toivanen 1979 s. 530.

porrasmaisista askelmista, mutta mikäli kiveyksen luonne todella oli tällainen, on roudan vaikutuksen vuoksi mahdoton sanoa. Kaivausaluetta itään päin laajennettaessa kiveyksen todettiin jatkuvan noin kuuden metrin matkalla porttiaukon itäpuolella (kartta 65). Myös tähän rakenteeseen liittyi muutamia puita. Kiveys alkoi suoraan noin parin metrin paksuisen täyttöhiekkakerroksen alta, joka poistettiin koneellisesti. Kiveys ilmeisesti jatkui edelleen täyttöhiekan alla, jota ei kuitenkaan ollut tarkoituksenmukaista poistaa pidemmältä.

Porttiaukon kiveyksen pohjoispuolella oli puuroskan ja varsinaisten puiden täyttämä alue, jonka rakenne selkeni toisiaan kolmessa kerrassa risteäviksi hirsiksi. Kiveyksen länsi- ja osin pohjoispuolella alkoi orgaanispitoinen maa-aines, jota kaivausten aikana nimitettiin hiili I:ksi. Myöhemmin portin tukeista muodostuneen osion todettiin käsittävän kolme eri orgaanista, löydöttömien savikerrosten toisistaan erottavaa kerrosta, hiili I, II ja III:n (kartta 65). Nämä kerroksen sisälsivät puuainesta sekä löytöesineitä. Vaikka kerrokset käsiteltiinkin omina stratigrafisina yksikköinä, todettiin niiden löytöjensä sekä koostumuksensa puolesta karkeasti samanaikaisiksi. Orgaanisista kerroksista alin, hiili III osoittautui noin 50 cm paksuksi, runsaasti maatumatonta puuainesta sisältäväksi kerrokseksi. Ylempien orgaanisten kerrosten puuaines ei vähäisemmän kosteuden vuoksi ollut säilynyt näin hyvin. Hiili III saatiin talteen hyvin säilyneitä puuesineitä, kuten tynnyrin vanteita ja varpuluudan osia. Hiili III kaivettaessa todettiin portin läpi itä-länsisuuntaisesti kulkevan hirsin kolmessa kerrassa kunkin paksuuden ollessa noin 25 cm. Portin keskivaiheilla sekä tästä noin 2,5 metriä länempänä pitkittäishirsiin oli salvottu poikittaishirsiä kolmessa kerroksessa. Portin keskellä poikittain kiveyksen länsipuolella kulkeva hirsi ei ulottunut koko portin poikki. Poikittaiset hirret jatkuivat muurin alle. Längisempi poikittaishirsi lävisti koko portin. Hirren länsipuolta kaivettiin koneellisesti, mutta jatkuvasti nousevan veden vuoksi selkeää kuvaa ei saannut. Tunnustelemalla kuitenkin todettiin, että syvemmältä, suunnilleen portin länsilaidan kivien kohdalta, tuli uusia hirsin. Länsi- ja eteläneljänneksistä eroten kiveyksen pohjoispuolisen pohjoisneljänneksen hirsirakenne ei ulottunut yhtä syvälle. Pitkittäisiä hirsikertoja saatiin esiin kaksi, poikittaista yksi. Hiekkapohja alkoi näiden alta ilman länsipuolen kaltaista paksua orgaanista kerrosta. Koko laiturirakennetta ei kaivettu esiin. Rakenteen läntisin osa, kuten pitkittäishirret, jatkuivat muurin länsipuolella alkavan asfalttitien alle, joka jätettiin paikalleen.

Kyseessä todettiin olevan salvotuista mäntyhirsistä koostuva laituriarokku, joka kosteassa maaperässä oli säilynyt hyväkuntoisena. Hirren pohjoispuolinen laiturinarokun osa kaivettiin auki kokonaisuudessaan, jolloin todettiin arkkurakenteen koostuvan kolmesta toisiinsa salvotusta hirsikerrasta. Puhdas pohjasavi tuli vastaan alimman hirren pohjan korkeudella. Arkkurakenteen täytteenä oli pääasiassa puurooskaa (hiili III), joka koostui erilaisesta puusilpusta, sahanpurusta, havuista ja puusekä tuohiesineiden teelmistä. Tämänkaltaista materiaalia oli luultavasti runsaasti saatavilla portin rakentamisen aikaan, jolloin alueella suoritettiin runsaasti rakennustöitä. Lisäksi tällainen materiaali läpäisi hyvin vettä eikä ollut roudalle altis, mikä oli käytännöllistä ottaen huomioon veden läheisyyden. Hirsiä oli kaivettu esiin koko muurin läntiseltä osalta Saimaan puolelta kurttiinimuurin korjaustöiden yhteydessä. Puusta otettiin dendrokronologinen näyte, joka tutkittiin Joensuun yliopiston Dendrokronologian laboratoriossa. Kaatoajankohdaksi saatiin aikaväli 1768 – noin 1806⁴⁹, mikä vahvistaa oletuksen, että laiturirakenne ajoittuu muurin kanssa saman ikäiseksi, eli 1770-luvulle.⁵⁰ Rannassa jo 1600-luvulla ollutta laajaa satamaa tiedetään korjatun 1740-luvulla, mutta todennäköisesti satamarakenteet tuhottiin jo linnoitustöiden alkuvaiheissa.⁵¹

Osana laiturirakenteen hirsirakennetta on kiveys, joka jatkuu porttiaukon itäpuolelle. Porttiaukon kivetty alue liittyy erilaisiin kuljetustarpeisiin; se on lasteja ajatellen tukeva ja veden liukastamiin hirsiiin verrattuna hyvän jalansijan antava pohja. Portin itäpuolinen kiveys liittyy mahdollisesti länsirinteen juuressa jo kaupungin varhaisvaiheissa 1600-luvulla kulkeneeseen tiehen, joka oli varmasti kivetty linnoitusvaiheissa.⁵²

4.7. LÖYDÖT

Löydöt olivat tyypillisiä kaupunkikaivauksen löytöjä, vaikka rahojen vähäisyys yllättikin. Löydöt koostuivat lähinnä lasista, keramiikasta, nauloista ja muista rautaesineistä,

⁴⁹ Zettenberg 2003 s. 5.

⁵⁰ Vuorinen et al. 1991 s. 84 – 86.

⁵¹ Ranta 1979 s. 104, 105, 140 – 144; Toivanen 1978.

⁵² Toivanen 1979 s. 88, 87, 91.

luusta ja liitupiipun varsista. Keramiikkalaaduista mainittakoon lasitettu ja lasittamaton punasavikeramiikka, fajanssi, posliini ja kivitavara. Löytöihin lukeutui yksi ehjä tykinkuula. Rahoja löytyi ainoastaan yksi kappale, koeoja A:n venäläinen vuoden 1787 raha. Erityisesti mainittavia ovat portin kosteissa olosuhteissa säilyneet puuesineet, kuten tynnyrinvanteet ja tuohikontin kappaleet.

5. LOPUKSI

Tarkasteltaessa kaikkia linnoituksen länsirinteellä suoritettuja arkeologisia tutkimuksia ovat ne varhaisinta kaupunkivaihetta lukuun ottamatta tuoneet tietoja kaikista rakennuskannan vaiheista sekä auttaneet ymmärtämään niitä maankäytön piirteitä, jotka ovat muokanneet linnoituksen länsirinteen nykyiseen asuunsa. Suurin osa esiin kaivetuista rakenteista kuuluu 1720-luvun ruotsalaiseen toriin ja sen pohjoispuoliseen porvariensa omistamien tonttien rakennuskantaan. Tämä osoittaa sen, että tutkimuksia on tietoisesti painotettu mielenkiintoiseksi koetulle torialueelle. Toisaalta, kuten kesän 2003 tutkimukset osoittivat, niemen pohjoispäätä kohti siirryttäessä maan muokkaukset ovat sekoittaneet ja vieneet mukanaan aiemmat kulttuurikerrokset rinteeseen alaosassa. Ilmeisesti varhaisimpia muokkaavia tekijöitä ovat olleet linnoitustyöt; niin ruotsalaisten kuin venäläistenkin linnoitustöiden yhteydessä rinnettä jyrkennettiin, jolloin aikaisemmasta rakennuskannasta jäljelle jääneet osat ovat tulleet pyyhkäistyksi pois.

Muurin korjaustyöt on tarkoitus saattaa valmiiksi vuonna 2005. Tämän jälkeen suoritetaan linnoituksen muu kunnostus, johon liittyy myös maan pinnan lasku 1700-luvulla käytössä olleelle tasolle. Kaivausten yhtenä tavoitteena oli tuon korkeuden määrittäminen sekä kaukolämpöputken sijoituspaikan selventäminen. Kaukolämpöputken kohdalle kaivetut koeojat varmistivat, että putki voidaan upottaa syvemmälle nykyiselle paikalleen. Samalla myös selveni, että niemeä rinteeseen alaosassa pohjoiseen mentäessä maan sekoittuneisuuden vuoksi ei kerrosten korkeuksista voi sanoa mitään. Koeoja A:n sekä koeoja E:n rakenteiden löytyminen osoitti rakennuskannan jäänteiden säilyneen parhaiten rinteessä ja ruotsalaisen torin alueella. Koeoja ei enää ehditty laajentaa, minkä vuoksi rakenteista on vaikea päätellä

mitään varmaa. Tulevaisuudessa, ainakin mikäli maansiirtotöitä alueella jatketaan, rakenteiden esiin kaivamista Koeojissa A ja E on syytä harkita.

Haminan portilta itään johtava tie on ilmeisesti säilynyt ratapenkan ja nykyisen kevyen liikenteen väylän alla. Kiveys on järkevintä kaivaa esiin koneellisesti, mutta valvonnassa olisi hyvä olla mukana arkeologista osaamista, ottaen huomioon mahdollisuuden törmätä torialueen rakennuskantaan. Kesän kaivauksissa ei ehditty toteuttaa rinteestä muurille ulottuvaa koeojaa. Muurin vierellä kerrokset ovat säilyneet hyvin, joten muurin sisäpuolen vierustan tutkiminen olisi järkevää.

Yhdessä aiempien kaivausten tietojen kanssa kesän 2003 tutkimukset antavat hyvän kuvan linnoituksen länsiosan Friesenheiminkujan pohjoispuolisen alueen tilanteesta.

Oulussa 4.5.2003, fil.yo Sini Annala

LÄHTEET

1. Sähköiset lähteet

Lappeenrannan linnoituksen sivut <http://www.lappeenranta.fi/linnoitus/index.html>

2. Painamattomat lähteet

Annala 2002 Sini Annala: Lappeenrannan linnoituksen länsirinne. Tutkimusraportti 9.10. – 29.10.2002. Museovirasto 2002.

Annala 2003 Sini Annala: Keskenikäinen raportti Lappeenrannan linnoituksen länsirinteen tutkimuskaivauksista kesällä 2003.

Laaksonen – Immonen 1986 Lasse Laaksonen ja Olli Immonen: Lappeenrannan linnoitus. Arkeologinen tutkimuskaivaus vuosina 1985 ja 1986. Raportti kaivaustöiden päättyessä. Museovirasto 1986.

Laaksonen – Tynkkynen 1988 Liisa Tynkkynen: Lappeenranta – linnoitus. Ruotsinvallan aikaisen markkinarannan tutkimuskaivaus kesällä 1988. Museovirasto 1988.

Mökkönen 2003 Teemu Mökkönen: Ote linnoituksen karttojen asemointia käsittelevästä alustavasta raportista. Mukana myös karttoja jne. Sähköposti 23.5.2003.

Zettenberg 2003 Pentti Zettenberg: Lappeenrannan linnoitustyössä esiin tulleiden rantapaalujen iänmääritys, dendrokronologiset ajoitukset FIY2201-FIY2205. Joensuun yliopisto, Karjalan tutkimuslaitos,

Ekologian osasto, dendrokronologian laboratorio
2003.

3. Painetut lähteet

Immonen 1992

Olli Immonen: Lappeenrannan varuskunta-historia. Karjalan Kirjapaino Oy, Lappeenranta 1992.

Jalkanen 1913

K. J. Jalkanen: Lappeenrannan kaupungin historia 1649 – 1741. Lappeenrannan kaupunki, Jyväskylä 1913.

Kiiveri-Hakkarainen et al. 1999

Kaija Kiiveri-Hakkarainen: Lappeenrannan linnoituksen kehittäminen, raportti 1999. Lappeenrannan kaupunki, Lappeenranta 1999.

Knapas 1976

Rainer Knapas: Lappeenrannan linnoitus, rakennushistoria ja säilyneet rakennukset, alustava selvitys. Lappeenrannan kaupunki, Lappeenranta 1976.

Palokangas et al. 1974

Markus Palokangas et al.: Kaakkois-Suomen vanhat maalinnoitukset. Sotasokeat ry:n kevätjulkaisu 1974. Sotasokeat ry, Helsinki 1974.

Ranta 1978

Raimo Ranta: Lappeenrannan kaupungin historia 1743 – 1811, nide II. Lappeenrannan kaupunki, Lappeenranta 1978.

Talaskivi 1988

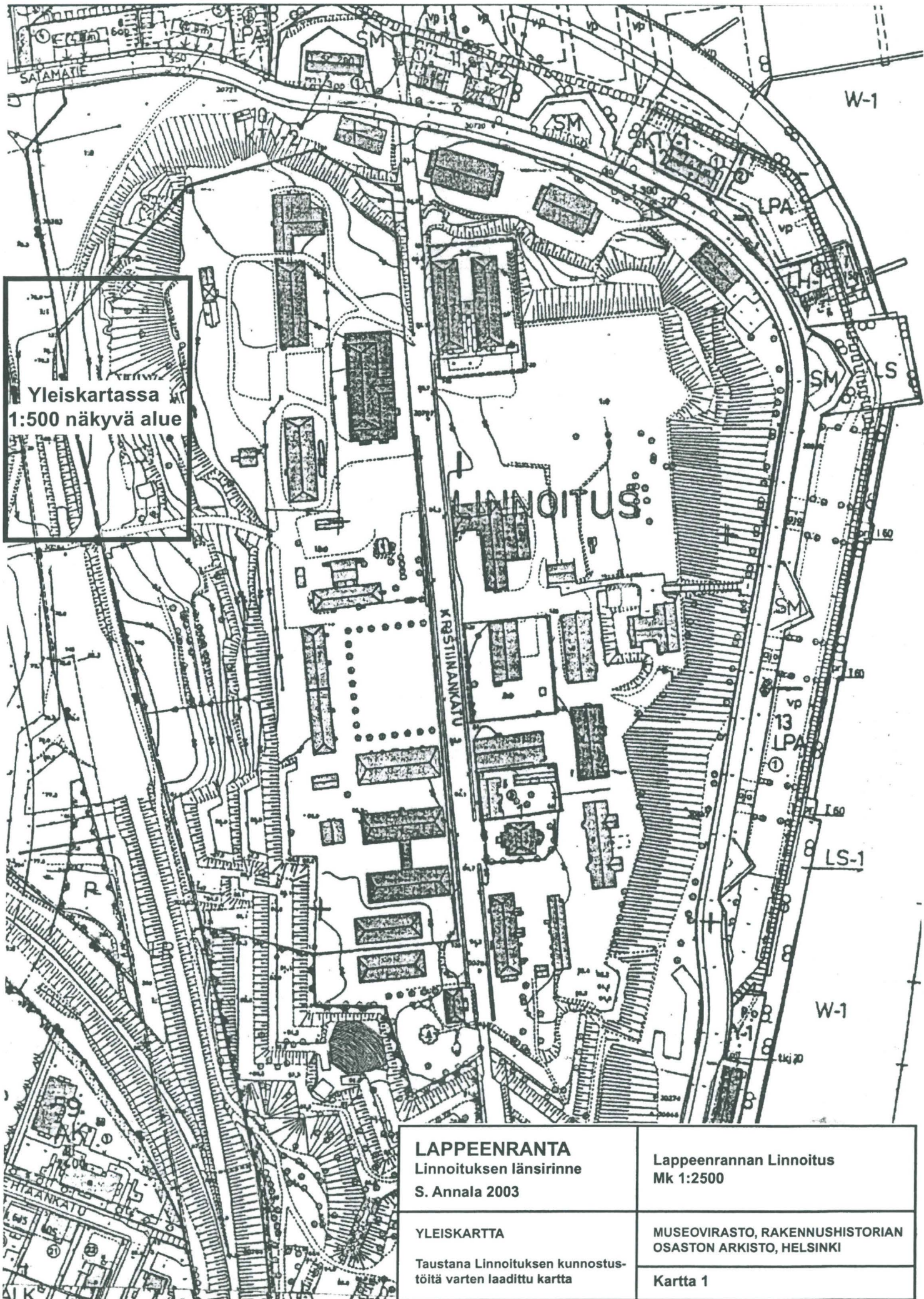
Soini Talaskivi: Hattujen sodan tausta ja alkuvaiheet sekä Lappeenrannan taistelu. Kustannusosakeyhtiö Arkona, Lappeenranta 1988.

Toivanen 1979

Pekka Toivanen: Lappeenrannan kaupungin historia 1649 – 1743, nide I. Lappeenrannan kaupunki, Lappeenranta 1979.

Vuorinen et al. 1991

Aimo Vuorinen et al.: Lappeenrannan vanha linnoitus, itää ja länttä vastaan. Lappeenrannan kilta, Lappeenranta 1991

Yleiskartassa
1:500 näkyvä alue

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

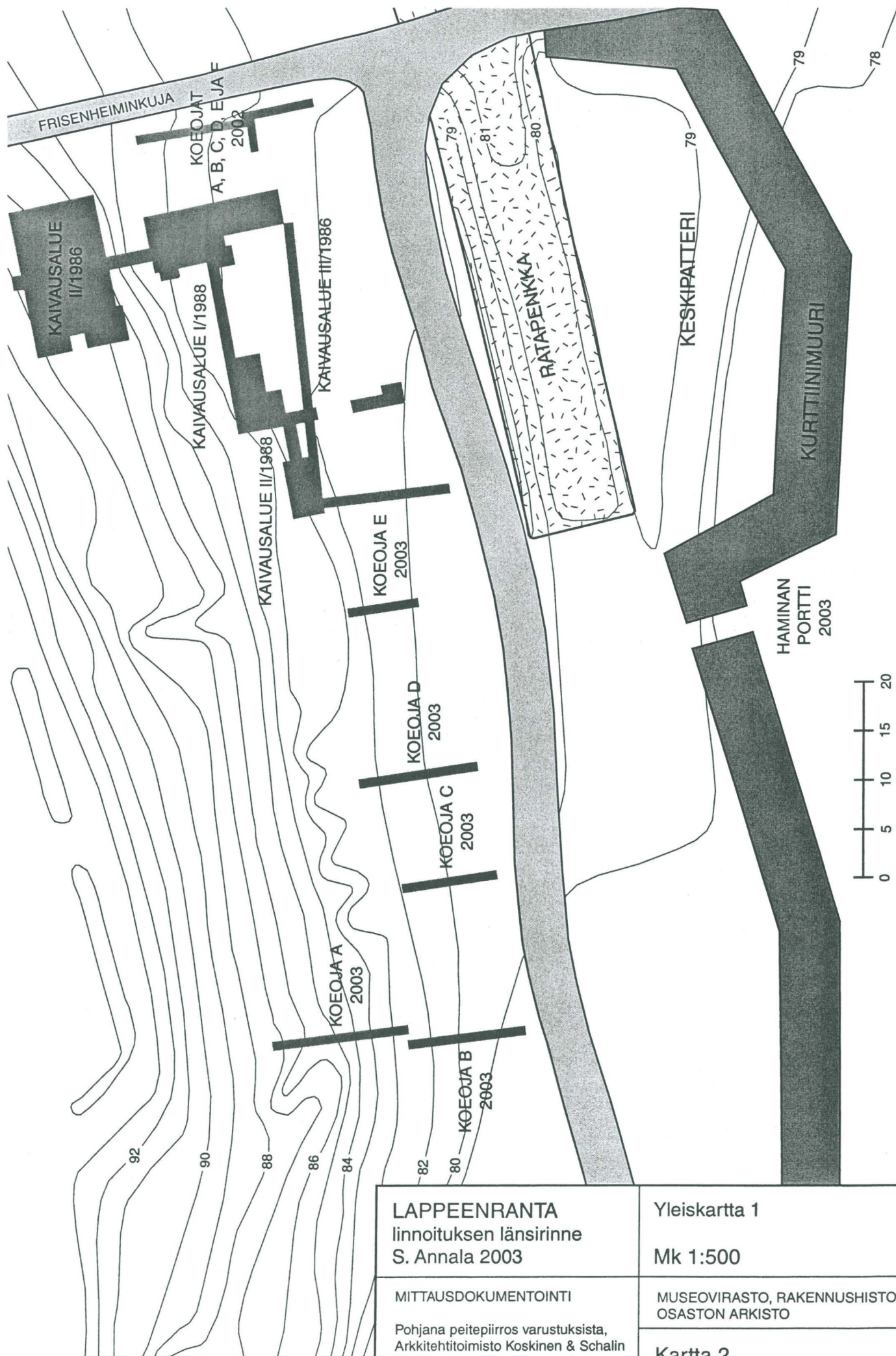
Lappeenrannan Linnoitus
Mk 1:2500

YLEISKARTTA

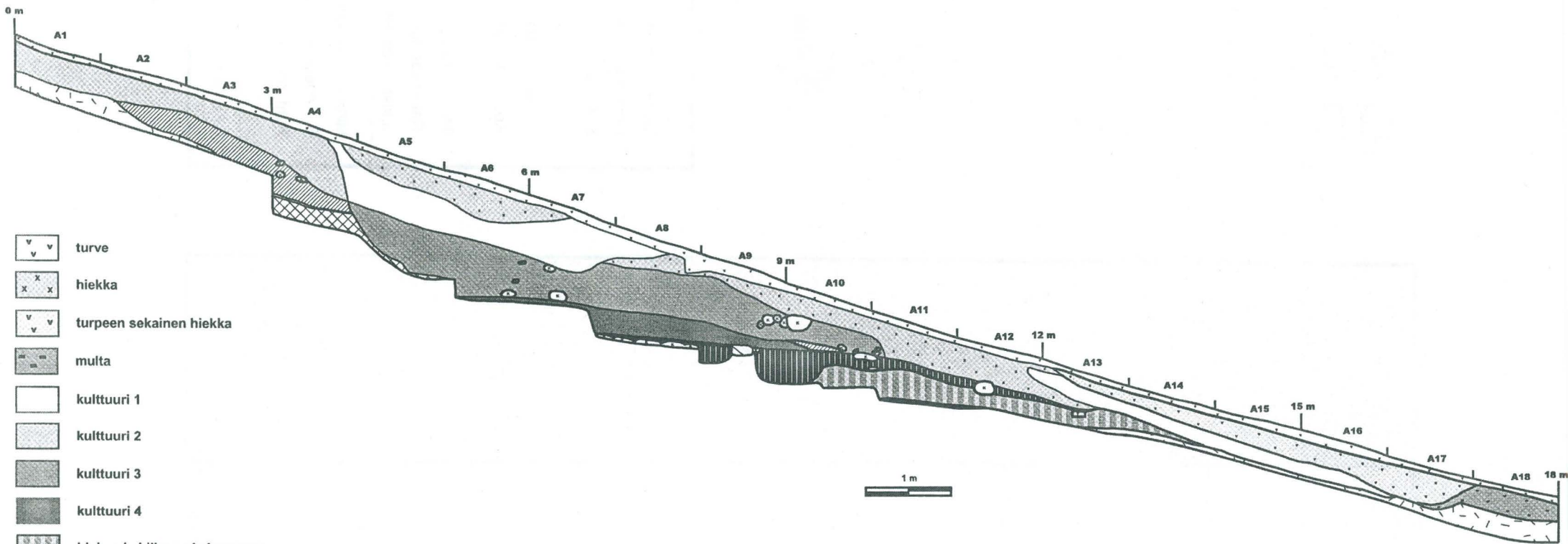
MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN
OSASTON ARKISTO, HELSINKI

Taustana Linnoituksen kunnostus-
työtä varten laadittu kartta

Kartta 1

<p>LAPPEENRANTA linnoituksen länsirinne S. Annala 2003</p>	<p>Yleiskartta 1 Mk 1:500</p>
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI Pohjana peitepiirros varustuksista, Arkkitehtitoimisto Koskinen & Schalin Sini Annala ja Tiina Juopperi</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO Kartta 2</p>

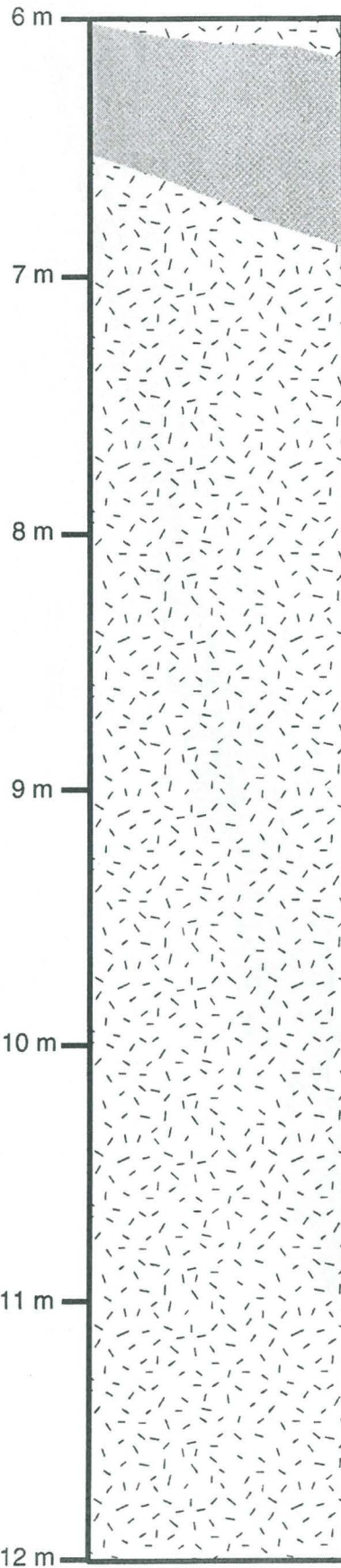
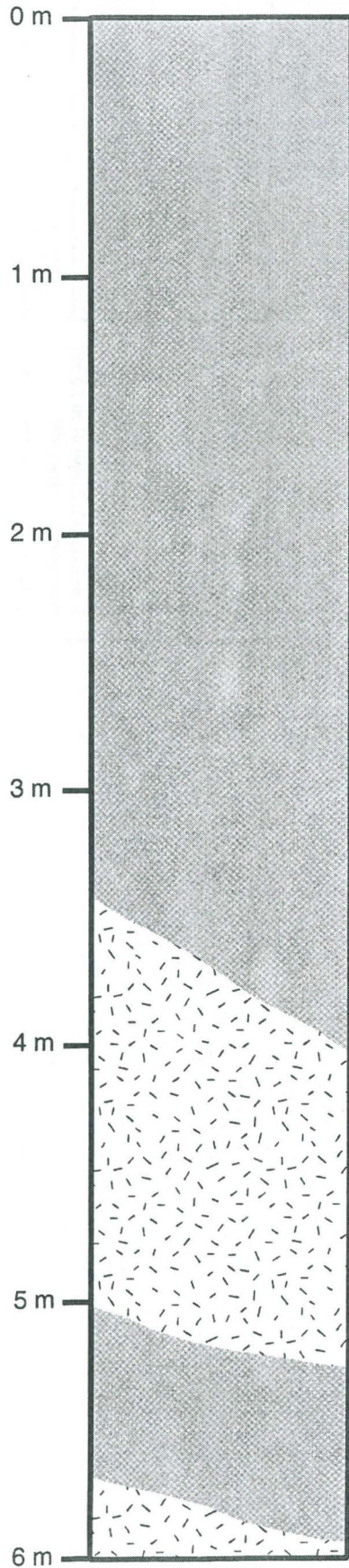
- turve
- hiekka
- turpeen sekainen hiekka
- multa
- kulttuuri 1
- kulttuuri 2
- kulttuuri 3
- kulttuuri 4
- hiekan ja hiilen sekainen maa
- runsashiilinen maa
- hiilikerros
- savi
- pohjasavi
- pohjahiekka
- hirsi
- kivi
- tiili

1 m

<p>LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003</p>	<p>Profiilikartta, Haminan portti laiturirakennetta esiin kaivettaessa Mk 1:62</p>
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI S. Annala ja T. Juopperi 20.7.2003 Puht. piirt. S. Annala 2003</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI</p>
<p>Kartta 3</p>	

x=73715,010
y=63886,710

x=73714,120
y=63886,850

- Multa
- Hiekka

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Tasokartta Mk 1:25
Koeoja A, taso 1

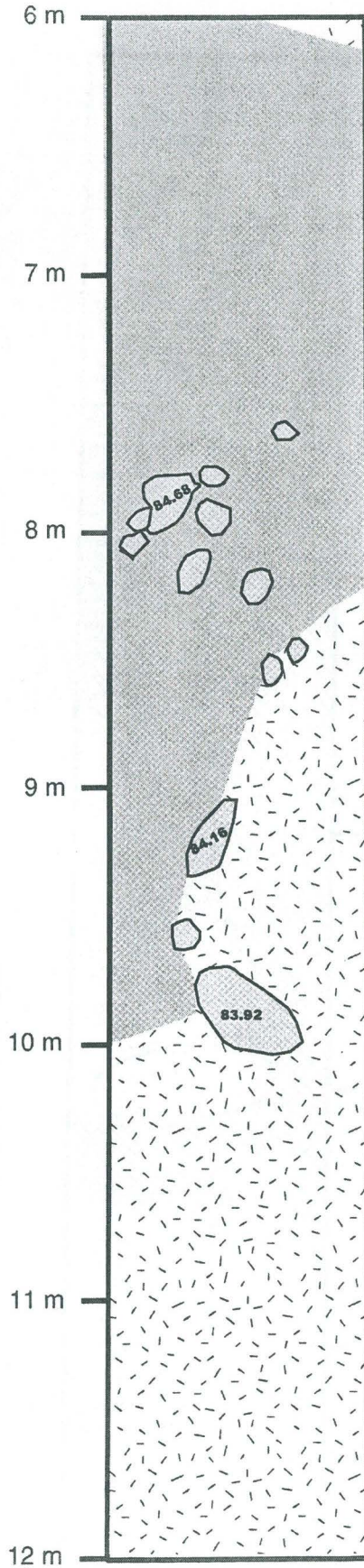
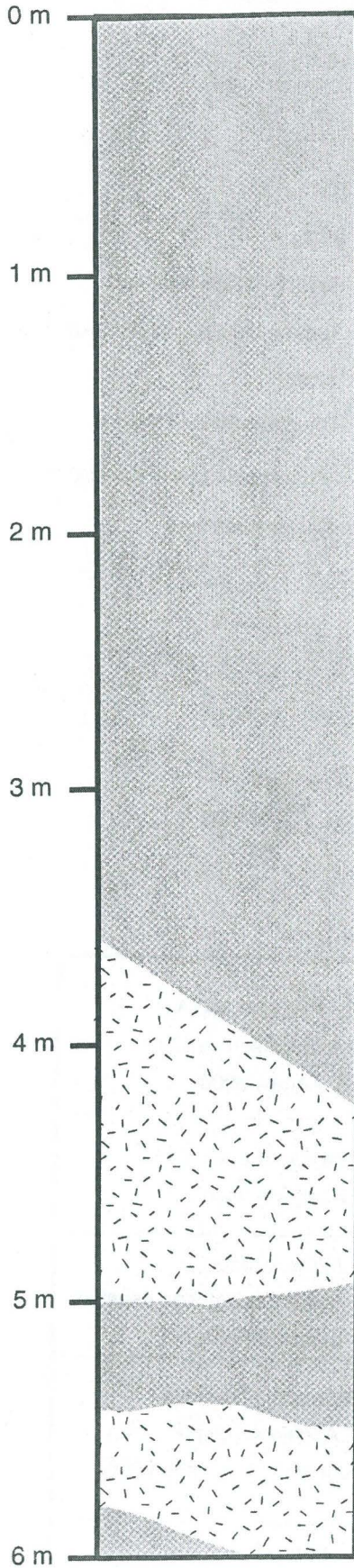
Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala 30.5.2003
Puht. piirt. S. Annala 2003

Kartta 4

x=73715,010
y=63886,710

x=73714,120
y=63886,850

- Multa
- Hiekka
- Kivi

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

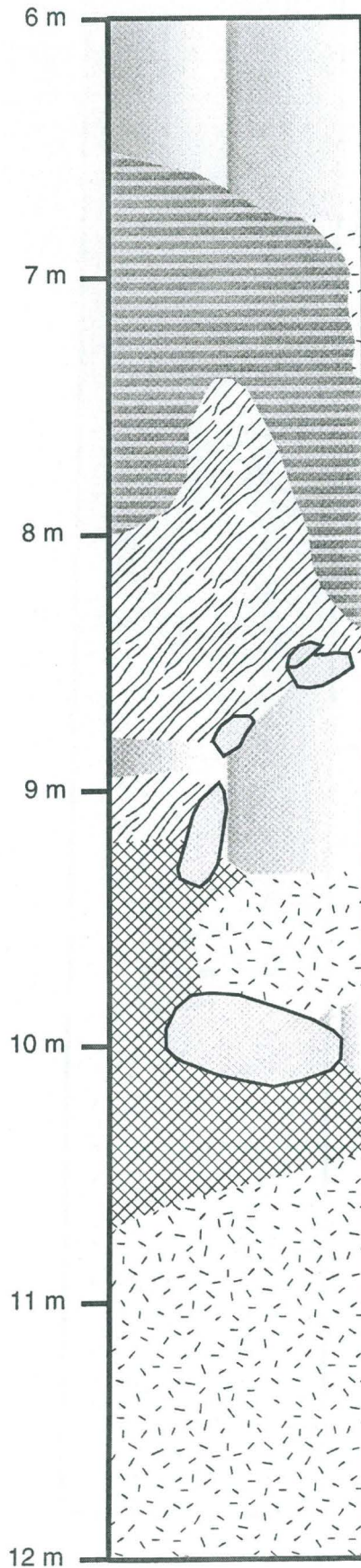
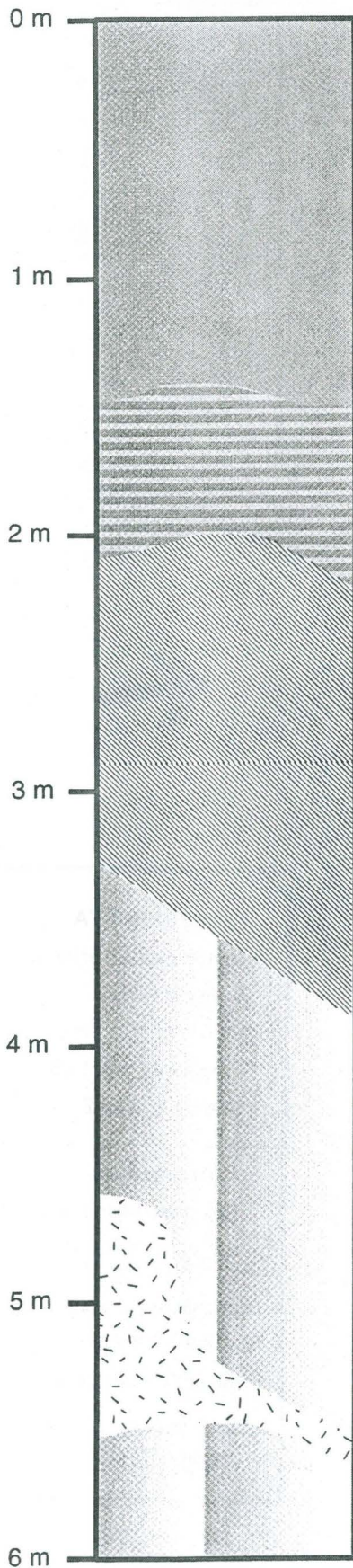
Tasokartta Mk 1:25
Koeoja A, taso 2

Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala 2.6.2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 5

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

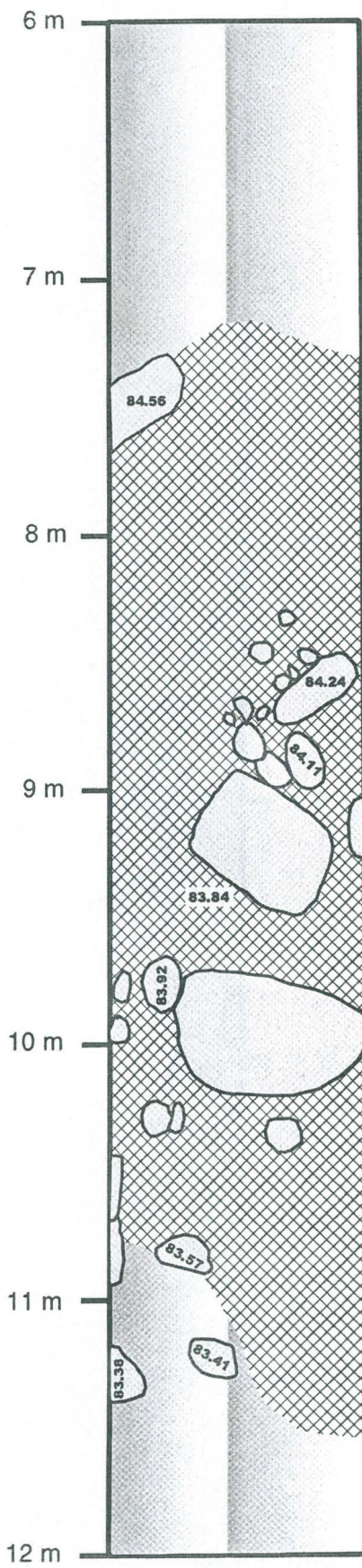
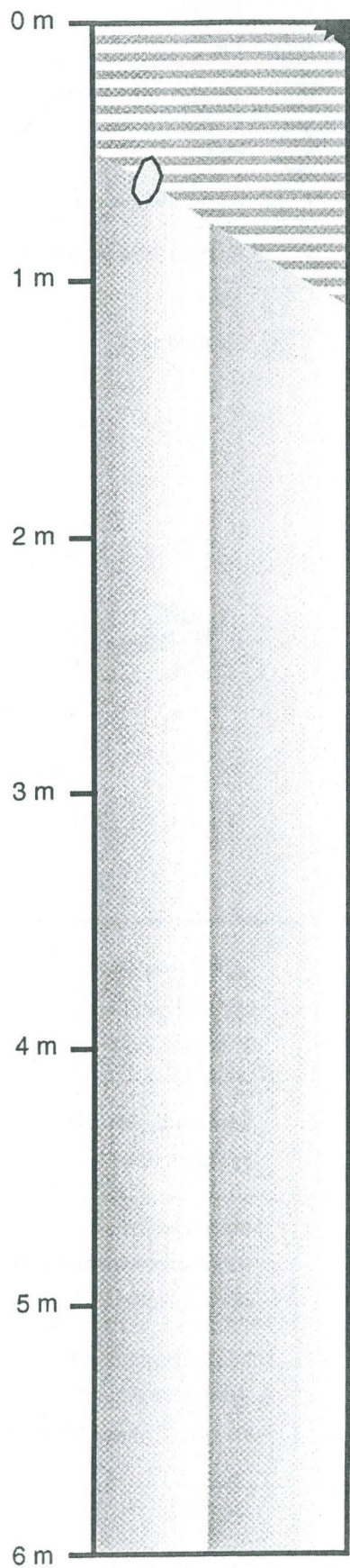
- Kivi
- Multa
- Kellertävä täyttöhiekka
- Tumma hiekka, mullan sekainen
- Savi
- Raudanpunainen hiekka
- Punertava tummahko hiekka
- Savipitoinen maa

LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003
Tasokartta Mk 1:25 Koeoja A, taso 3
Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Mittausdokumentointi S. Annala 4.6.2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003
Kartta 6

x=73715,010
y=63886,710

x=73714,120
y=63886,850

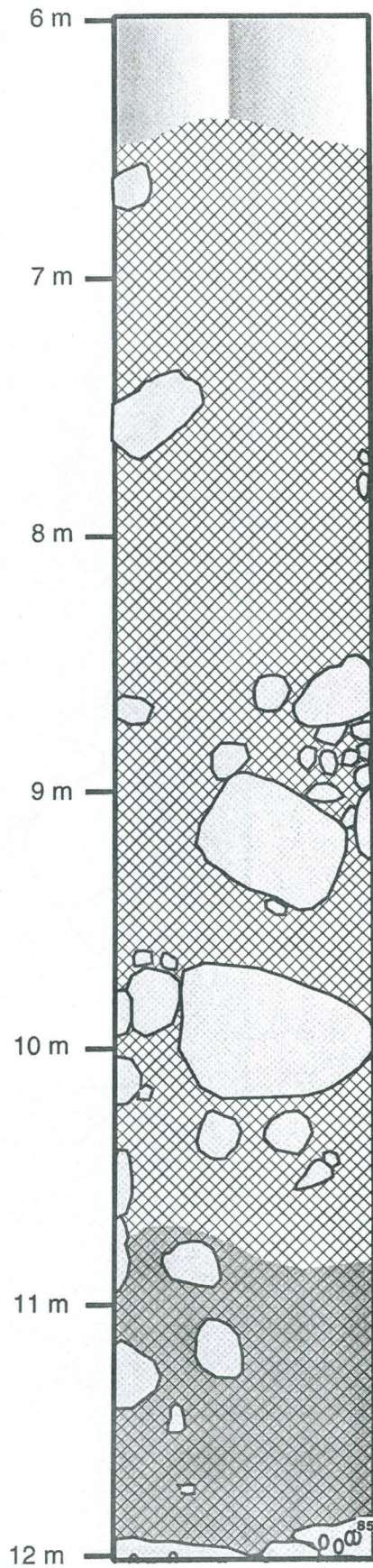
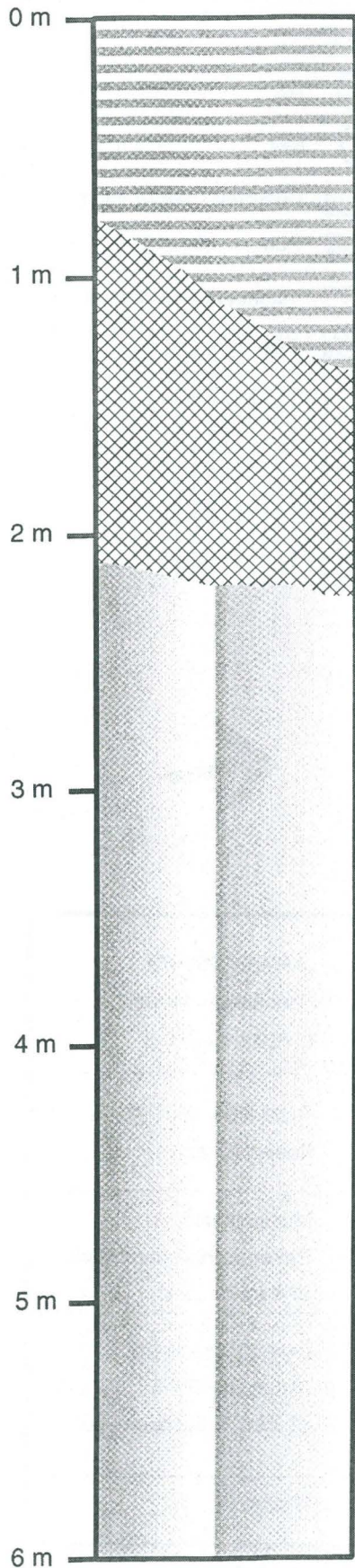
- Tiili
- Kivi
- Punertava hiekka/puumössö
- Puu
- Tumma hiekkaisa maa
- Savi

LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003
Tasokartta Mk 1:25 Koeoja A, taso 4
Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Mittausdokumentointi S. Annala 8.6.2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003
Kartta 7

x=73715,010
y=63886,710

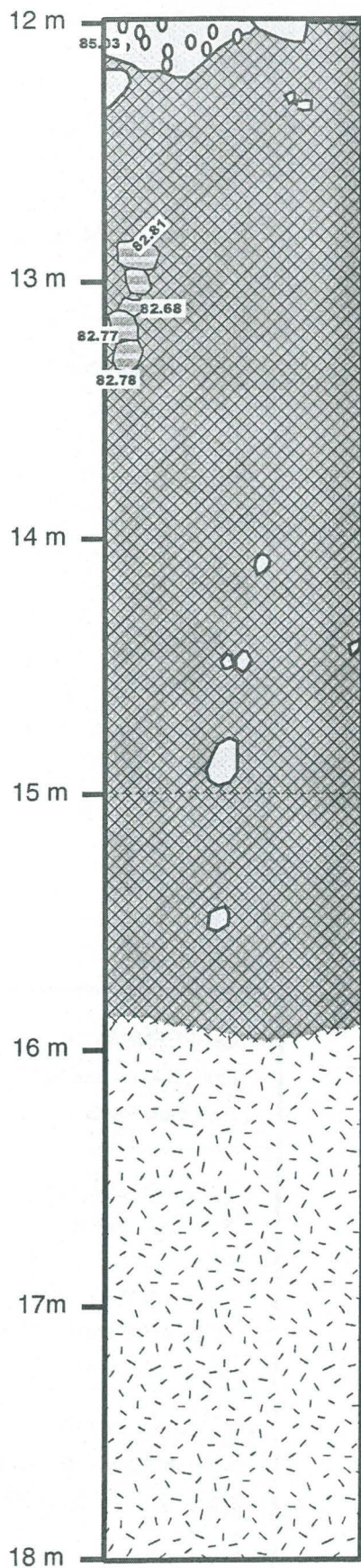
x=73714,120
y=63886,850

- Tiili
- Kivialue o 5 - 10 cm
- Kivi
- Punertava hiekka
- Tumma hiekkaisa maa
- Savi
- Tumma maa

LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003
Tasokartta Mk 1:25 Koeja A, taso 5
Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Mittausdokumentointi S. Annala 10.6.2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003
Kartta 8

- Tiili
- Kivialue \varnothing 5 - 10 cm
- Kivi
- Pohjahiekka
- Punertava hiekka
- Tumma hiekkaisa maa
- Savi
- Tumma maa

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Tasokartta Mk 1:25
Koeoja A, taso 5

Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

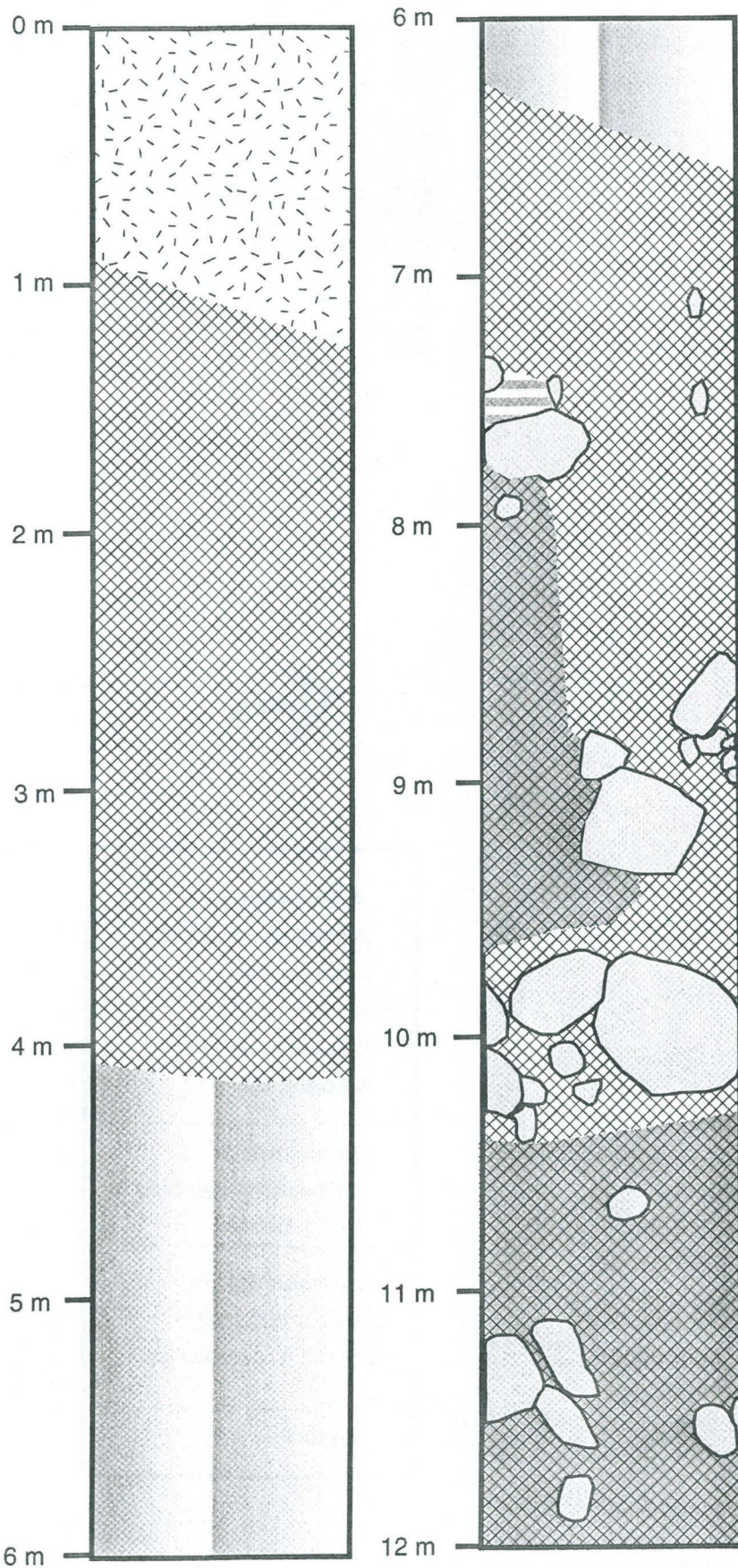
Mittausdokumentointi
S. Annala 19.6.2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 9

x=73712,740
y=63869,800

x=73711,740
y=63869,920

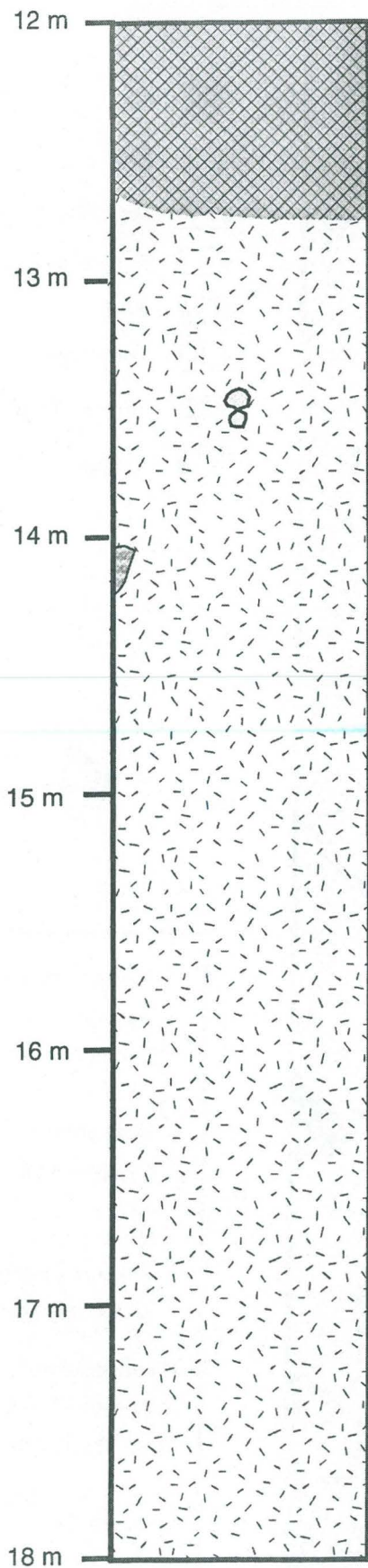
x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

- Kivi
- Pohjaiekka
- Tumma hiekkaisa maa
- Savi
- Tumma maa
- Punertava hiekka

LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003
Tasokartta Mk 1:25 Koeoja A, taso 6
Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Mittausdokumentointi S. Annala 10.6. - 19.6.2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003
Kartta 10

- Tiili
- Kivi
- Pohjahiekka
- Tumma maa

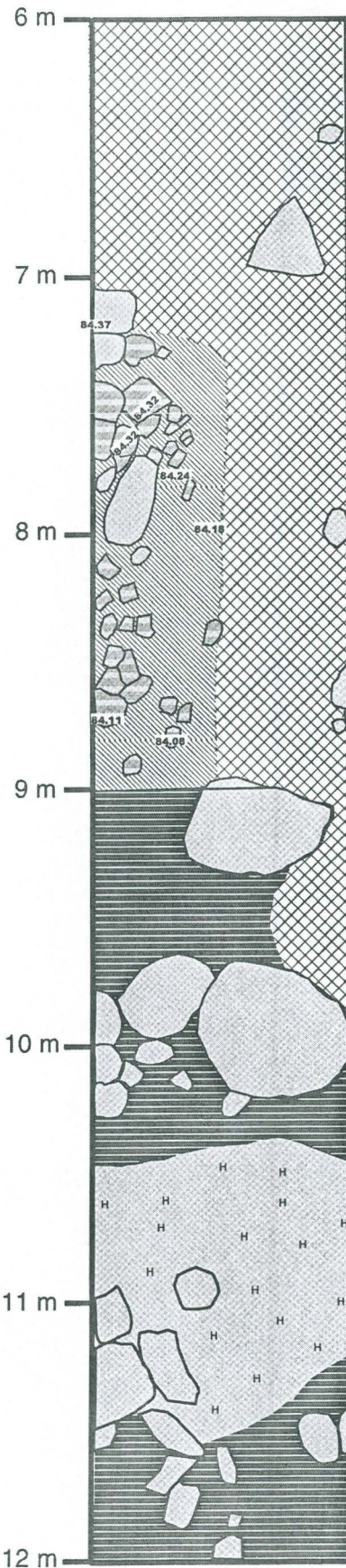
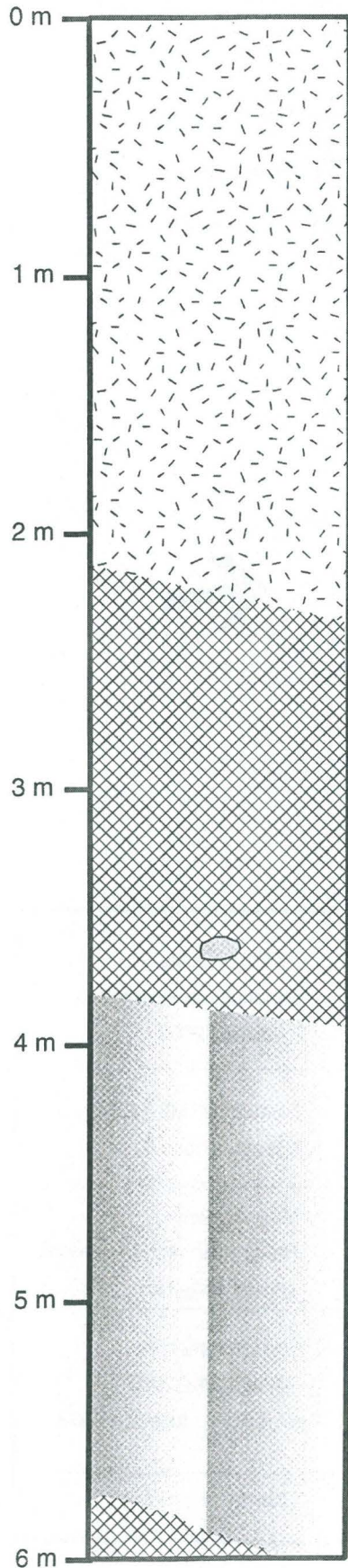

LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003
Tasokartta Mk 1:25 Koeoja A, taso 6
Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Mittausdokumentointi S. Annala 24.6.2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003
Kartta 11

$x=73712,740$ $x=73711,740$
 $y=63869,800$ $y=63869,920$

x=73715,010
y=63886,710

x=73714,120
y=63886,850

- Tiili
- Kivi
- Pohjahiekka
- Tumma hiekkansekainen maa
- Savi
- Tiilimurskan sekainen maa
- Tumma hiilensekainen hiekka
- Hiekka

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Tasokartta Mk 1:25
Koeoja A, taso 7

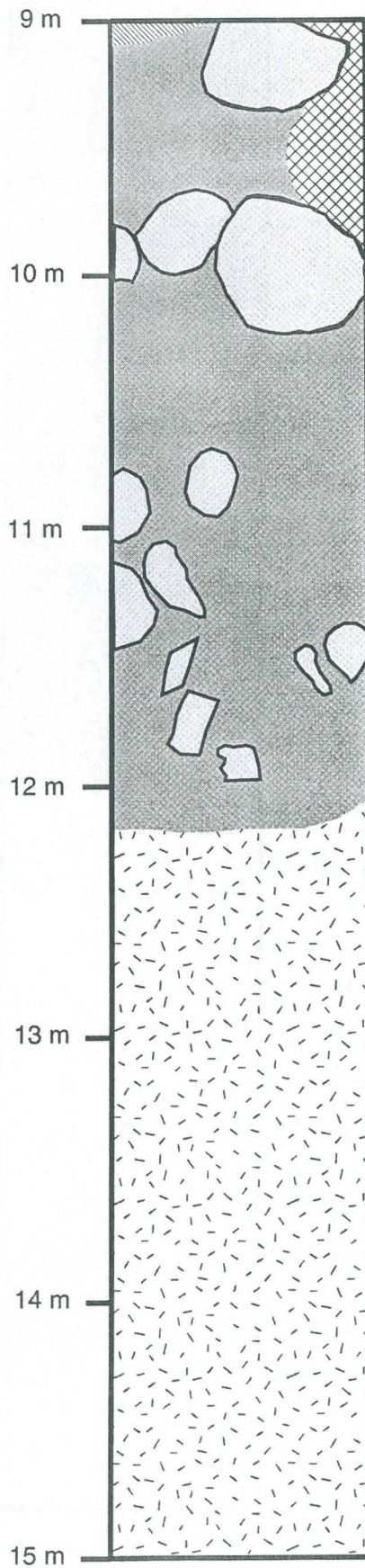
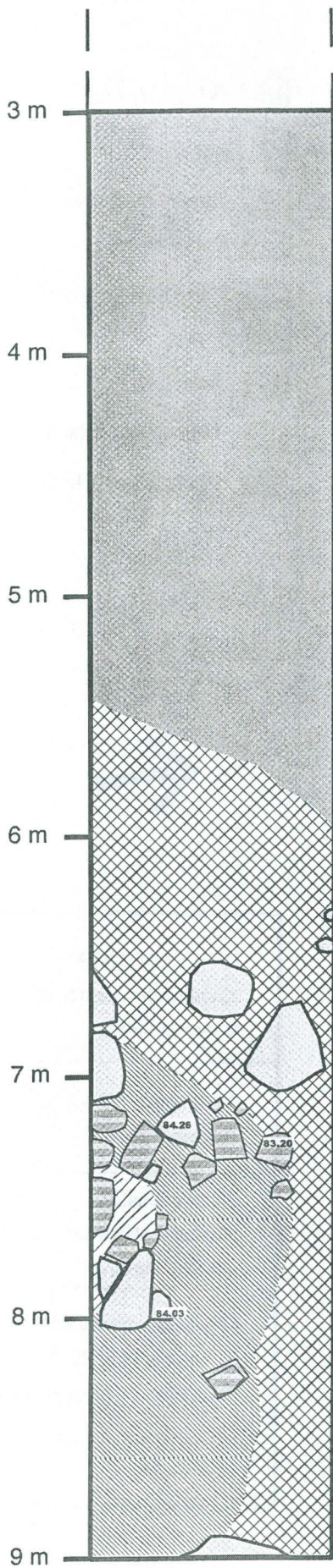
Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala 30.6.2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 12

x=73715,010
y=63886,710

x=73714,120
y=63886,850

- Tiili
- Kivi
- Tumma multamaa
- Pohjahiekka
- Savi
- Tiilimurskaa ja laastia
- Tiilimurskaa

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

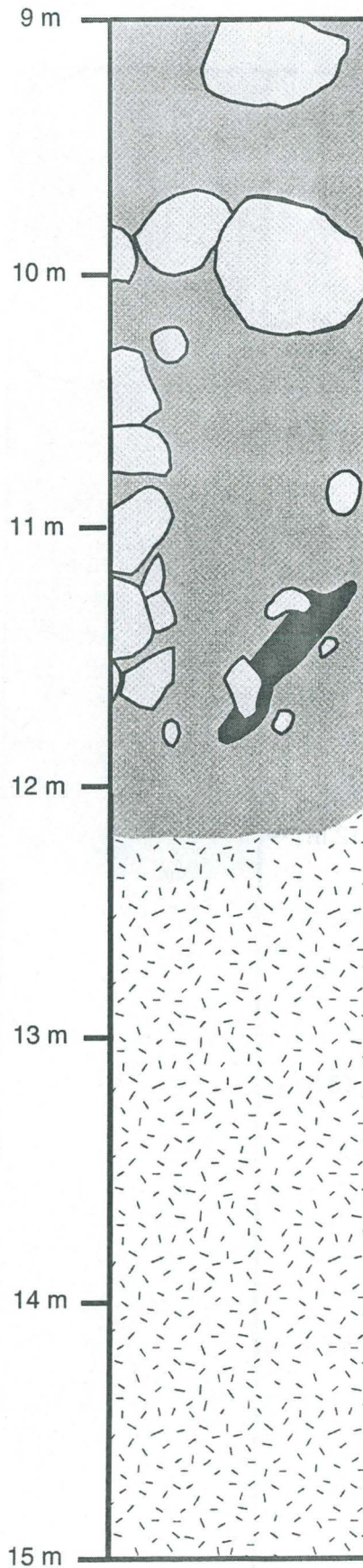
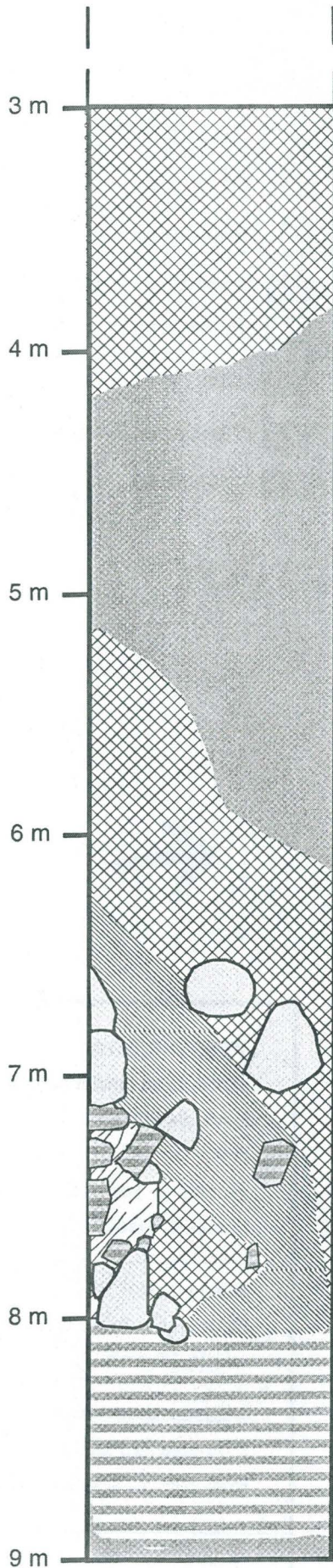
Tasokartta Mk 1:25
Koeoja A, taso 8

Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala 14.7.2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 13

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

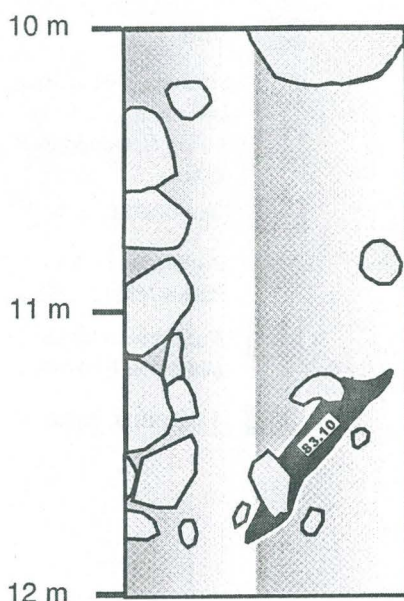
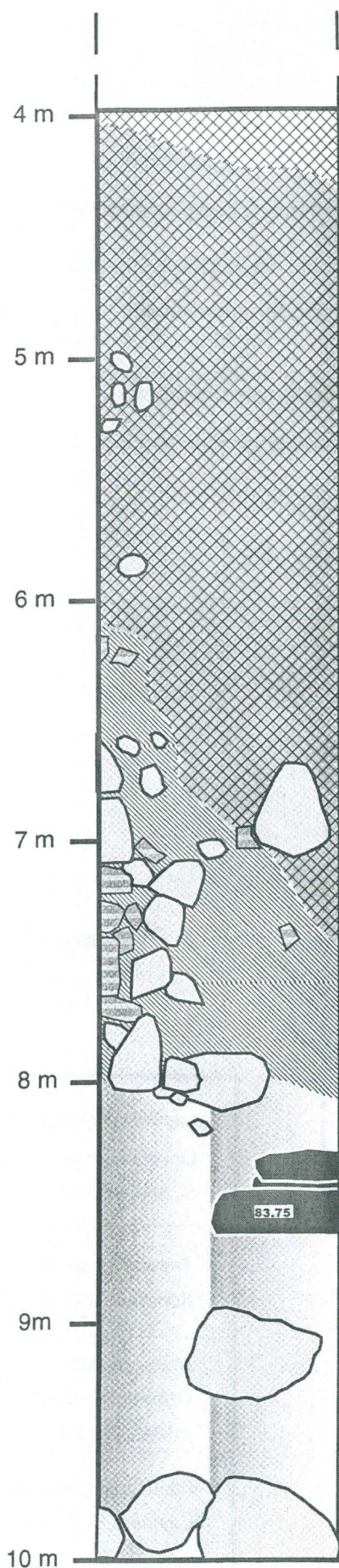

- Tiili
- Kivi
- Tumma multamaa
- Pohjahiekka
- Punertava hiekka/
- Puu
- Savi
- Tiilimurskaa ja laastia
- Tiilimurskaa ja hiiltä

LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003
Tasokartta Mk 1:25 Koeoja A, taso 9
Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Mittausdokumentointi S. Annala 14.7. 2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003
Kartta 14

x=73715,010 x=73714,120
 y=63886,710 y=63886,850

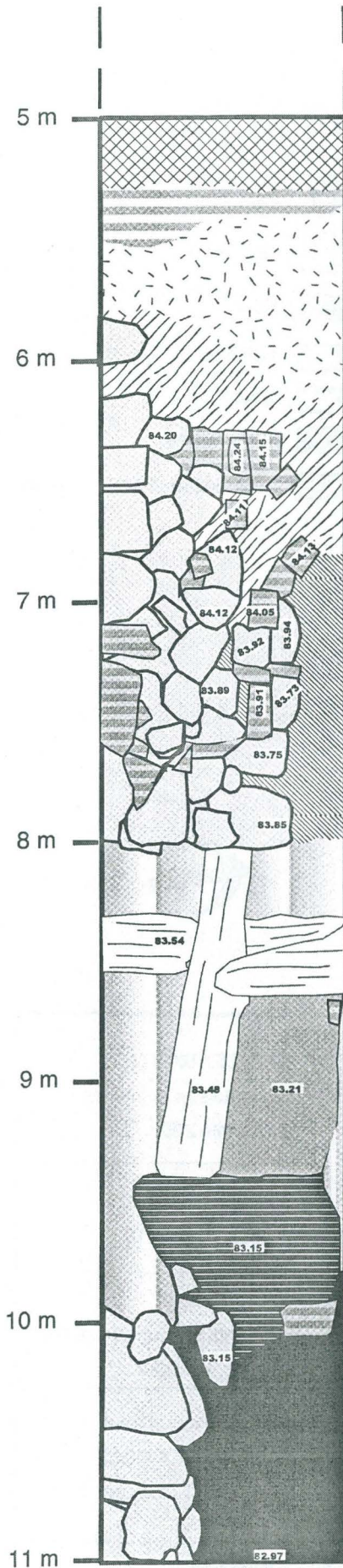

- Tiili
- Kivi
- Puu
- Hiilimaa
- Savi
- Tumma savi
- Tiilimurskaa, hiiltä ja savea

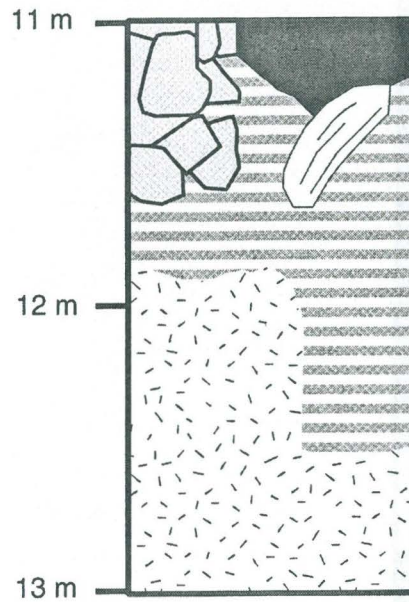

<p>LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003</p>
<p>Tasokartta Mk 1:25 Koeoja A, taso 10</p>
<p>Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki</p>
<p>Mittausdokumentointi S. Annala 17.7. 2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003</p>
<p>Kartta 15</p>

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

- Tiili
- Kivi
- Pohjahiekka
- Punertava maa, joka jatkuu saven alle.
- Puu
- Savi
- Punertava tiilimurskan värjäämä maa, joka päällysti rakennetta.
- Hiilen sekainen maa, samaa kerrosta kuin päällimmäinen puu.
- Maatunutta puuta ja hiiltä. Tämän alla kellertävää hiekkaa
- Punertava hiekan, hiilen ja puun sekainen kerros. Hiilikerroksen päällä
- Punertavan hiekan, hiilen ja puun sekaisen kerroksen alla oleva hiilikeros. Kellertävän hiekan päällä.
- Hiilikeros, jonka alla punertava ja yllä kellertävä hiekka

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Tasokartta Mk 1:25
Koeja A, taso 11, rakenne

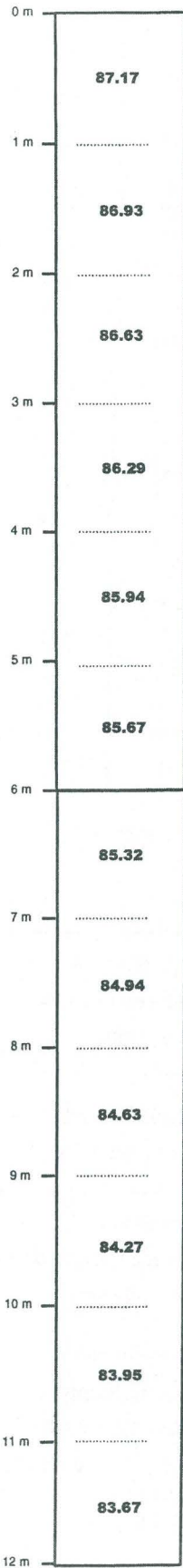
Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala 19.7. 2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 16

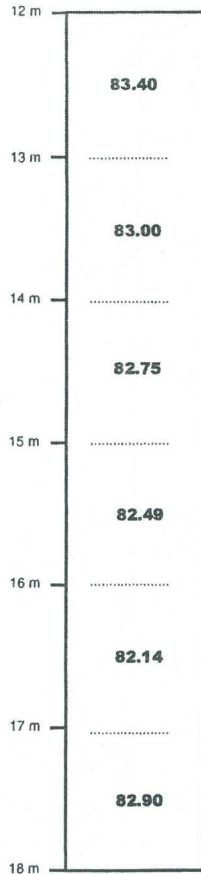
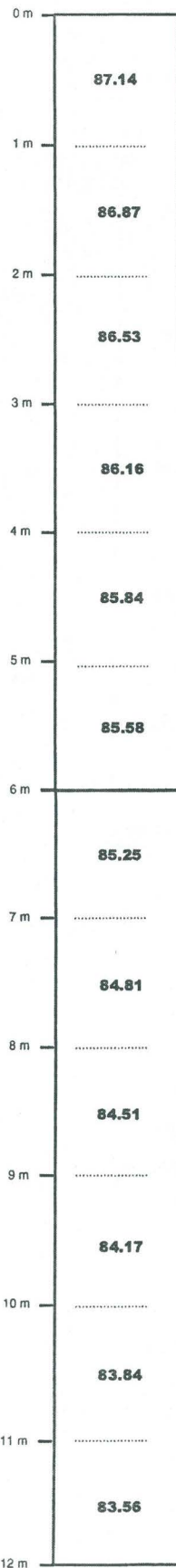
Pinta

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

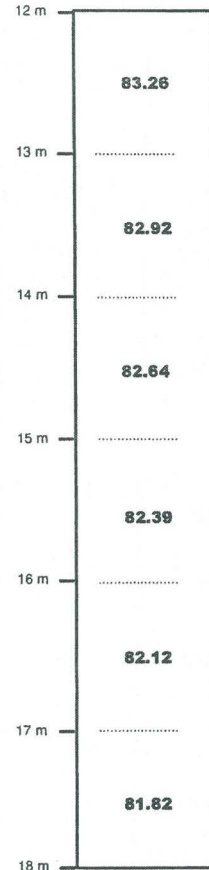

Taso 0

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

x=73712,740 x=73711,740
y=63869,800 y=63869,920

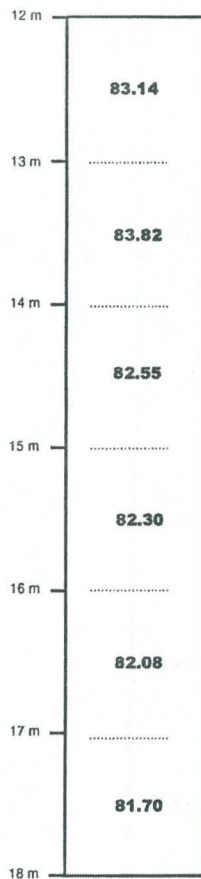
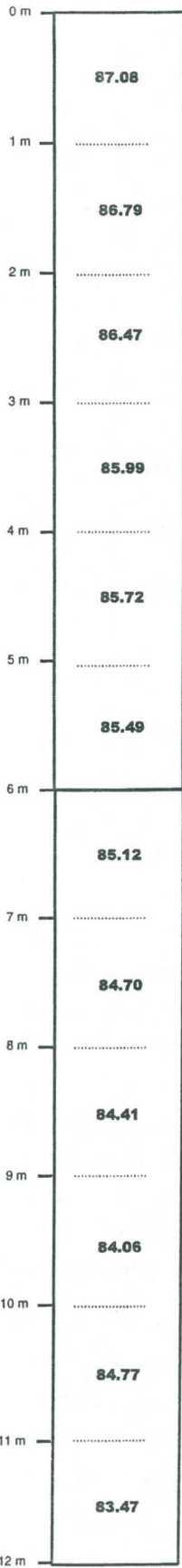

x=73712,740 x=73711,740
y=63869,800 y=63869,920

LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003
Vaakituskartta Mk 1: 50 Koeoja A, pintamaa ja taso 0
Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Mittausdokumentointi S. Annala, T. Juopperi 27.5.2003 - 28.5.2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003
Kartta 17-18

Taso 1

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

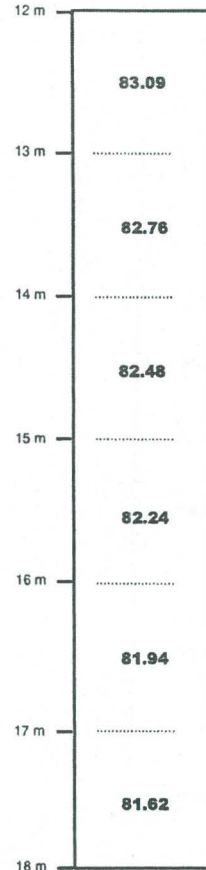
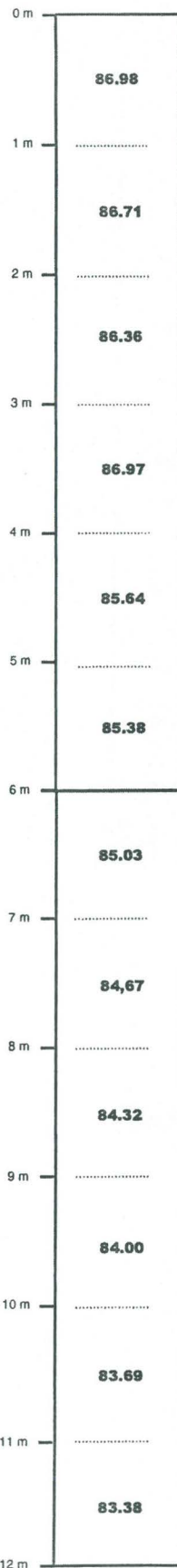

x=73712,740 x=73711,740
y=63869,800 y=63869,920

Taso 2

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

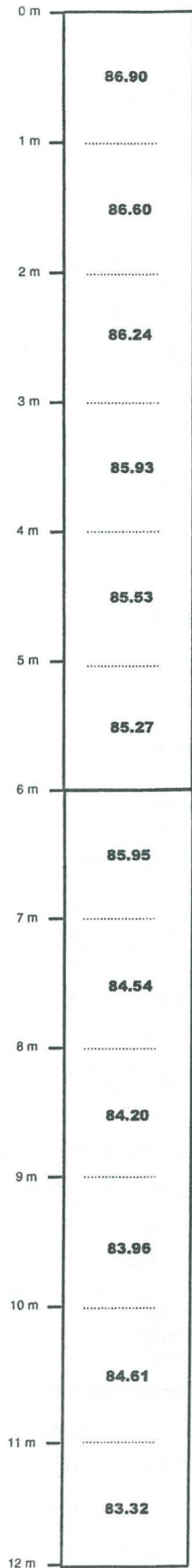

x=73712,740 x=73711,740
y=63869,800 y=63869,920

LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003
Vaakituskartta Mk 1: 50 Koeoja A, tasot 1 ja 2
Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Mittausdokumentointi S. Annala, T. Juopperi 29.5.2003 - 12.6.2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003
Kartta 19-20

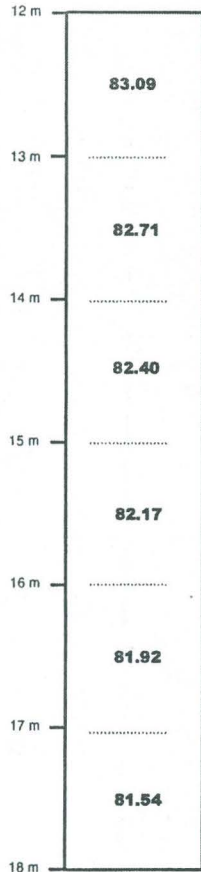
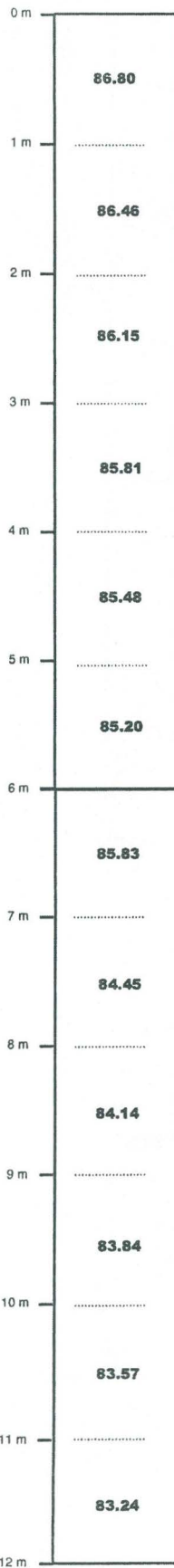
Taso 3

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

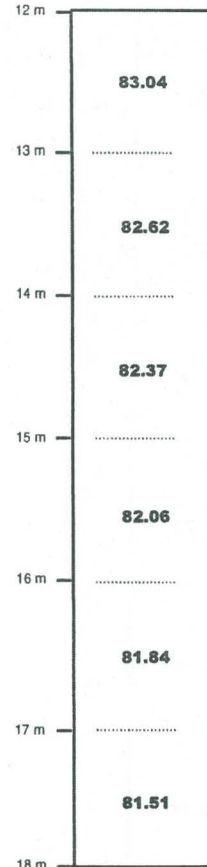

Taso 4

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

x=73712,740 x=73711,740
y=63869,800 y=63869,920

x=73712,740 x=73711,740
y=63869,800 y=63869,920

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Vaakituskartta Mk 1: 50
Koeja A, tasot 3 ja 4

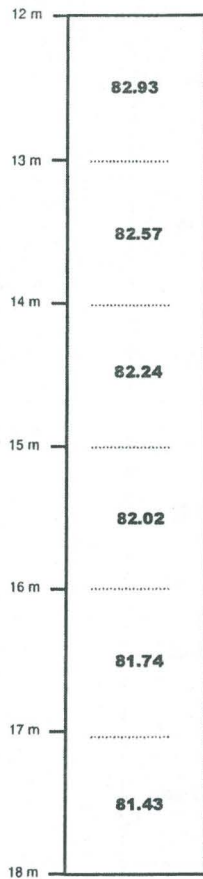
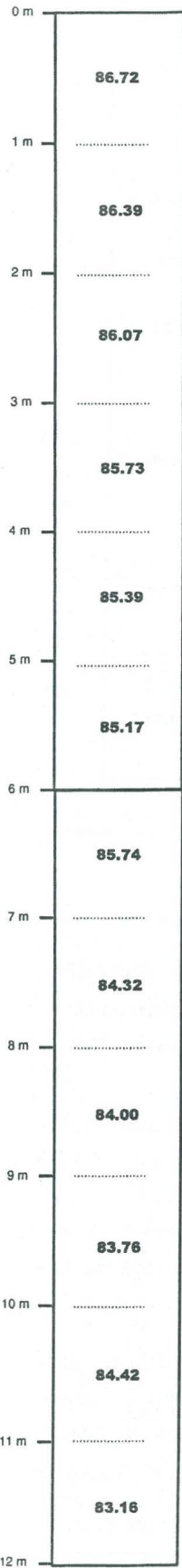
Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala, T. Juopperi
4.6.2003 - 12.6.2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 21-22

Taso 5

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

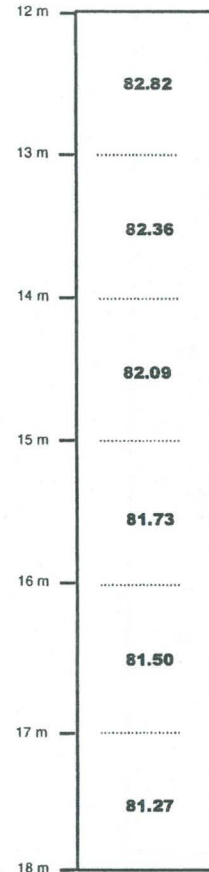
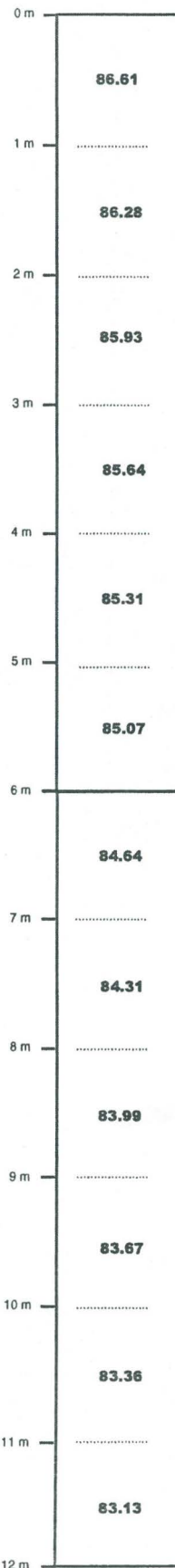

x=73712,740 x=73711,740
y=63869,800 y=63869,920

Taso 6

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

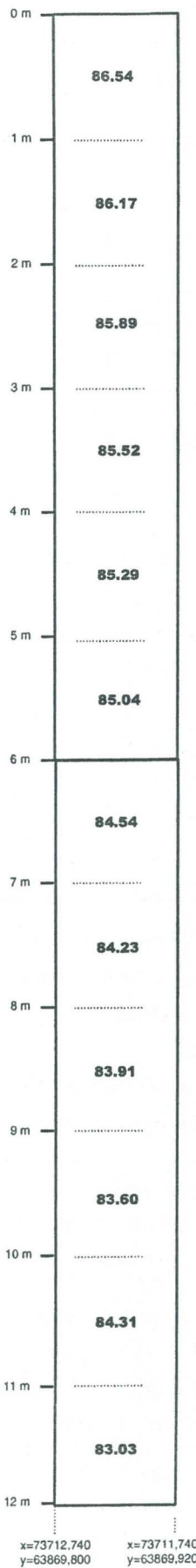

x=73712,740 x=73711,740
y=63869,800 y=63869,920

LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003
Vaakituskartta Mk 1: 50 Koeja A, tasot 5 ja 6
Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Mittausdokumentointi S. Annala, T. Juopperi 10.6.2003 - 26.6.2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003
Kartta 23-24

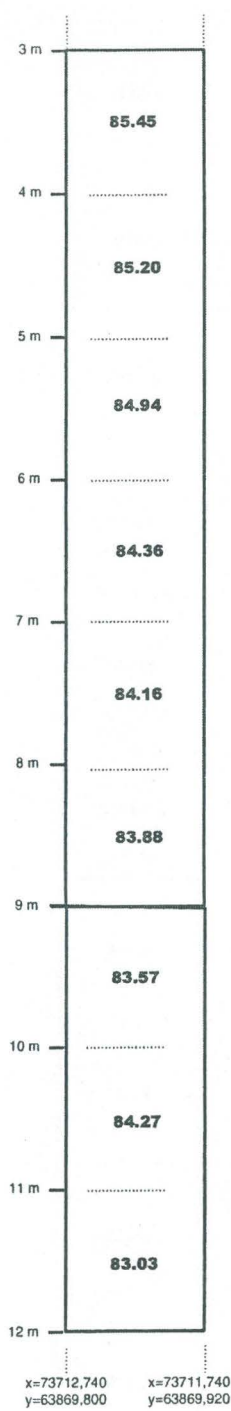
Taso 7

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

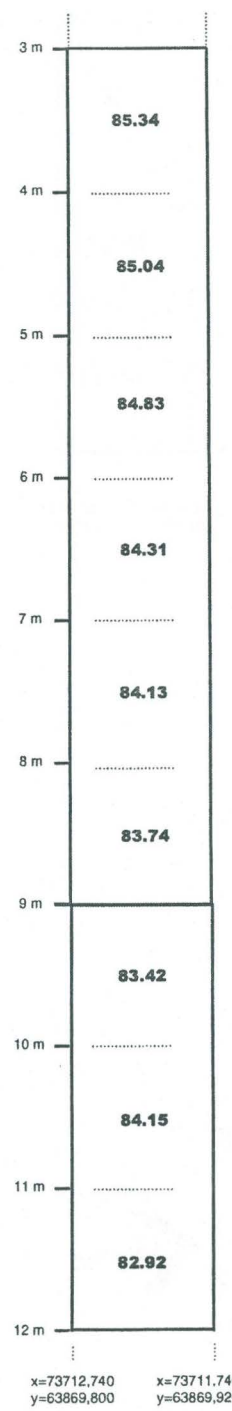
Taso 8

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

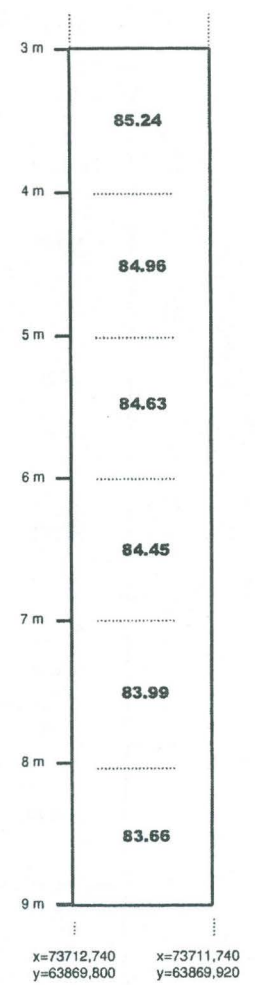
Taso 9

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

Taso 10

x=73715,010 x=73714,120
y=63886,710 y=63886,850

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Vaakituskartta Mk 1: 50
Koeoja A, tasot 7 - 10

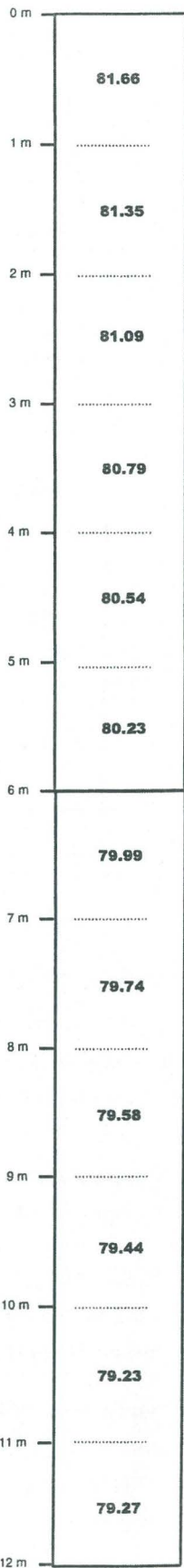
Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala, T. Juopperi
6.7.2003 - 16.7.2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 25-28

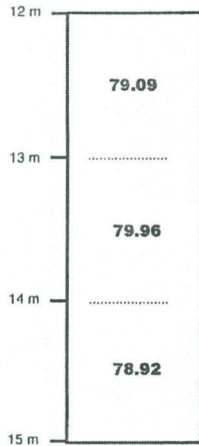
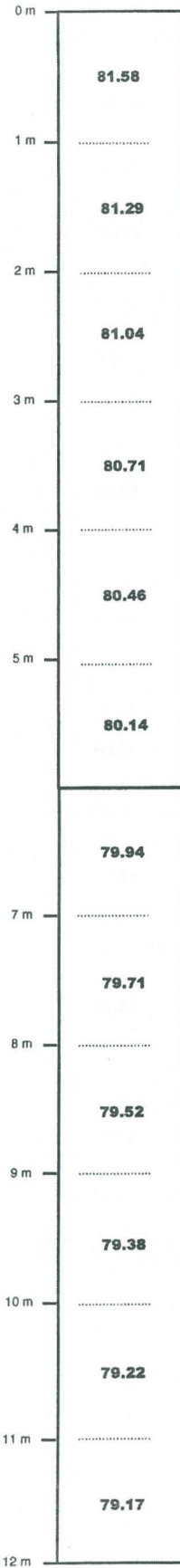
Pinta

x=73714.73 y=63869.58 x=73713.74 y=63869.62

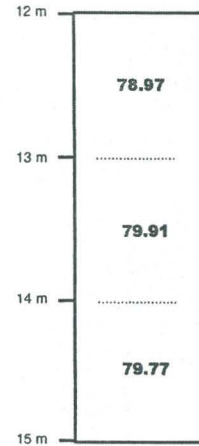

Taso 0

x=73714.73 y=63869.58 x=73713.74 y=63869.62

x=73712.86 y=63855.01 x=73711.94 y=63855.11

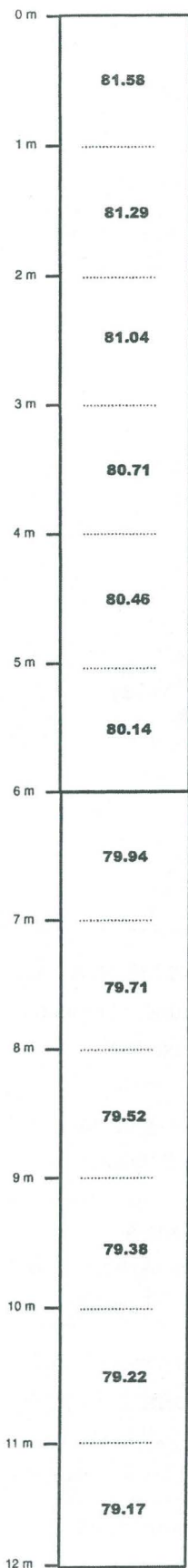
x=73712.86 y=63855.01 x=73711.94 y=63855.11

<p>LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003</p>
<p>Vaakituskartta Mk 1: 50 Koeoja B, pintamaa ja taso 0</p>
<p>Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki</p>
<p>Mittausdokumentointi S. Annala, T. Juopperi 11.6.2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003</p>
<p>Kartta 29-30</p>

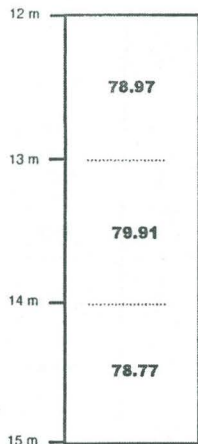
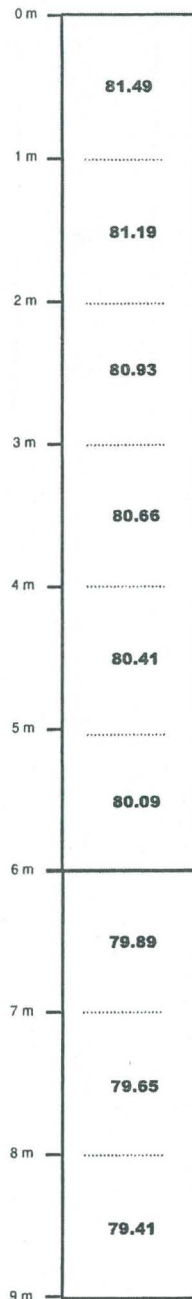
Taso 1

x=73714.73 y=63869.58 x=73713.74 y=63869.62

Taso 2

x=73714.73 y=63869.58 x=73713.74 y=63869.62

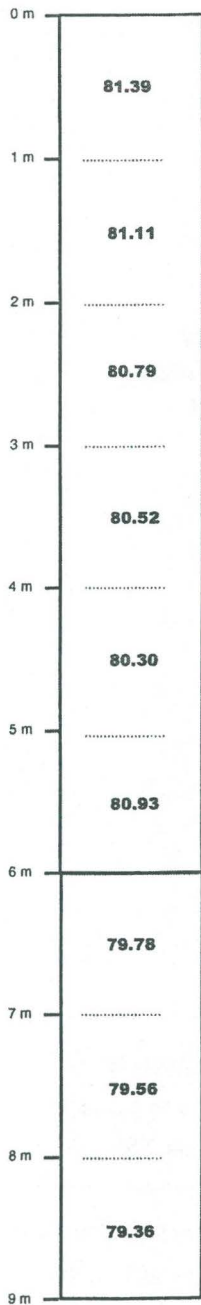
x=73712.86 y=63855.01 x=73711.94 y=63855.11

LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003
Vaakituskartta Mk 1: 50 Koeoja B, tasot 1 ja 2
Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Mittausdokumentointi S. Annala, T. Juopperi 12.6. - 17.6.2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003
Kartta 31-32

Taso 3

x=73714.73 x=73713.74
y=63869.58 y=63869.62

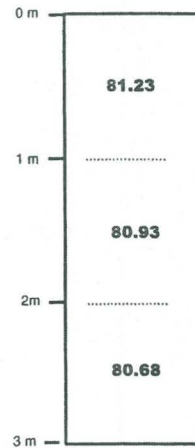
Taso 4

x=73714.73 x=73713.74
y=63869.58 y=63869.62

Taso 5

x=73714.73 x=73713.74
y=63869.58 y=63869.62

LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003
Vaakituskartta Mk 1: 50 Koeoja B, tasot 3 - 5
Museovirasto, Rakennushistorian osaston arkisto, Helsinki
Mittausdokumentointi S. Annala, T. Juopperi 19.6. - 6.7.2003 Puht. piirt. T. Juopperi 2003
Kartta 33-35

Pinta

Taso 0

Taso 1

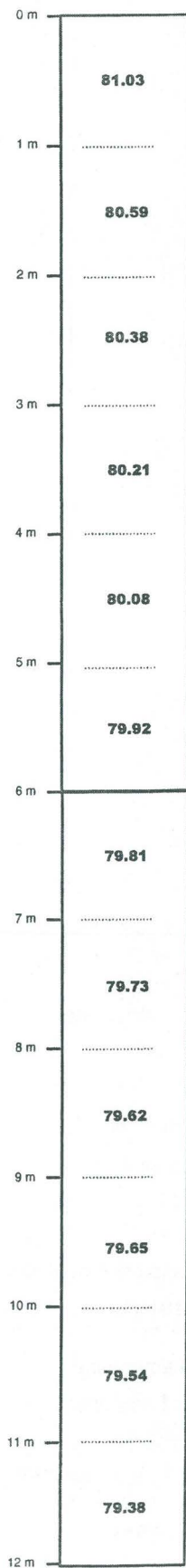
Taso 2

x=73694.99 y=63870.58
x=73694.08 y=63870.71

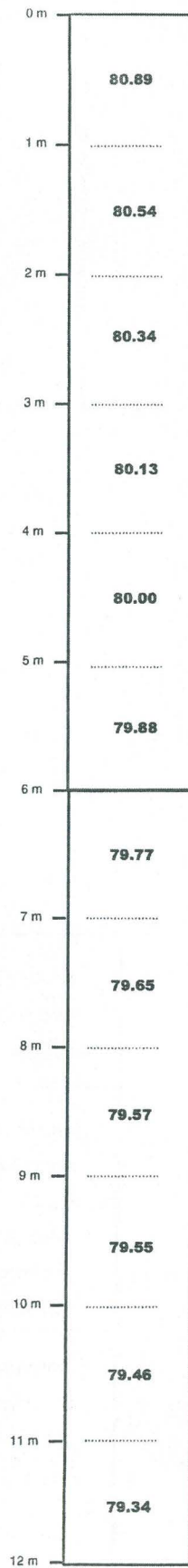
x=73694.99 y=63870.58
x=73694.08 y=63870.71

x=73694.99 y=63870.58
x=73694.08 y=63870.71

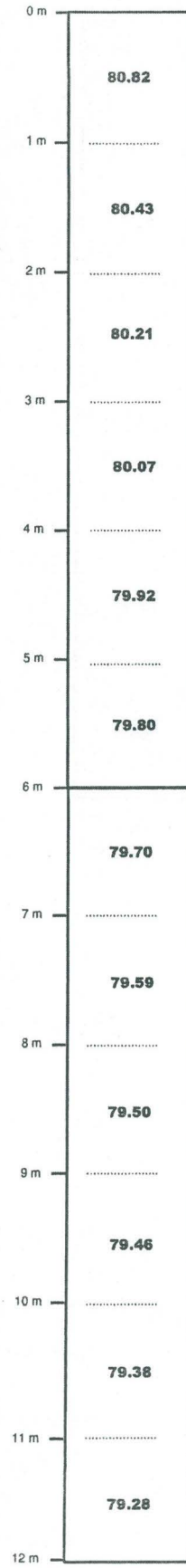
x=73694.99 y=63870.58
x=73694.08 y=63870.71

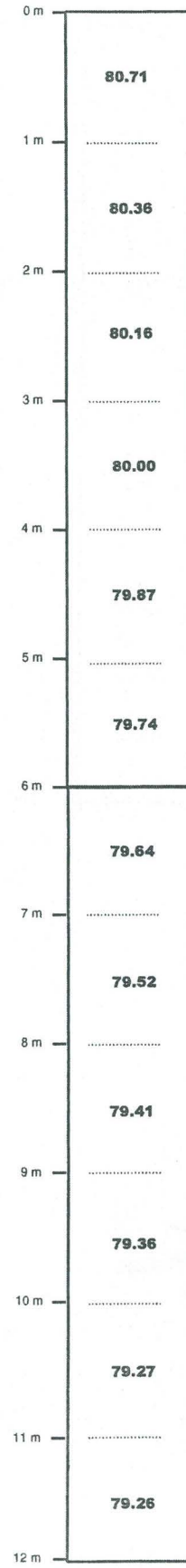
x=73693.25 y=63858.89
x=73692.37 y=63858.94

x=73693.25 y=63858.89
x=73692.37 y=63858.94

x=73693.25 y=63858.89
x=73692.37 y=63858.94

x=73693.25 y=63858.89
x=73692.37 y=63858.94

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Vaakituskartta Mk 1: 50
Koeoja C, pinta - taso 2

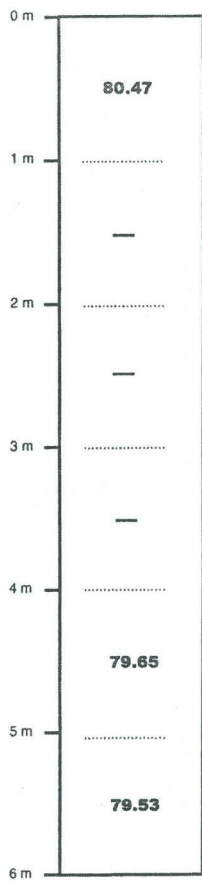
Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala, T. Juopperi
17.6. - 26.6.2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 36-39

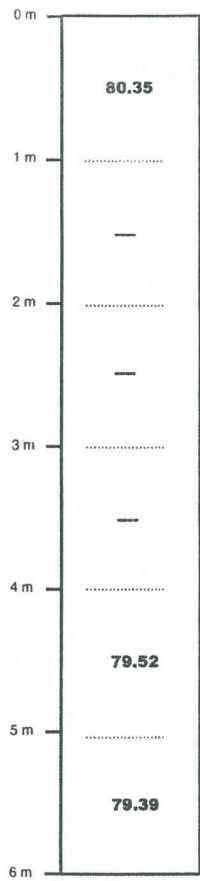
Taso 3

x=73694.99 y=63870.58 x=73694.08 y=63870.71

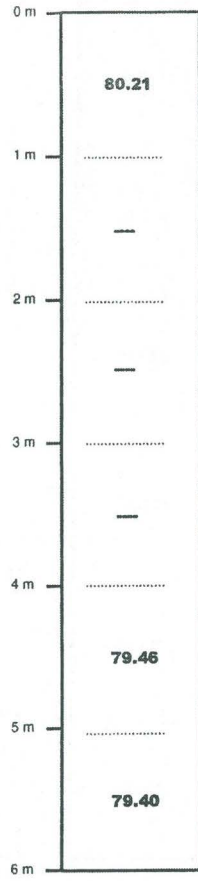
Taso 4

x=73694.99 y=63870.58 x=73694.08 y=63870.71

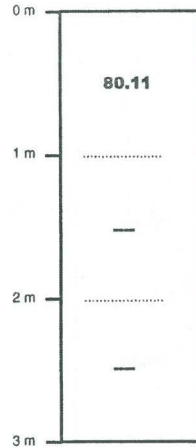
Taso 5

x=73694.99 y=63870.58 x=73694.08 y=63870.71

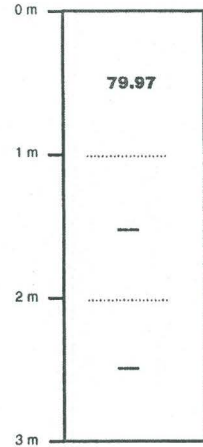
Taso 6

x=73694.99 y=63870.58 x=73694.08 y=63870.71

Taso 7

x=73694.99 y=63870.58 x=73694.08 y=63870.71

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Vaakituskartta Mk 1: 50
Koeoja C, tasot 3 - 7

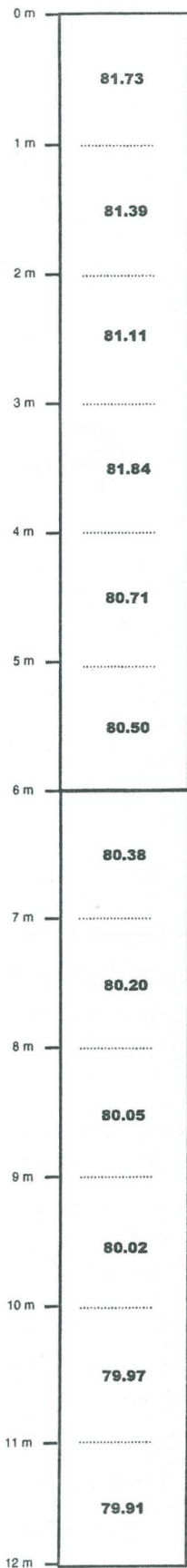
Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala, T. Juopperi
14.7. - 21.7.2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 40-44

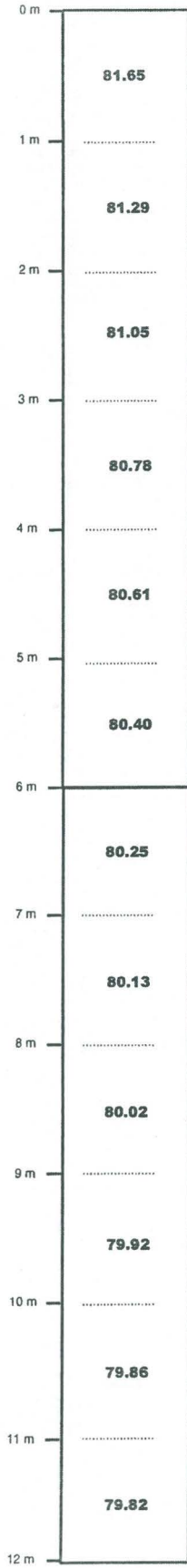
Pinta

x=73681.84 y=63876.07 x=73680.87 y=63876.21

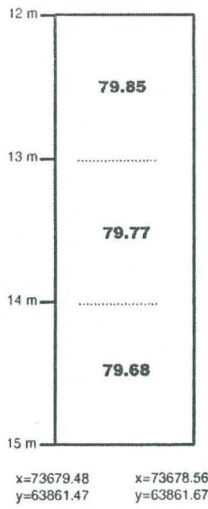
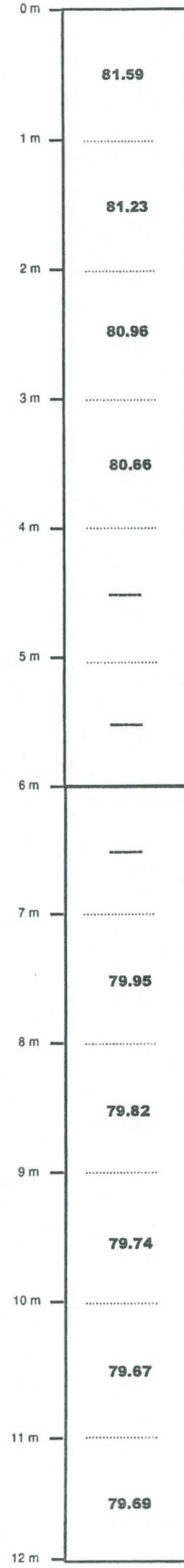
Taso 0

x=73681.84 y=63876.07 x=73680.87 y=63876.21

Taso 1

x=73681.84 y=63876.07 x=73680.87 y=63876.21

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Vaakituskartta Mk 1: 50
Koeoja D, pinta - taso 1

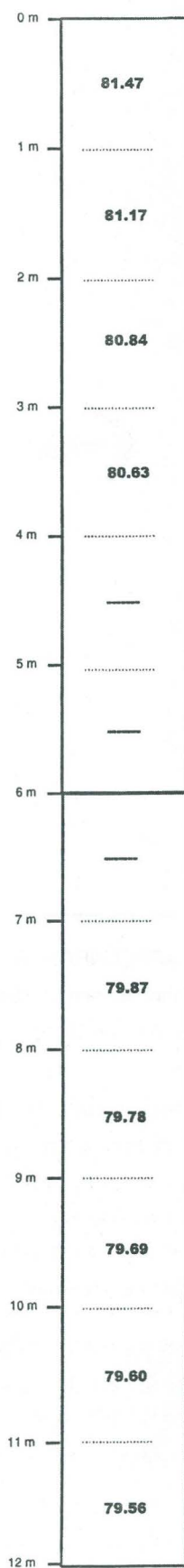
Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala, T. Juopperi
22.6. - 2.7. 2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 45-47

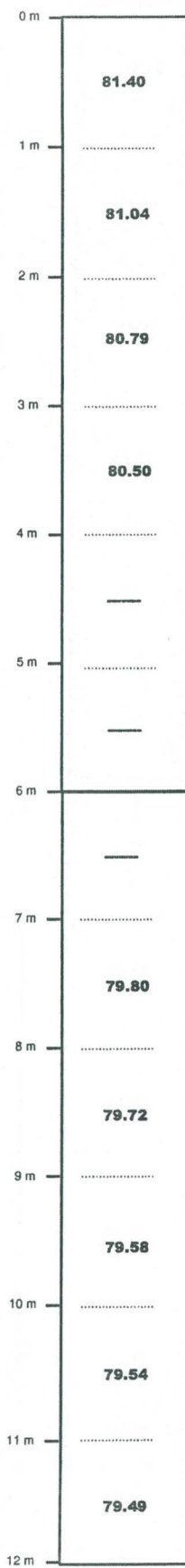
Taso 2

x=73681.84 y=63876.07
x=73680.87 y=63876.21

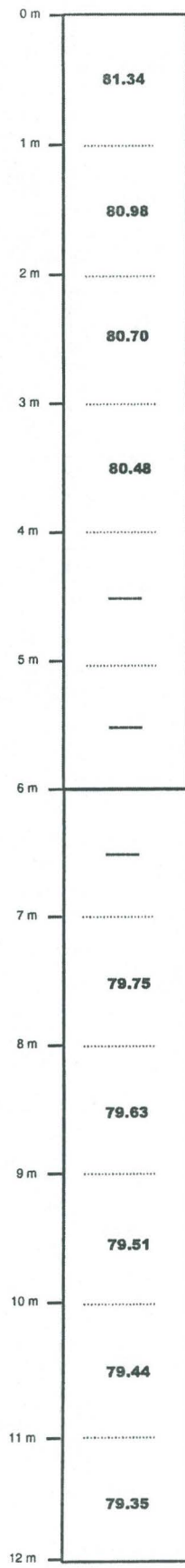
Taso 3

x=73681.84 y=63876.07
x=73680.87 y=63876.21

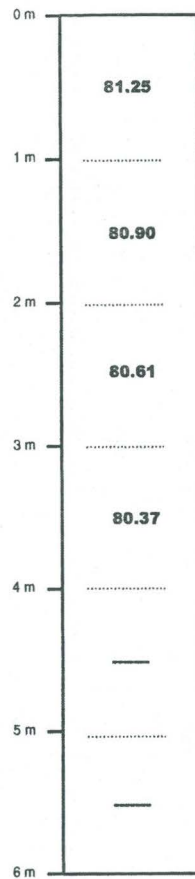
Taso 4

x=73681.84 y=63876.07
x=73680.87 y=63876.21

Taso 5

x=73681.84 y=63876.07
x=73680.87 y=63876.21

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Vaakituskartta Mk 1: 50
Koeoja D, tasot 2 - 5

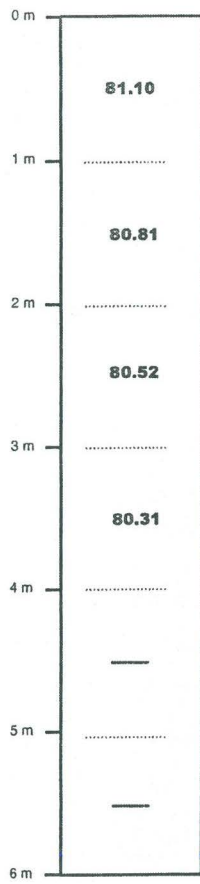
Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala, T. Juopperi
6.7 - 17.7. 2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 48-51

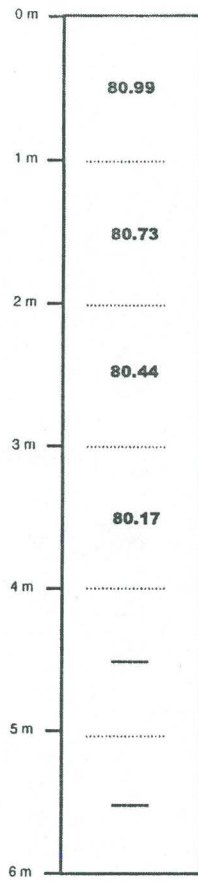
Taso 6

x=73681.84 y=63876.07
x=73680.87 y=63876.21

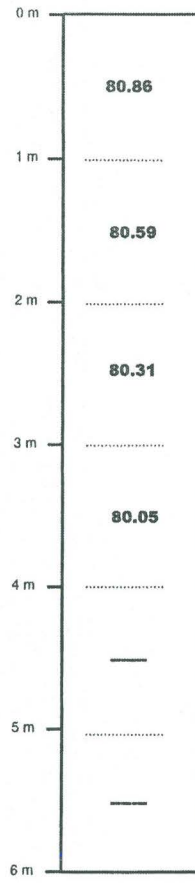
Taso 7

x=73681.84 y=63876.07
x=73680.87 y=63876.21

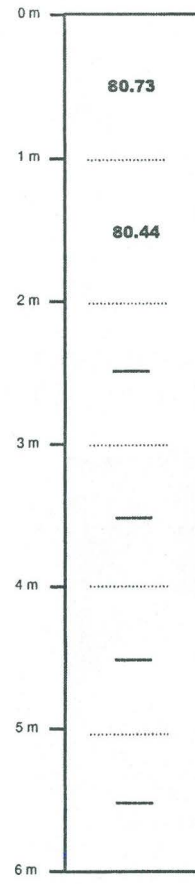
Taso 8

x=73681.84 y=63876.07
x=73680.87 y=63876.21

Taso 9

x=73681.84 y=63876.07
x=73680.87 y=63876.21

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

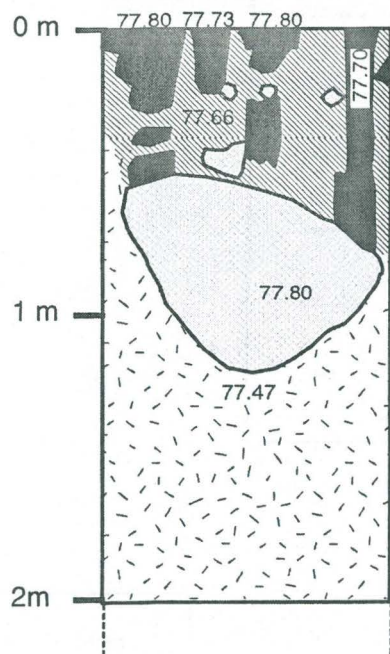
Vaakituskartta Mk 1: 50
Koeoja D, tasot 6 - 9

Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala, T. Juopperi
18.7 - 20.7. 2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 52-55

x=73660.190 x=73659.200
y=63877.700 y=63877.870

- Kivi
- Pohjahiekka
- Puu
- Hiilensekainen maa

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Tasokartta Mk 1:25
Koeoja E, rakenne

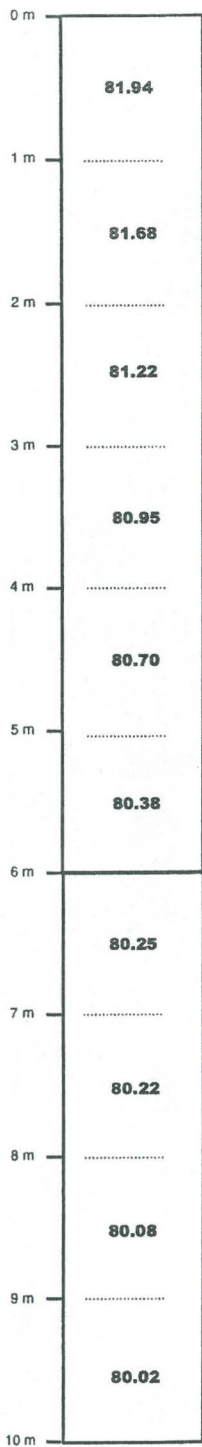
Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

Mittausdokumentointi
S. Annala 17.7. 2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta 56

Pinta

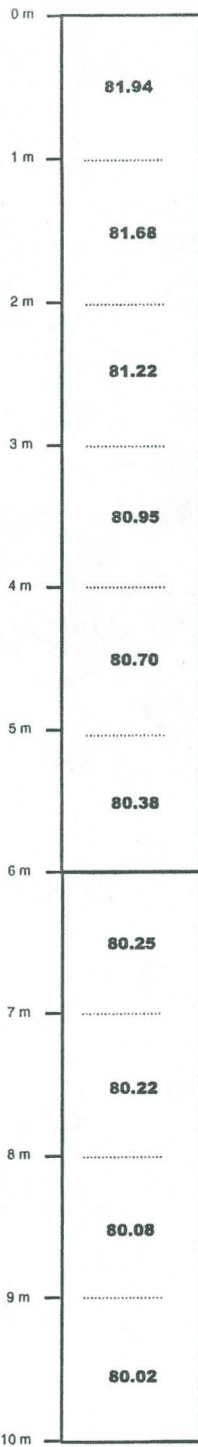
x=73660.19 x=73659.20
y=63877.70 y=63877.87

x=73658.73 x=73657.81
y=63869.15 y=63869.26

Taso 0

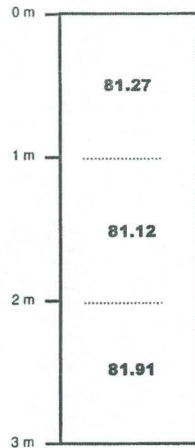
x=73660.19 x=73659.20
y=63877.70 y=63877.87

x=73658.73 x=73657.81
y=63869.15 y=63869.26

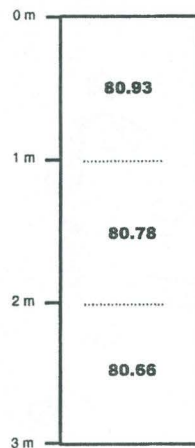
Taso 1

x=73660.19 x=73659.20
y=63877.70 y=63877.87

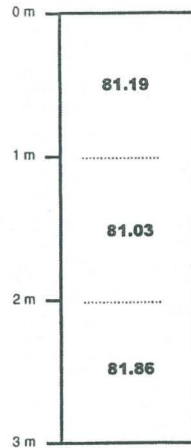
Taso 4

x=73660.19 x=73659.20
y=63877.70 y=63877.87

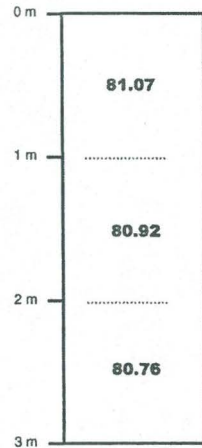
Taso 2

x=73660.19 x=73659.20
y=63877.70 y=63877.87

Taso 3

x=73660.19 x=73659.20
y=63877.70 y=63877.87

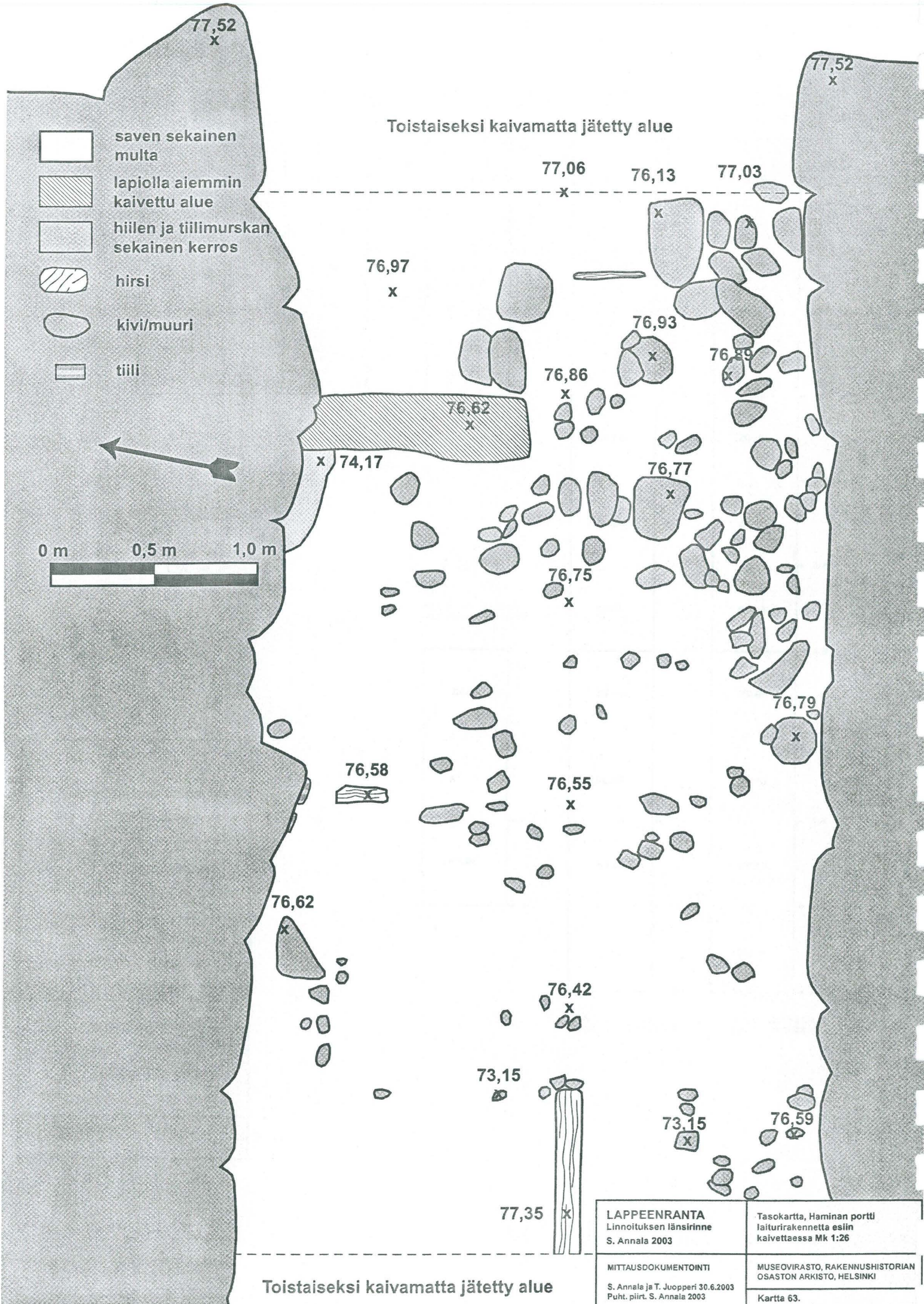
LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Vaakituskartta Mk 1: 50
Koeoja E, pinta - taso 4

Museovirasto,
Rakennushistorian osaston
arkisto, Helsinki

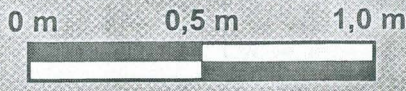
Mittausdokumentointi
S. Annala, T. Juopperi
27.6. - 16.7. 2003
Puht. piirt. T. Juopperi 2003

Kartta **57-62**

Toistaiseksi kaivamatta jätetty alue

- saven sekainen multa
- lapiolla aiemmin kaivettu alue
- hiilen ja tiilimurskan sekainen kerros
- hirsi
- kivi/muuri
- tiili

77,06 x 76,13 77,03

76,97 x

76,62 x

x 74,17

76,86 x

76,93 x

76,89 x

76,77 x

76,75 x

76,79 x

76,58

76,55 x

76,62 x

76,42 x

73,15

73,15 x

76,59

77,35 x

Toistaiseksi kaivamatta jätetty alue

LAPPEENRANTA Linnoituksen länsirinne S. Annala 2003	Tasokartta, Haminan portti laiturirakennetta esiin kaivettaessa Mk 1:26
MITTAUSDOKUMENTOINTI S. Annala ja T. Juopperi 30.6.2003 Puht. piirt. S. Annala 2003	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO, HELSINKI Kartta 63.

77,52

x

77,52

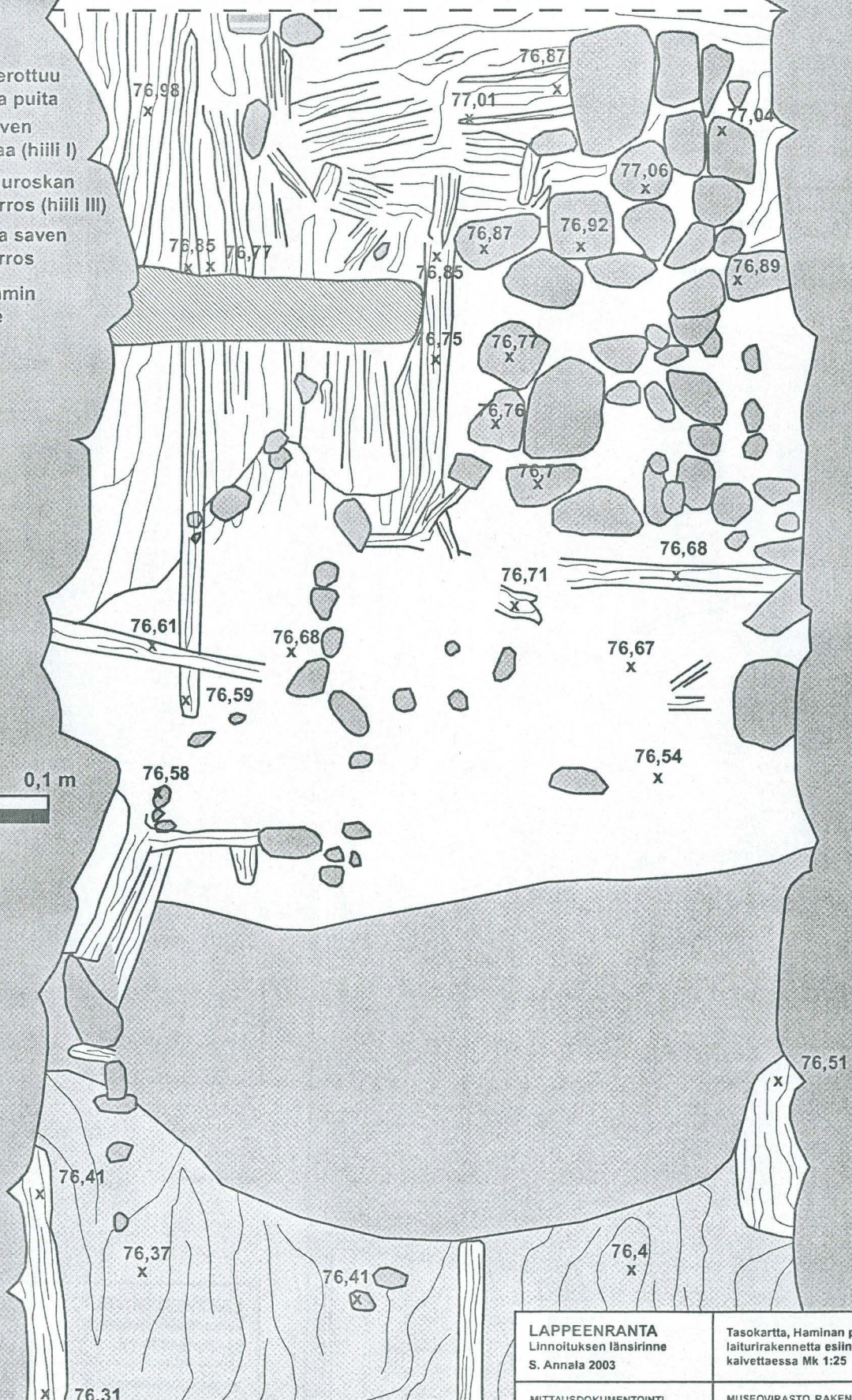
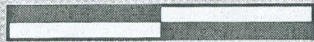
x

toistaiseksi kaivamatta jätetty alue

- savi-kerros; erottuu erisuuntaisia puita
- mullan ja saven sekainen maa (hiili I)
- mullan ja puuroskan sekainen kerros (hiili III)
- puuroskan ja saven sekainen kerros
- lapiolla aiemmin kaivettu alue
- hirsi
- kivi/muuri
- tiili

0 m 0,5 m 0,1 m

LAPPEENRANTA
Linnoituksen länsirinne
S. Annala 2003

Tasokartta, Haminan portti
laiturirakennetta esiin
kaivettaessa Mk 1:25

MITTAUSDOKUMENTOINTI

S. Annala ja T. Juopperi 30.6.2003
Puhl. piirt. S. Annala 2003

MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN
OSASTON ARKISTO, HELSINKI

Kartta 64.

toistaiseksi kaivamatta jätetty alue

Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteen tutkimuskaivaukset 26.5. – 18.7.2003.

Museoviraston rakennushistorian osasto.

Diar. 17.7.2003

Luetteloija Sini Annala

Päänumero KM 2003080. Löydöt on numeroitu juoksevilla alanumeroilla.

KOEOJA A

Pintamaan poisto

Ruudut 1 – 8

1. Astia- (3 kpl) ja ikkunalasin (2 kpl) kappaleita
2. Kivitavaran (1 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
3. Eläimen luun kappaleita (4 kpl)

Kerros 1

Ruudut 1 – 3

4. Liitupiipun varren katkelmia (2 kpl)
5. Lasitetun (3 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan kappaleita (1)
6. Astia- (1 kpl) ja ikkunalasin (1 kpl) kappaleita
7. Rautanaulan katkelmia (5 kpl)
8. Eläinten luiden kappaleita (8 kpl) ja hammas (1 kpl)

Ruudut 7 – 9

9. Astia- (6 kpl) ja ikkunalasin (1 kpl) kappaleita
10. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 9 – 12

11. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 13 – 15

12. Sulaneen lasin kappale (1 kpl)
13. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)

Ruudut 16 – 18

14. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
15. Lasittamaton punasavikeramiikan kappale (1 kpl)

Kerros 2

Ruudut 1 – 3

16. Venäläinen vuoden 1787 kolikko (1 kpl)
17. Astialasin kappaleita (9 kpl)
18. Fajanssia (1 kpl), lasitetun (3 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan kappaleita (1 kpl)
19. Rautanaulan katkelmia (2 kpl)
20. Eläinten luiden kappaleita (7 kpl)

Ruudut 6 – 9

21. Liitupiipun varren kappale (1 kpl)
22. Astialasin kappaleita (3 kpl)

Ruudut 9 – 12

23. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 13 – 15

24. Astialasin kappaleita (2 kpl)
25. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
26. Eläinten luun kappaleita (2 kpl)

Kerros 3

Ruudut 1 – 3

27. Astia- (3 kpl) ja ikkunalasin (5 kpl) kappaleita
28. Fajanssin (2 kpl ja punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
29. Rautanaulan kappale (1 kpl)
30. Eläimen luun kappaleita (7 kpl) ja hammas (1 kpl)

Ruudut 4 – 6

31. Ikkuna- (2 kpl) ja astialasin kappaleita (7 kpl), sulanut lasimöykky (1 kpl)
32. Rautanaulan kappaleita (2 kpl)

Ruudut 7 – 9

33. Ikkuna- (4 kpl) ja astialasin (2 kpl) kappaleita
34. Punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
35. Eläimen luun kappaleita (4 kpl)

Ruudut 13 – 15

36. Koristeltu liitupiipun varren kappale (1 kpl)
37. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
38. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)

Ruudut 16 – 18

39. Fajanssin kappale (1 kpl)
40. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Kerros 4

Ruudut 1 - 3

41. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
42. Astialasin kappaleita (2 kpl)
43. Muototiilen kappale (1 kpl)
44. Fajanssin kappaleita (2 kpl)
45. Rautanaulan kappale (1 kpl)
46. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Ruudut 4 – 6

47. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
48. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin (2 kpl) kappaleita
49. Fajanssin kappaleita (3 kpl)
50. Rautanaula (1 kpl)
51. Eläimen luun kappaleita (6 kpl)

Ruudut 7 – 9

52. Ikkunalasin kappaleita (3 kpl)
53. Fajanssin kappale (1 kpl)

Ruudut 10 – 12

54. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
55. Fajanssin kappaleita (2 kpl)

Ruudut 13 – 15

56. Liitupiipun varren (1 kpl) ja kopan (1 kpl) kappaleita
57. Ikkunalasin kappaleita (2 kpl) ja sulaneen lasin möykky (1 kpl)
58. Fajanssin (3 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
59. Rautaesineen kappaleita (5 kpl) ja rautanaulan kappale (1 kpl)
60. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 16 – 18

61. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin (2 kpl) kappaleita
62. Rautanaulan kappale (1 kpl)

Kerros 5

Ruudut 1 – 3

- 63. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin (1 kpl) kappaleita
- 64. Rautanaulan katkelmia (3 kpl)
- 65. Hevosen kallon luiden kappaleita ja hampaita (7 kpl)

Ruudut 4 – 6

- 66. Astialasin kappale (1 kpl)
- 67. Fajanssin (3 kpl), punasavikeramiikan (1 kpl) ja muototiilen (1 kpl) kappaleita
- 68. 2 rautanaulan katkelmaa

Ruudut 7 – 9

- 69. Koristeltu liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 70. Astia- (1 kpl) ja ikkunalasin (3 kpl) kappaleita
- 71. Rautanaulan katkelma (1 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 72. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 73. Ikkunalasin kappaleita (3 kpl)
- 74. Fajanssin (2 kpl) ja punasavikeramiikan (4 kpl) kappaleita
- 75. Rautanaulan katkelma (1 kpl)

Ruudut 13 – 15

- 76. Liitupiipun varren katkelmia (4 kpl) ja kopan kappaleita (3 kpl), joista yksi koristeltu suosaltaan
- 77. Ikkuna- (17 kpl) ja astialasin (2 kpl) kappaleita
- 78. Fajanssin (5 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (4 kpl) kappaleita
- 79. Rautanaulan kappaleita (3 kpl)
- 80. Eläimen luun kappaleita (7 kpl) ja hammas (1 kpl)

Ruudut 16 – 18

- 81. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 82. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Kerros 6

Ruudut 1 – 3

- 83. Ikkunalasin kappaleita (2 kpl)
- 84. Fajanssin (1 kpl) ja punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 85. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Ruudut 4 – 6

- 86. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin kappaleita (1 kpl), sulaneen lasin möykky (1 kpl)
- 87. Rautainen veitsen teräosa (1 kpl)
- 88. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 7 – 9

- 89. Ikkunalasin kappaleita (5 kpl) ja sulaneen lasin möykky (1 kpl)
- 90. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 91. Rautanaulan katkelmia (2 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 92. Ikkunalasin kappaleita (6 kpl)
- 93. Fajanssin (3 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 94. Rautaesineen (1 kpl) ja naulan kappaleita (3 kpl)
- 95. Eläimen luun kappaleita (5 kpl)

Ruudut 13 – 15

- 96. Liitupiipun varren katkelmia (6 kpl), ehjä koppa (1 kpl) ja suuosastaan koristeltu kopan kappale (1 kpl)
- 97. Astialasin kappaleita (2 kpl)
- 98. Lasitetun punasavikeramiikan kappaleita (2 kpl)
- 99. Naulan katkelmia (4 kpl)
- 100. Piin kappale (1 kpl)
- 101. Eläimen luun kappaleita (14 kpl) ja hampaita (4 kpl)

Ruudut 16 – 18

- 102. Eläimen luun kappaleita (2 kpl) ja hammas (1 kpl)

Kerros 7

Ruudut 1 – 3

- 103. Astialasin kappale (1 kpl)

Ruudut 4 –6

- 104. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 105. Ikkuna- (2 kpl) ja astialasin (2 kpl) kappaleita
- 106. Fajanssin kappaleita (2 kpl)
- 107. Rautanaulan katkelmia (2 kpl)
- 108. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 7 – 9

- 109. Liitupiipun varren kappale (1 kpl)
- 110. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
- 111. Fajanssin kappale (1 kpl)
- 112. Rautanaulan katkelmia (7 kpl)
- 113. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 114. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 115. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin (1 kpl) kappaleita
- 116. Fajanssin (2 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (5 kpl) kappaleita
- 117. Eläimen luun kappaleita (9 kpl)

Ruudut 13 – 15

- 118. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
- 119. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 120. Rautaveitsen teräosa (1 kpl)
- 121. Tykinkuula halk. 7 cm (1 kpl)
- 122. Luun kappale (1 kpl)

Kerros 8

Ruudut 4 –6

- 123. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
- 124. Rautanaulan katkelma (1 kpl)

Ruudut 7 – 9

- 125. Fajanssin kappale (1 kpl)
- 126. Astialasin kappaleita (2 kpl)
- 127. Rautanaulan katkelmia (10 kpl)
- 128. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 129. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 130. Fajanssin (2 kpl) ja posliinin kappaleita (1 kpl), lasitetun (3 kpl) ja lasittamattoman (1 kpl) punasavikeramiikan kappaleita
- 131. Rautanaulan katkelmia (4 kpl), rautaputken katkelma (1 kpl)
- 132. Eläimen luun kappaleita (5 kpl)

Kerros 9

Ruudut 4 – 6

- 133. Sulaneen lasin möykky (1 kpl)
- 134. Rautaesineen kappale (1 kpl)
- 135. Luun kappale (1 kpl)

Ruudut 7 – 9

- 136. Liitupiipun varren kappaleita (3 kpl)
- 137. Fajanssin (2 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
- 138. Rautanaulan katkelmia (2 kpl)
- 139. Eläimen luun kappaleita (16 kpl) ja hammas (1 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 140. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 141. Astialasin kappaleita (2 kpl)
- 142. Piin kappale (1 kpl)
- 143. Fajanssin (12 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 144. Vuolukiven kappaleita (2 kpl)
- 145. Rautanaulan katkelmia (5 kpl)
- 146. Eläimen luun kappaleita (23 kpl) ja hampaita (4 kpl)

Kerros 10

Ruudut 7 – 9

- 147. Liitupiipun varren kappale (1 kpl)
- 148. Ikkuna- (1 kpl) astialasin kappaleita (1 kpl)
- 149. Piin kappale (1 kpl)
- 150. Fajanssin (9 kpl) ja posliinin (1 kpl) kappaleita, lasitetun (5 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (5 kpl) kappaleita
- 151. Rautanaulan katkelmia (15 kpl)
- 152. Eläimen luun kappaleita (6 kpl)

Koeoja A:n rakenne

Rakenteen länsipuoli, hiilikerrosten yläpuolelta

- 153. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl) ja kopallinen varren katkelma (1 kpl)
- 154. Fajanssin (5 kpl), posliinin (2 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 155. Astialasin kappaleita (3 kpl)
- 156. Rautalevyn kappaleita (2 kpl) ja naulan kappale (1 kpl)
- 157. Eläimen luun kappaleita (8 kpl)

Rakenne ja sen itäpuoli, rakennetta esiin kaivettaessa

- 158. Liitupiipun varren katkelmia (3 kpl)
- 159. Astia- (15 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (2 kpl)
- 160. Fajanssin (12 kpl) ja posliinin (2 kpl) kappaleita, lasitetun (5 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (5 kpl) kappaleita
- 161. Rautanaulan katkelmia (15 kpl)
- 162. Eläimen luun kappaleita (6 kpl)

Rakenteen länsipuoli, ylempi hiilikerros

- 163. Liitupiipun varren katkelmia (7 kpl)
- 164. Astialasin kappaleita (13 kpl)
- 165. Fajanssin (20 kpl), posliinin (5 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (10 kpl) kappaleita
- 166. Kupariesineen katkelmia (2 kpl)
- 167. Rautaesineen (2 kpl) ja rautanaulan kappaleita (8 kpl)
- 168. Eläimen luun kappaleita (64 kpl) ja hampaita (8 kpl)

Rakenteen länsipuoli, alempi hiilikkerros

- 169. Luinen nappi (1 kpl)
- 170. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 171. Eläimen luun kappaleita (12 kpl)

KOEOJA B

Pintamaan poisto

Ruudut 1 – 15

- 172. Astialasin kappale (1 kpl)
- 173. Piin kappale (1 kpl)
- 174. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Kerros 1

Ruudut 1 – 3

- 175. Liitupiipun kopan kappale (2 kpl)
- 176. Lasitetun (2 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 177. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin (5 kpl) kappaleita
- 178. Huopakankaan palanen (1 kpl)
- 179. Rautanaula (1 kpl) ja tykinkuulan kappale (1 kpl)
- 180. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Kerros 2

Ruudut 1 – 3

- 181. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin kappaleita (1 kpl)
- 182. Posliinin kappale (1 kpl)

Kerros 4

Ruudut 1 – 3

- 183. Rautanaulan katkelma (1 kpl)
- 184. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

KOEOJA C

Kerros 1

Ruudut 1 – 3

- 185. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 186. Fajanssin (1 kpl) ja posliinin kappaleita (1 kpl)
- 187. Astialasin kappaleita (3 kpl) ja sulaneen lasin möykky (1 kpl)
- 188. Rautanaulan katkelmia (4 kpl), metallirengas (1 kpl) ja rautalevyn kappale (1 kpl)
- 189. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)
- 190. Nappi (1 kpl)

Ruudut 4 – 6

- 191. Astialasin kappaleita (4 kpl)
- 192. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 193. Rautanaulan katkelma (1 kpl)
- 194. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Ruudut 7 – 9

- 195. Ikkuna- (5 kpl) ja astialasin kappaleita (6 kpl)
- 196. Fajanssin (4 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 197. Rautanaulan (3 kpl) ja rautaesineen (1 kpl) kappaleita
- 198. Eläimen luun kappaleita (6 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 199. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 200. Astia- (3 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (1 kpl)
- 201. Posliinin (1 kpl), fajanssin (1 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
- 202. Rautanaulan kappaleita (8 kpl)
- 203. Eläimen luun kappaleita (4 kpl) ja hammas (1 kpl)

Kerros 2

Ruudut 1 – 3

- 204. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 205. Ikkuna- (3 kpl) ja astialasin (1 kpl) kappaleita
- 206. Lasittamattoman punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 207. Eläimen luun kappaleita (9 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 208. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 209. Ikkuna- (8 kpl) ja astialasin kappaleita (9 kpl)
- 210. Fajanssin (4 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 211. Rautanaulan kappaleita (11 kpl)
- 212. Eläimen luun kappaleita (4 kpl) ja hampaita (2 kpl)

Kerros 3

Ruudut 5 – 6

- 213. Liitupiipun varren katkelmia (2 kpl)
- 214. Ikkuna- (5 kpl) ja astialasin (12 kpl) kappaleita
- 215. Posliinin (1 kpl) ja fajanssin (1 kpl) kappaleita, lasitetun (2 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 216. Nappi (1 kpl)
- 217. Piin kappale (1 kpl)
- 218. Rautanaulan kappaleita (8 kpl)
- 219. Eläimen luun kappaleita (6 kpl) hampaita (3 kpl)

Kerros 4

Ruutu 1

- 220. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Ruudut 5 ja 6

- 221. Liitupiipun kopan katkelmia (1 kpl)
- 222. Astia- (4 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (1 kpl)
- 223. Fajanssin (7 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 224. Rautanaulan (12 kpl) ja rautaesineen (1 kpl) katkelmia
- 225. Eläimen luun kappaleita (8 kpl)

Kerros 5

Ruutu 1

- 226. Astialasin kappaleita (3 kpl)
- 227. Fajanssin (1 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 228. Rautanaula (1 kpl)
- 229. Eläimen luun kappaleita (4 kpl) ja hampaita (1 kpl)

Ruudut 5 – 6

- 230. Astia- (6 kpl) ja ikkunalasin (2 kpl) kappaleita
- 231. Fajanssin (1 kpl) ja posliinin (1 kpl) kappaleita
- 232. Rautanaulan kappaleita (4 kpl)
- 233. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Kerros 6

Ruutu 1

- 234. Liitupiipun kopan (3 kpl) kappaleita
- 235. Astialasin (3 kpl) kappaleita
- 236. Lasitetun (3 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 237. Rautanaulan katkelma (1 kpl)

Kerros 7

Ruutu 1

- 238. Fajanssin kappaleita (3 kpl)
- 239. Astialasin kappaleita (1 kpl)
- 240. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

KOEJOJA D

Pintamaan poisto

Ruudut 1 – 12

- 241. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 242. Astia- (9 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (14 kpl)
- 243. Fajanssin kappaleita (2 kpl), lasitetun (1 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 244. Rautanaulan katkelmia (15 kpl)
- 245. Eläimen luun kappaleita (12 kpl)

Kerros 1

Ruudut 8, 9

- 246. Fajanssin kappale (1 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 247. Liitupiipun kopan katkelma (1 kpl)
- 248. Fajanssin kappaleita (1 kpl), lasittamattoman (2 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
- 249. Astia- (3 kpl) ja ikkunalasin (1 kpl) kappaleita
- 250. Rautanaulan katkelma (1 kpl)
- 251. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Kerros 2

Ruudut 8, 9

- 252. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 253. Astialasin kappaleita (2 kpl)
- 254. Rautanaulan katkelmia (4 kpl)
- 255. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 256. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 257. Astia- (9 kpl) ja ikkunalasin (3 kpl) kappaleita
- 258. Fajanssin (7 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 259. Rautanaulan (14 kpl) ja rautaesineen (1 kpl) katkelmia
- 260. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Kerros 3

Ruudut 1 – 4

- 261. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 262. Astialasin kappaleita (2 kpl)
- 263. Lasittamattoman punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 264. Rautanaulan katkelmia (3 kpl)
- 265. Eläimen luun kappaleita (9 kpl) ja hampaita (1 kpl)

Ruudut 8, 9

- 266. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
- 267. Fajanssin kappale (1 kpl), lasittamattoman (1 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 268. Rautanaulan katkelmia (15 kpl)
- 269. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 270. Liitupiipun varren katkelmia (1 kpl)
- 271. Astia- (6 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (5 kpl)
- 272. Fajanssin (4 kpl) ja posliinin (1 kpl) kappaleita, lasitetun (3 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappale
- 273. Rautanaulan (17 kpl) ja rautaesineen (2 kpl) kappaleita, koristeneula (1 kpl)
- 274. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Kerros 4

Ruudut 1 – 3

- 275. Liitupiipun varren kappaleita (4 kpl)
- 276. Astia- (3 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (2 kpl)
- 277. Lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) ja fajanssin kappaleita (1 kpl)
- 278. Rautanaulan katkelmia (1 kpl)
- 279. Hylsy (1 kpl)
- 280. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Ruudut 8, 9

- 281. Liitupiipun varren katkelmia (2 kpl)
- 282. Astialasin kappaleita (4 kpl)
- 283. Fajanssin (1 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
- 284. Rautanaulan katkelmia (9 kpl)
- 285. Eläimen luun kappaleita (1 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 286. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 287. Fajanssin kappale (1 kpl)
- 288. Rautanaulan katkelmia (2 kpl)
- 289. Veitsen katkelma, jossa rautainen teräosa ja puinen kahva (1 kpl)
- 290. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Kerros 5

Ruudut 1 – 4

- 291. Liitupiipun varren kappaleita (6 kpl) ja kopan kappaleita (1 kpl)
- 292. Astia- (5 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (1 kpl)
- 293. Fajanssin (3 kpl) ja punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 294. Rautanaulan (4 kpl) ja rautaesineen (1 kpl) katkelmia
- 295. Eläimen luun kappaleita (6 kpl) ja hampaita (1 kpl)

Kerros 6

Ruudut 1 – 4

- 296. Liitupiipun varren kappaleita (3 kpl) ja kopan kappaleita (4 kpl)
- 297. Astialasin kappaleita (23 kpl)
- 298. Posliinin (3 kpl) ja fajanssin kappaleita (7 kpl), lasittamattoman (2 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (5 kpl) kappaleita
- 299. Rautanaulan (3 kpl) ja rautalangan katkelmia (1 kpl)
- 300. Eläimen luun kappaleita (9 kpl) ja hampaita (2 kpl)

Kerros 7

Ruudut 1 – 4

- 301. Liitupiipun varren katkelmia (1 kpl)
- 302. Astia- (17 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (2 kpl)
- 303. Fajanssin kappaleita (3 kpl), lasittamattoman (2 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 304. Piin kappaleita (1 kpl)
- 305. Rautanaulan katkelmia (2 kpl)
- 306. Eläimen luun kappaleita (6 kpl)

Kerros 8

Ruudut 1 – 4

- 307. Liitupiipun varren katkelmia (1 kpl)
- 308. Astialasin kappaleita (9 kpl)
- 309. Fajanssin (2 kpl), posliinin kappaleita (2 kpl), lasitetun punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 310. Rautanaulan katkelmia (1 kpl)
- 311. Hevoskenkä (1 kpl)
- 312. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Kerros 9

Ruudut 1 – 4

- 313. Liitupiipun varren (5 kpl) ja kopan kappaleita
- 314. Ikkuna- (7 kpl) ja astialasin kappaleita (2 kpl)
- 315. Fajanssin kappaleita (3 kpl), lasittamattoman (4 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
- 316. Rautanaulan katkelma (1 kpl)
- 317. Eläimen luun kappaleita (4 kpl)

KOEJOJA E

Kerros 1 (koneellisen pintamaan poiston jälkeen)

Ruudut 1 – 3

- 318. Liitupiipun varren kappaleita (4 kpl)
- 319. Ikkuna- (2 kpl) ja astialasin kappaleita (8 kpl)
- 320. Fajanssin kappaleita (3 kpl), lasittamattoman (1 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
- 321. Rautanaula (1 kpl)
- 322. Eläimen luun kappaleita (15 kpl) ja hammas (1 kpl)

Kerros 3

Ruudut 1 – 3

- 323. Liitupiipun varren kappaleita (8 kpl)
- 324. Astia- (3 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (1 kpl)
- 325. Fajanssin- (2 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
- 326. Rautanaulan kappaleita (3 kpl)
- 327. Eläimen luun kappaleita (7 kpl) ja hampaita (2 kpl)

Kerros 4

Ruudut 1 - 3

- 328. Liitupiipun varren kappaleita (4 kpl) ja liitupiipun koppa (1 kpl)
- 329. Astialasin kappaleita (17 kpl)
- 330. Fajanssin kappaleita (2 kpl), lasitetun (5 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 331. Piin kappaleita (4 kpl)
- 332. Rautanaula (1 kpl)
- 333. Tykin kuulan kappale (1 kpl)
- 334. Hevoskenkä (1 kpl)
- 335. Eläimen luun kappaleita (17 kpl)

Kerros 5

Ruudut 1 – 3

- 336. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 337. Astia- (4 kpl) ikkunalasin (1 kpl) kappaleita
- 338. Fajanssin (1 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappale
- 339. Laastin kappale (1 kpl)
- 340. Piin kappaleita (2 kpl)
- 341. Eläimen luun kappaleita (4 kpl) ja hammas (1 kpl)

HAMINAN PORTTI

Putsauskerros

Koko alueelta

- 342. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 343. Astia- (9 kpl) ikkunalasin (3 kpl) kappaleita
- 344. Fajanssin kappaleita (10 kpl)
- 345. Rautanaulan katkelmia (4 kpl)
- 346. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ylin hiilikerros (hiili I)

- 347. Liitupiipun varren katkelmia (2 kpl)
- 348. Astialasin kappaleita (6 kpl)
- 349. Fajanssin (1 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 350. Rautanaula (1 kpl) ja rautanaulan katkelmia (3 kpl)
- 351. Eläimen hammas (1 kpl)

Alempi hiilikerros (hiili II)

- 352. Astialasin kappaleita (2 kpl)
- 353. Eläimen luun kappaleita (1 kpl)

Puukerroksen esiin kaivuu

Pohjoisneljännes, itäpuoli

- 354. Liitupiipun kappale (1 kpl)
- 355. Fajanssin kappaleita (3 kpl)
- 356. Astialasia (6 kpl)
- 357. Puutappi (1 kpl)
- 358. Rautanauloja (2 kpl)

Tukkeja esiin kaivettaessa

Pohjoisneljännes, länsipuoli

- 359. Liitupiipun katkelmia (5 kpl)
- 360. Astialasin kappaleita (6 kpl)
- 361. Lasitetun punasavikeramiikan (1 kpl) ja posliinin kappaleita (2 kpl)
- 362. Puutappeja (21 kpl)
- 363. Rautanauloja (3 kpl) ja metalliesineen kappale (1 kpl)
- 364. Eläimen nikama (1 kpl)

Puuroskakerros

Laituriarkun pohjoinen puolisko (länsineljännes)

- 365. Liitupiipun varren katkelmia (9 kpl)
- 366. Astialasin kappaleita (5 kpl)
- 367. Fajanssin kappaleita (5 kpl), lasitetun punasavikeramiikan kappaleita (3 kpl)
- 368. Puutappeja (4 kpl)
- 369. Varsiluudan sitomiseen käytetyn narun kappaleita
- 370. Tynnyrinvanteita (2 kpl)
- 371. Tuohikontin kappale (1 kpl)
- 372. Puuesineen kappale (1 kpl)
- 373. Puuastian lovettuja (2 kpl) ja loveamattomia kappaleita (1 kpl), mahdollisesti tynnyristä

Kiveystä esiin kaivettaessa

Portin itäpuolella tienä jatkuva kiveys

- 374. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 375. Astialasin kappaleita (3 kpl)
- 376. Puutappi (1 kpl)
- 377. Rautanaulan kappaleita (4 kpl)

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Nikon FM 2
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä
 Filmilaatu: MV T 400 CN
 Filmin numero: 1
 Kuvaaja: Sini Annala

N:o	Päivä	Klo	Suunta	Obj.	A.n:o	Aihe
1.	22.05.	09.55.	290	50	125475:1	Yleiskuva. Kristiinankadun pohjoispää. Tuhoutunut muurirakenne.
2.	22.05.	09.55.	290	50	125475:2	Yleiskuva. Kristiinankadun pohjoispää. Tuhoutunut muurirakenne.
3.	22.05.	10.00.	190	35	125475:3	Yleiskuva. Kristiinankadun pohjoispää. Tuhoutunut muurirakenne. Näkymä Kristiinan kadulle päin.
4.	22.05.	10.05.	390	35	125475:4	Yleiskuva. Kristiinankadun pohjoispää. Tuhoutunut muurirakenne. Näkymä satamaan päin.
5.	22.05.	10.20.	290	35	125475:5	Yleiskuva. Kristiinankadun pohjoispää. Tuhoutunut muurirakenne. Ylös otetut kivet.
6.	22.05.	10.20.	290	35	125475:6	Yleiskuva. Kristiinankadun pohjoispää. Tuhoutunut muurirakenne. Ylös otetut kivet.
7.	22.05.	10.22.	190	50	125475:7	Yleiskuva. Kristiinankadun pohjoispää. Tuhoutunut muurirakenne. Näkymä Kristiinan kadulle päin.
8.	22.05.	10.25.	390	50	125475:8	Yleiskuva. Kristiinankadun pohjoispää. Tuhoutunut muurirakenne. Näkymä satamaan päin.
9.	22.05.	10.35.	90	45	125475:9	Yleiskuva. Koeoja 1:n alue ennen paalutusta. Alarinteestä päin.
10.	22.05.	10.40.	290	35	125475:10	Yleiskuva. Koeoja 1:n alue ennen paalutusta. Ylärinteestä päin.
11.	22.05.	10.40.	290	35	125475:11	Yleiskuva. Koeoja 1:n alue ennen paalutusta. Ylärinteestä päin.
12.	22.05.	16.15.	90	50	125475:12	Vahinkolaukaus.
13.	26.05.	08.45.	290	50	125475:13	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 3 ennen pintamaan poistoa.
14.	26.05.	11.10.	90	50	125475:14	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 6 ennen pintamaan poistoa.
15.	26.05.	11.12.	90	50	125475:15	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 12 ennen pintamaan poistoa.
16.	26.05.	11.15.	90	50	125475:16	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 18 ennen pintamaan poistoa.
17.	27.05.	19.10.	90	50	125475:17	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 6 pintamaan poiston jälkeen.
18.	27.05.	19.15.	90	50	125475:18	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 12 pintamaan poiston jälkeen.
19.	27.05.	19.40.	90	50	125475:19	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 18 pintamaan poiston jälkeen.
20.	30.05.	08.40.	90	35	125475:20	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 12. Taso 1
21.	30.05.	08.45.	90	35	125475:21	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 6. Taso 1.
22.	01.05.	15.30.	90	35	125475:22	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 6. Taso 2.
23.	01.06.	15.37.	90	35	125475:23	In situ. Kolikko. Koeoja A. Ruutu 3 eteläreuna.
24.	01.06.	15.40.	90	35	125475:24	In situ. Kolikko. Koeoja A. Ruutu 3 eteläreuna.
25.	02.06.	08.30.	90	35	125475:25	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 12. Taso 2.
26.	02.06.	08.40.	90	35	125475:26	Yksityiskohta. Koeoja A. Ruutujen 7 - 9 kivet. Taso 2.
27.	04.06.	10.35.	90	35	125475:27	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 3. Taso 3.
28.	04.06.	10.40.	90	35	125475:28	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6. Taso 3.
29.	04.06.	10.50.	90	35	125475:29	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9. Taso 3.
30.	04.06.	10.55.	90	35	125475:30	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12. Taso 3.
31.	04.06.	12.15.	alas	35	125475:31	Yksityiskohta. Koeoja A. Ruudun 1 itäpuoli. Punainen maa. Krs. 4.
32.	05.06.	18.10.	90	35	125475:32	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 3. Taso 4.
33.	05.06.	18.30.	90	35	125475:33	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12. Taso 4.
34.	09.06.	07.20.	90	35	125475:34	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6. Taso 4.
35.	09.06.	08.10.	90	35	125475:35	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9. Taso 4.
36.	09.06.	10.30.	240	35	125475:36	Työkuva. Jatulin porukka kaivamassa koeoja A:ta.
37.	09.06.	10.30.	140	35	125475:37	Työkuva. Tiina Juopperi kaivamassa Koeoja A:ta

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Nikon FM 2
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä
 Filmilaatu: MV 400
 Filmin numero: 2
 Kuvaaja: Sini Annala

N:o	Päivä	Klo	Suunta	Obj.	A.n:o	Aihe
1.	09.06.	14.30.	90	35	125475:38	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 3. Taso 5.
2.	10.06.	09.30.	290	35	125475:39	Yleiskuva. Koeoja B ennen paalutusta.
3.	10.06.	11.30.	90	35	125475:40	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6. Taso 5.
4.	10.06.	13.45.	340	35	125475:41	Kurttiinimuuria. Keskipatteri. Kivet esiin kaivettuina, muurin kulma näkyy.
5.	10.06.	13.45.	140	35	125475:42	Kurttiinimuuria. Keskipatteri. Kivet esiin kaivettuina, muurin kulma näkyy.
6.	10.06.	13.45.	90	35	125475:43	Kurttiinimuuria. Keskipatteri. Kivet esiin kaivettuina, muurin kulma näkyy.
7.	10.06.	13.45.	340	35	125475:44	Kurttiinimuuria. Keskipatteri. Kivet esiin kaivettuina, muurin kulma näkyy.
8.	10.06.	15.03.	90	35	125475:45	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 16 - 18. Taso 1.
9.	10.06.	15.07.	90	35	125475:46	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 15. Taso 1.
10.	10.06.	15.12.	90	35	125475:47	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12. Taso 5.
11.	10.06.	15.20.	90	35	125475:48	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9. Taso 5.
12.	10.06.	16.20.	90	35	125475:49	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6. Taso 6.
13.	10.06.	16.25.	90	35	125475:50	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 3. Taso 6.
14.	11.06.	07.05.	290	35	125475:51	Tasokuva. Koeoja B ennen pintamaan poistoa.
15.	11.06.	17.00.	90	35	125475:52	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 16 - 18. Taso 2.
16.	11.06.	17.08.	90	35	125475:53	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 15. Taso 2.
17.	11.06.	17.18.	90	35	125475:54	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 1 - 9 pintamaan poiston jälkeen.
18.	11.06.	17.22.	90	35	125475:55	Tasokuva. Koeoja B Ruudut 10 - 15 pintamaan poiston jälkeen.
19.	12.06.	09.30.	240	45	125475:56	Kurttiinimuuria. Keskipatteri Frisenheiminkujan pohjoislaidalla.
20.	12.06.	13.20.	90	35	125475:57	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 16 - 18. Taso 3.
21.	12.06.	13.22.	90	35	125475:58	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 15. Taso 3.
22.	12.06.	15.15.	90	35	125475:59	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 1 - 9. Taso 1.
23.	12.06.	15.40.	90	35	125475:60	Tasokuva. Koeoja C ennen pintamaan poistoa.
24.	17.06.	12.05.	90	35	125475:61	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 15. Taso 4.
25.	17.06.	12.07.	90	40	125475:62	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 16 - 18. Taso 4.
26.	17.06.	13.20.	90	35	125475:63	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 1 - 9. Taso 2.
27.	17.06.	13.30.	90	50	125475:64	Tasokuva. Koeoja D ennen pintamaan poistoa.
28.	17.06.	15.30.	90	35	125475:65	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 10 - 12. Taso 2.
29.	17.06.	15.40.	90	35	125475:66	Tasokuva. Koeoja C pintamaan poiston jälkeen.
30.	18.06.	13.15.	90	35	125475:67	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9. Taso 6.
31.	19.06.	08.00.	90	35	125475:68	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 15. Taso 5.
32.	19.06.	08.05.	90	35	125475:69	Yksityiskohta. Tiilet ja kivet. Koeoja A. Ruudut 13 - 15. Taso 5.
33.	19.06.	08.20.	90	40	125475:70	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 16 - 18. Taso 5.
34.	19.06.	09.45.	90	50	125475:71	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 1 - 6. Taso 3.
35.	19.06.	10.05.	90	35	125475:72	Tasokuva. Koeoja C pintamaan poiston jälkeen.
36.	19.06.	13.30.	90	35	125475:73	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 7 - 9. Taso 3.

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Nikon FM 2
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä
 Filmilaatu: MV 400
 Filmin numero: 3
 Kuvaaja: Sini Annala

N:o	Päivä	Klo	Suunta	Obj.	A.n:o	Aihe
1.	23.06.	13.30.	90	35	125475:74	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12. Taso 6.
2.	23.06.	15.45.	90	35	125475:75	Tasokuva. Koeoja D pintamaan poiston jälkeen.
3.	23.06.	15.50.	90	35	125475:76	Tasokuva. Koeoja C. Ruudut 1 - 6. Taso 1.
4.	23.06.	16.00.	90	35	125475:77	Tasokuva. Koeoja C. Ruudut 7 - 9. Taso 1.
5.	24.06.	08.45.	90	35	125475:78	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 7 - 9. Taso 3. "Kiveys".
6.	24.06.	08.50.	90	35	125475:79	Yksityiskohta. Koeoja B. Ruudut 7 - 8. Taso 3. "Kiveys".
7.	25.06.	07.30.	290	45	125475:80	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9. Taso 7.
8.	25.06.	07.32.	290	45	125475:81	Yksityiskohta. Koeoja A. Ruudut 7 - 9. Tiilet.
9.	25.06.					Harhalaukaus.
10.	25.06.	09.05.	90	45	125475:82	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9. Taso 7.
11.	25.06.	09.13.	390	45	125475:83	Yksityiskohta. Koeoja A. Ruudut 7 - 9. Tiilet.
12.	25.06.	12.25.	90	70	125475:84	Tasokuva. Koeoja E ennen pintamaan poistoa.
13.	26.06.	08.30.	90	35	125475:85	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 18. Taso 6.
14.	26.06.	08.35.	90	35	125475:86	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 6. Taso 7.
15.	26.06.	09.30.	90	35	125475:87	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 1 - 3. Taso 3.
16.	26.06.	13.15.	190	35	125475:88	Haminan portti. Raivauksen ja siistimisen jälkeen.
17.	26.06.	13.17.	90	35	125475:89	Haminan portti. Raivauksen ja siistimisen jälkeen.
18.	26.06.	13.20.	290	35	125475:90	Haminan portti. Raivauksen ja siistimisen jälkeen.
19.	27.06.	06.47.	90	35	125475:91	Tasokuva. Koeoja C. Ruudut 7 - 12. Taso 2.
20.	27.06.	06.52.	90	35	125475:92	Tasokuva. Koeoja C. Ruudut 1 - 6. Taso 2
21.	27.06.	17.16.	390	35	125475:93	Yksityiskohta. Haminan portti. Pohjoislaidan itäpäätty. Puut.
22.	27.06.	17.18.	190	35	125475:94	Yksityiskohta. Haminan portti. Pohjoislaidan itäpäätty. Puut.
23.	27.06.	17.20.	290	35	125475:95	Yksityiskohta. Haminan portti. Pohjoislaidan itäpäätty. Puut.
24.	27.06.	17.35.	390	35	125475:96	Yksityiskohta. Haminan portti. Pohjoislaita, edellisen länsipuolella. Puut.
25.	27.06.	17.36.	90	35	125475:97	Yksityiskohta. Haminan portti. Pohjoislaita, edellisen länsipuolella. Puut.
26.	27.06.	17.37.	190	35	125475:98	Yksityiskohta. Haminan portti. Pohjoislaita, edellisen länsipuolella. Puut.
27.	30.06.	14.35	90	35	125475:99	Yksityiskohta. Haminan portti. Itäneljännes. Kivet.
28.	30.06.	14.45.	190	35	125475:100	Yksityiskohta. Haminan portti. Itäneljännes. Kivet.
29.	30.06.	14.46.	190	35	125475:101	Yksityiskohta. Haminan portti. Itäneljännes. Kivet.
30.	30.06.	14.55.	290	35	125475:102	Yksityiskohta. Haminan portti. Itäneljännes. Kivet.
31.	02.07.	06.35.	90	35	125475:103	Tasokuva. Koeoja E. Ruudut 1 - 3. Taso 1. (Konekaivuun jälkeen.)
32.	02.07.	06.45.	190	35	125475:104	Profiilikuva. Koeoja E. Ruudut 7 - 12. Eteläp. Kivet. (Konek. jälk.)
33.	02.07.	08.35.	90	35	125475:105	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4. Taso 1.
34.	02.07.	08.45.	90	35	125475:106	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 8 - 12. Taso 1.
35.	02.07.	13.00	90	35	125475:107	Haminan portti. Koko alue. Kivet, puut, länsipuoli savikerros esillä.
36.	02.07.	13.20.	290	35	125475:108	Haminan portti. Koko alue. Kivet, puut, länsipuoli savikerros esillä.
37.	02.07.	14.45.	290	35	125475:109	Yksityiskohta. Rakuunamäki. Kivijalka.

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Nikon FM 2
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä
 Filmilaatu: MV 400
 Filmin numero: 4
 Kuvaaja: Sini Annala

N:o	Päivä	Klo	Suunta	Obj.	A.n:o	Aihe
1.	03.07.	08.05.	90	35	125475:110	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6. Taso 8.
2.	03.07.	08.10.	90	35	125475:111	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9. Taso 8.
3.	03.07.	08.15.	90	35	125475:112	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12. Taso 7.
4.	04.07.	16.42.	90	35	125475:113	Haminan portti. Länsipää. Hiili 3 -krs. (Vaalean sinisen saven alla).
5.	04.07.	16.50.	290	35	125475:114	Haminan portti. Länsipää. Hiili 3 -krs. (Vaalean sinisen saven alla).
6.	04.07.	16.52.	190	35	125475:115	Haminan portti. Länsipää. Hiili 3 -krs. (Vaalean sinisen saven alla).
7.	05.07.	21.55.	90	40	125475:116	Haminan portti. Länsiosa: Hiili 3 -krs. Itäosa: Tukit.
8.	05.07.	22.03.	390	40	125475:117	Haminan portti. Länsipää. Hiili 3 -krs. Itäosa: Tukit.
9.	06.07.	14.10.	90	35	125475:118	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 1 - 3. Taso 5.
10.	07.07.	06.52.	90	35	125475:119	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 8 - 12. Taso 2.
11.	07.07.	06.57.	90	35	125475:120	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4. Taso 2.
12.	07.07.	07.05.	90	35	125475:121	Tasokuva. Koeoja E. Ruudut 1 - 3. Taso 2.
13.	14.07.	07.07.	90	35	125475:122	Tasokuva. Koeoja C. Ruudut 5, 6. Taso 3.
14.	14.07.	07.10.	90	35	125475:123	Tasokuva. Koeoja C. Ruutu 1. Taso 3.
15.	14.07.	07.22.	90	35	125475:124	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4. Taso 3.
16.	14.07.	07.30.	90	35	125475:125	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 8 - 12. Taso 3.
17.	14.07.	07.35.	90	35	125475:126	Tasokuva. Koeoja E. Ruudut 1 - 3. Taso 3.
18.	14.07.	10.10.	290	40	125475:127	Haminan portti. Pohj.1/4. Tukit.
19.	14.07.	10.15.	390	40	125475:128	Haminan portti. Pohj.1/4. Tukit.
20.	14.07.	10.17.	390	40	125475:129	Haminan portti. Pohj.1/4. Tukit.
21.	14.07.	12.05.	90	35	125475:130	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9. Taso 9.
22.	14.07.	12.10.	90	35	125475:131	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6. Taso 9.
23.	14.07.	12.15.	90	35	125475:132	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12. Taso 8.
24.	14.07.	14.25.	140	35	125475:133	Haminan portti. Pohjoisempi hirsisalvos.
25.	14.07.	14.27.	140	50	125475:134	Haminan portti. Pohjoisempi hirsisalvos. Lähikuva.
26.	14.07.	14.33.	140	35	125475:135	Haminan portti. Laituriarkku I. hirsirakenne.
27.	14.07.	14.38.	240	35	125475:136	Haminan portti. Laituriarkku I. hirsirakenne.
28.	14.07.	14.45.	390	35	125475:137	Haminan portin hirsirakenne
29.	15.07.	10.08.	290	35	125475:138	Haminan portti. Itäpuolen kiveys.
30.	15.07.	10.13.	40	35	125475:139	Haminan portti. Itäpuolen kiveys.
31.	15.07.	14.00.	390	50	125475:140	Haminan portti. Itäpuolen kiveys ja pohjoisneljännes.

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Nikon FM 2
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä
 Filmilaatu: MV 400
 Filmin numero: 5
 Kuvaaja: Sini Annala

N:o	Päivä	Klo	Suunta	Obj.	A.n:o	Aihe
1.	16.07.	06.15.	90	35	125475:141	Tasokuva. Koeoja C. Ruudut 5, 6. Taso 4.
2.	16.07.	06.17.	9	3,5	125475:142	Tasokuva. Koeoja C. Ruutu 1. Taso 4.
3.	16.07.	06.20.	90	35	125475:143	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 8 - 12. Taso 4.
4.	16.07.	06.22.	90	35	125475:144	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4. Taso 4.
5.	16.07.	07.12.	90	35	125475:145	Tasokuva. Koeoja E. Ruudut 1 - 3. Taso 4.
6.	16.07.	08.17.	290	35	125475:146	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9. Taso 10.
7.	16.07.	08.22.	90	35	125475:147	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12. Taso 9.
8.	16.07.	09.37.	90	35	125475:148	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 4 - 6. Taso 10.
9.	17.07.	08.46.	90	35	125475:149	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4. Taso 5.
10.	17.07.	09.46.	90	35	125475:150	Yksityiskohtakuva. Koeoja E. Ruudun 1 puurakenne.
11.	18.07.	07.43.	90	35	125475:151	Tasokuva. Koeoja C. Ruutu 1. Taso 5.
12.	18.07.	07.46.	90	35	125475:152	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4. Taso 6.
13.	18.07.	07.52.	90	35	125475:153	Yksityiskohtakuva. Koeoja E. Ruutu 1. Puurakenne.
14.	18.07.	11.52.	90	35	125475:154	Tasokuva. Koeoja C. Ruutu 1. Taso 6.
15.	18.07.	15.32.	90	35	125475:155	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4. Taso 7.
16.	18.07.	15.47.	90	35	125475:156	Tasokuva. Koeoja C. Ruutu 1. Taso 7.
17.	19.07.	10.32.	90	35	125475:157	Yksityiskohtakuva. Koeoja A. Rakenteen läntisin osa. Eri krs:a.
18.	19.07.	10.34.	90	35	125475:158	Yksityiskohtakuva. Koeoja A. Rakenne kivinurkasta länteen.
19.	19.07.	10.43.	alas	35	125475:159	Yksityiskohtakuva. Koeoja A. Kivinurkan länsipuoli.
20.	19.07.	17.05.	90	35	125475:160	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4. Taso 8.
21.	19.07.	17.10.	90	35	125475:161	Yksityiskohtakuva. Koeoja A. Rakenne, tiili/kivinurkka.
22.	19.07.	17.14.	290	35	125475:162	Yksityiskohtakuva. Koeoja A. Rakenne, tiili/kivinurkka.
23.	21.07.	21.32.	90	35	125475:163	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4. Taso 9.
24.	22.07.	11.28.	140	35	125475:164	Profililikuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 3.
25.	22.07.	11.30.	240	35	125475:165	Profililikuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6.
26.	22.07.	11.31.	240	35	125475:166	Profililikuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9.
27.	22.07.	11.33.	140	35	125475:167	Profililikuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12.

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Sony P-52 digitaalikamera
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä
 Tallennusmuoto: CD-levy, JPEG-Image
 Kuvaaja: Sini Annala

Arkistonro	Päivä	Klo	Suunta	Aihe
125476:1	26.05.	11.20.	90.	Yleiskuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6 ennen pintamaan poistoa.
125476:2	26.05.	11.22.	90.	Yleiskuva. Koeoja A. Ruudut 6 - 12 ennen pintamaan poistoa.
125476:3	26.05.	11.25.	90.	Yleiskuva. Koeoja A. Ruudut 12 - 18 ennen pintamaan poistoa.
125476:4	27.05.	19.25.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 6 pintamaan poiston jälkeen.
125476:5	27.05.	19.30.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 6 - 12 pintamaan poiston jälkeen.
125476:6	27.05.	19.45.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 12 - 18 pintamaan poiston jälkeen.
125476:7	30.05.	08.40.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 6 - 12 tasossa 1.
125476:8	30.05.	08.45.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 6 tasossa 1.
125476:9	01.06.	15.35.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 6 tasossa 2.
125476:10	01.06.	15.40.	alas	Esinekuva. Koeoja A. Kolikko ruudun 3 eteläreunassa. In situ.
125476:11	02.06.	08.35.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 6 - 12 tasossa 2.
125476:12	02.06.	08.37.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruutujen 6 - 7 kivet, taso 2.
125476:13	04.06.	10.37.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 3 tasossa 3.
125476:14	04.06.	10.30.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 3 - 6 tasossa 3.
125476:15	04.06.	10.37.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 6 - 9 tasossa 3.
125476:16	04.06.	10.45.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 9 - 12 tasossa 3.
125476:17	04.06.	12.20.	alas	Tasokuva. Koeoja A. Ruudu 1 itäpuoli, punainen höttö.
125476:18	05.06.	18.10.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 3 tasossa 4.
125476:19	05.06.	18.35.	290.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12 tasossa 4. Kivi"rakenne".
125476:20	09.06.	07.25.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6 tasossa 4.
125476:21	09.06.	08.15.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9 tasossa 4.
125476:22	09.06.	14.35.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 3 tasossa 5.
125476:23	10.06.	09.20.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudun 1 punamaa/puuilmiö tasossa 5.
125476:24	10.06.	09.25.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudun 1 punamaa/puuilmiö tasossa 5.
125476:25	10.06.	09.30.	290.	Koeoja B. Ennen pintamaan poistoa.
125476:26	10.06.	11.30.	90.	Koeoja A. Ruudut 4 - 6 tasossa 5.
125476:27	10.06.	12.15.	50.	Yleiskuva. Rakuunamäki, kivijalan osa ennen pintamaan poistoa.
125476:28	10.06.	12.20.	50.	Yleiskuva. Rakuunamäki, kivijalan osa ennen pintamaan poistoa.
125476:29	10.06.	13.42.	90.	Kurttiinimuri, keskipatterin eteläreuna, kulmat näkyvät.
125476:30	10.06.	15.00.	350.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 16 - 18 tasossa 1.
125476:31	10.06.	15.05.	350.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 15 tasossa 1.
125476:32	10.06.	15.10.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12 tasossa 5.
125476:33	10.06.	15.15.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9 tasossa 5.

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Sony P-52 digitaalikamera
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä
 Tallennusmuoto CD-levy, JPEG-Image
 Kuvaaja: Sini Annala

Arkistonro	Päivä	Klo	Suunta	Aihe
125476:34	10.06.	16.25.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6 tasossa 6.
125476:35	10.06.	16.30.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 3 tasossa 6.
125476:36	11.06.	07.00.	90.	Yleiskuva. Koeoja B. Ennen pintamaan poistoa, tolpat mukana.
125476:37	11.06.	17.05.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 16 - 18 tasossa 2.
125476:38	11.06.	17.10.	290.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 15 tasossa 2.
125476:39	11.06.	17.20.	90.	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 1 - 9, pintamaan poiston jälkeen.
125476:40	11.06.	17.25.	90.	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 10 - 15, pintamaan poiston jälkeen.
125476:41	12.06.	09.35.	90.	Yleiskuva. Kurttiinimuurin esiin kaivettu osa, keskipatterin p-osa.
125476:42	12.06.	13.15.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 15 - 18 tasossa 3.
125476:43	12.06.	13.18.	240.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 15 tasossa 3.
125476:44	12.06.	15.20.	90.	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 1 - 9 tasossa 1.
125476:45	12.06.	15.45.	90.	Yleiskuva. Koeoja C ennen pintamaan poistoa.
125476:46	16.06.	15.40.		Työkuva. Jatulit kaivamassa koeojia A ja B.
125476:47	17.06.	12.00.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 15 tasossa 4.
125476:48	17.06.	12.02.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 16 - 18 tasossa 4.
125476:49	17.06.	12.15.	90.	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 1 - 9 tasossa 2.
125476:50	17.06.	13.25.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ennen pintamaan poistoa.
125476:51	17.06.	13.35.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ennen pintamaan poistoa.
125476:52	17.06.	15.40.	90.	Tasokuva. Koeoja C. Pintamaan poiston jälkeen.
125476:53	17.06.	15.30.	90.	Tasokuva. Koeoja B. Ruudu 10 - 12 tasossa 2.
125476:54	18.06.	13.20.	90.	Koeoja A. Ruudut 7 - 9 tasossa 6.
125476:55	19.06.	08.10.	90.	Koeoja A. Ruudut 13 - 15 tasossa 6.
125476:56	19.06.	08.15.	90.	Koeoja A. Ruudut 16 - 18 tasossa 6.
125476:57	19.06.	08.30.	90.	Koeoja A. Ruudut 13 - 15 tasossa 6. Tiilet ja kivet.
125476:58	19.06.	09.15.	90.	Koeoja A. Ruudut 13 - 15 tasossa 6. Tiilet ja kivet.
125476:59	19.06.	09.50.	90.	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 1 - 7 tasossa 3.
125476:60	19.06.	13.30.	90.	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 7 - 9 tasossa 3.
125476:61	23.06.	13.35.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 16 - 18 tasossa 1.
125476:62	23.06.	15.45.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Pintamaan poiston jälkeen.
125476:63	23.06.	15.55.	90.	Tasokuva. Koeoja C. Ruudut 1 - 6 tasossa 1.
125476:64	23.06.	16.05.	90.	Tasokuva. Koeoja C. Ruudut 7 - 9 tasossa 1.
125476:65	24.06.	08.45.	90.	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 7 - 9 tasossa 3. "Kiveys".

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Sony P-52 digitaalikamera
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä
 Tallennusmuoto: CD-levy, JPEG-Image
 Kuvaaja: Sini Annala

Arkistonro	Päivä	Klo	Suunta	Aihe
125476:66	24.06.	08.50.	90.	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 7 - 9 tasossa 3. "Kiveys", lähikuva.
125476:67	24.06.	08.55.	90.	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 7 - 9 tasossa 3. "Kiveys", lähikuva .
125476:68	25.06.	07.30.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9 tasossa 7.
125476:69	25.06.	07.35.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9 tasossa 7. Lähikuva tiilistä.
125476:70	25.06.	07.45.	alas	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9 tasossa 7. Lähikuva tiilistä.
125476:71	25.06.	09.10.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9 tasossa 7.
125476:72	25.06.	09.20.	240.	Työkuva. Hilikka, Arja ja Marja kaivamassa koeojaa A.
125476:73	25.06.	09.22.	240.	Työkuva. Minna ja Jaakko kaivamassa koeojaa B.
125476:74	25.06.	12.27.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ennen pintamaan poistoa.
125476:75	26.06.	08.32.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 13 - 18 tasossa 6.
125476:76	26.06.	08.37.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 1 - 6 tasossa 7.
125476:77	26.06.	09.30.	90.	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 1 - 3 tasossa 4.
125476:78	26.06.	13.15.	190.	Haminan portti. Siistimisen ja raivauksen jälkeen.
125476:79	26.06.	13.17	90.	Haminan portti. Siistimisen ja raivauksen jälkeen.
125476:80	26.06.	13.20.	290.	Haminan portti. Siistimisen ja raivauksen jälkeen.
125476:81	27.07.	06.45.	90.	Koeoja C. Ruudut 7 - 12 tasossa 2.
125476:82	27.07.	06.50.	90.	Koeoja C. Ruudut 1 - 6 tasossa 2.
125476:83	27.07.	17.15.	390.	Tasokuva. Haminan portti. Pohjoiskulma, puut.
125476:84	27.07.	17.17.	190.	Tasokuva. Haminan portti. Länsikulma, puut.
125476:85	27.07.	17.19.	290.	Tasokuva. Haminan portti. Länsikulma, puut.
125476:86	27.07.	17.35.	390.	Tasokuva. Haminan portti. Eteläkulma.
125476:87	27.07.	17.36.	90.	Tasokuva. Haminan portti. Eteläkulma.
125476:88	27.07.	17.37.	190.	Tasokuva. Haminan portti. Eteläkulma.
125476:89	30.06.	14.30	90.	Tasokuva. Haminan portti. Itäkulma, kiveys.
125476:90	30.06.	14.40.	190.	Tasokuva. Haminan portti. Itäkulma, kiveys.
125476:91	30.06.	14.50.	290.	Tasokuva. Haminan portti. Itäkulma, kiveys.
125476:92	02.07.	06.30.	90.	Tasokuva. Koeoja E. Ruudut 1 - 3 tasossa 1 (konekaivuun jälk.)
125476:93	02.07.	06.40.	190.	Profiilikuva. Koeoja E. Ruudut 7 - 12 konekaivuun jälkeen.
125476:94	02.07.	08.30.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4 tasossa 1.
125476:95	02.07.	08.40.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 8 - 12 tasossa 1.
125476:96	02.07.	13.05.	90.	Haminan portti. Kiveys, tukit, länsipäässä savikerros.
125476:97	02.07.	13.10.	290.	Haminan portti. Kiveys, tukit, länsipäässä savikerros.
125476:98	02.07.	13.15.	290.	Haminan portti. Kiveys, tukit, länsipäässä savikerros.
125476:99	02.07.	13.17.	90.	Haminan portti. Kiveys, tukit, länsipäässä savikerros.

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Sony P-52 digitaalikamera
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä
 Tallennusmuoto: CD-levy, JPEG-Image
 Kuvaajat: Sini Annala sekä työkuivissa Tiina Juopperi (TJ) ja Minna Rohunen (MR)

Arkistonro	Päivä	Klo	Suunta	Aihe
125476:100	02.07.	14.42	230.	Yleiskuva. Rakuunamäki.
125476:101	02.07.	14.50.	230.	Yksityiskohta. Rakuunamäki, kivijalka.
125476:102	02.07.	15.05.	200.	Yleiskuva. Rakuunamäki. Kivijalka kuvattuna alueen pohjoispäästä.
125476:103	03.07.	08.07.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6 tasossa 8.
125476:104	03.07.	08.12.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9 tasossa 8.
125476:105	03.07.	08.17.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12 tasossa 7.
125476:106	04.07.	09.05.		Työkuva. Minna ja Tiina siistivät myrskyn jälkiä Haminan portilla.
125476:107	04.07.	09.07.	190.	Haminan portti. Portin länsipää ukkosmyrskyn jälkeen.
125476:108	04.07.	09.10.		Työkuva. Minna ja Tiina siistivät myrskyn jälkiä Haminan portilla.
125476:109	04.07.	13.10.		Työkuva. Sini ja Tiina siistivät myrskyn jälkiä Haminan portilla. (MR)
125476:110	04.07.	13.11.		Työkuva. Sini ja Tiina siistivät myrskyn jälkiä Haminan portilla. (MR)
125476:111	04.07.	14.50.		Työkuva. Sini siistimässä Haminan portilla. (TJ)
125476:112	04.07.	14.52.		Työkuva. Sini siistimässä Haminan portilla. (TJ)
125476:113	04.07.	16.40.	90.	Haminan portti. Länsipuolen sinertävän saven alainen hiili III.
125476:114	04.07.	16.45.	290.	Haminan portti. Länsipuolen sinertävän saven alainen hiili III.
125476:115	04.07.	16.55.	190.	Haminan portti. Länsipuolen sinertävän saven alainen hiili III.
125476:116	05.07.	20.20.		Työkuva. Tiina kaivamassa pohjoisneljänneksen puita esiin.
125476:117	05.07.	21.15.		Työkuva. Sini piirtämässä Haminan portilla. (TJ)
125476:118	05.07.	21.16.		Työkuva. Sini piirtämässä Haminan portilla. (TJ)
125476:119	05.07.	22.00.	90.	Haminan portti. Näkyvissä hiili III ja tukit.
125476:120	05.07.	22.05.	390.	Haminan portti. Näkyvissä hiili III ja tukit.
125476:121	06.07.	14.10.	90.	Tasokuva. Koeoja B. Ruudut 1 - 3 tasossa 5.
125476:122	07.07.	06.50.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 8 - 12 tasossa 2.
125476:123	07.07.	06.55.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4 tasossa 2.
125476:124	07.07.	07.00	90.	Tasokuva. Koeoja E. Ruudut 1 -3 tasossa 2.
125476:125	08.07.	12.00.	alas	Haminan portti. Puuroskakerroksesta löytynyt "varsiluuta".
125476:126	08.07.	15.05.	alas	Haminan portti. Puuroskakerrosta, jossa "varsiluuta" ja tynnyrinvanne.
125476:127	14.07.	07.15.	90.	Koeoja C. Ruudut 5, 6 tasossa 3.
125476:128	14.07.	07.17.	90.	Koeoja C. Ruutu 1 tasossa 3.
125476:129	14.07.	07.25.	90.	Koeoja D. Ruudut 1 - 4 tasossa 3.
125476:130	14.07.	07.28.	90.	Koeoja D. Ruudut 8 - 12 tasossa 3.
125476:131	14.07.	07.35.	90.	Koeoja E. Ruudut 1 - 3 tasossa 3.
125476:132	14.07.	09.55.	290.	Haminan portti. Pohjoisneljänneksen tukit.
125476:133	14.07.	10.03.	390.	Haminan portti. Pohjoisneljänneksen tukit.
125476:134	14.07.	10.05.	390.	Haminan portti. Pohjoisneljänneksen tukit.
125476:135	14.07.	12.02.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9 tasossa 9.

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Sony P-52 digitaalikamera
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä
 Tallennusmuoto: CD-levy, JPEG-Image
 Kuvaaja: Sini Annala

Arkistonro	Päivä	Klo	Suunta	Aihe
125476:136	14.07.	12.07.	90.	Yksityiskohta. Koeoja A. Ruutu 8, rakenteen seinälinjan kivet.
125476:137	14.07.	12.12.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6 tasossa 9.
125476:138	14.07.	12.15.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12 tasossa 8.
125476:139	14.07.	14.30.	140.	Haminan portti. Laiturinarkun salvotut hirret, pohjoisempi salvoskrs.
125476:140	14.07.	14.32.	140.	Haminan portti. Laiturinarkun salvotut hirret, pohjoisempi salvoskrs.
125476:141	14.07.	14.35.	140.	Haminan portti. Laiturinarkku, pohjoispuolen hirret esiin kaivettuina.
125476:142	14.07.	14.36.	240.	Haminan portti. Laiturinarkku, pohjoispuolen hirret esiin kaivettuina.
125476:143	14.07.	14.40.	390.	Haminan portti. Laiturirakenteen itäpuoli, hirret ja kiveys.
125476:144	04.07.	15.50.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 8 - 12 tasossa 4.
125476:145	15.07.	10.10.	290.	Haminan portti. Kurttiinimuurilta rinteeseen (itään) lähtevä kiveys.
125476:146	15.07.	10.15.	40.	Haminan portti. Kurttiinimuurilta rinteeseen (itään) lähtevä kiveys.
125476:147	15.07.	10.17.	40.	Haminan portti. Portin aukko, kiveys ja puukerros.
125476:148	15.07.	14.02.	390.	Haminan portti. Muurin alle menevä laiturirakenteen tukki.
125476:149	16.07.	06.16.	90.	Tasokuva. Koeoja C. Ruudut 5, 6 tasossa 4.
125476:150	16.07.	06.21.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 8 - 12 tasossa 4.
125476:151	16.07.	06.23.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4 tasossa 4.
125476:152	16.07.	06.26.	90.	Tasokuva. Koeoja C. Ruutu 1 tasossa 4.
125476:153	16.07.	07.10.	90.	Tasokuva. Koeoja E. Ruudut 1 - 3 tasossa 4.
125476:154	16.07.	08.15.	290.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9 tasossa 10.
125476:155	16.07.	08.20.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 12 tasossa 9.
125476:156	16.07.	09.35.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Ruudut 4 - 6 tasossa 10.
125476:157	17.07.	08.45.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4 tasossa 5.
125476:158	17.07.	09.00.	290.	Työkuva. Tiina ja Ville putsaamassa löytöjä.
125476:159	17.07.	09.10.	240.	Työkuva. Minna ja Hilka kaivamassa koeoja A:n rakennetta.
125476:160	17.07.	09.12.	90.	Työkuva. Minna kaivamassa koeoja A:n rakennetta.
125476:161	18.07.	07.45.	90.	Tasokuva. Koeoja C. Ruutu 1 tasossa 5.
125476:162	18.07.	07.46.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4 tasossa 6.
125476:163	18.07.	07.50.	alas	Tasokuva. Koeoja E. Ruutu 1:n puurakenne, pohjahiekan yllä.
125476:164	18.07.	07.52.	alas	Tasokuva. Koeoja E. Ruutu 1:n puurakenne, pohjahiekan yllä.
125476:165	18.07.	07.55.	alas	Tasokuva. Koeoja E. Ruutu 1:n puurakenne, pohjahiekan yllä.
125476:166	18.07.	15.30.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4 tasossa 7.
125476:167	18.07.	15.45.	90.	Tasokuva. Koeoja C. Ruutu 1 tasossa 7.
125476:168	18.07.	16.05.	90.	Haminan portti. Näkymä Pallonlahdelle ja portille, edessä kiveys.
125476:169	18.07.	16.25.	90.	Tasokuva. Koeoja C. Ruutu 1 tasossa 8. Pohjan kivet erottuvat.

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Sony P-52 digitaalikamera
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä
 Tallennusmuoto: CD-levy, JPEG-Image
 Kuvaaja: Sini Annala

Arkistonro	Päivä	Klo	Suunta	Aihe
125476:170	19.07.	10.30.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Rakenteen läntisin osa eli ruudut 11, 12.
125476:171	19.07.	10.35.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Rakenne ylärinteeseen, kivijalan länsipuoli.
125476:172	19.07.	10.45.	alas	Tasokuva. Koeoja A. Kivijalan länsipuolen hirsirakenne, ruudut 9, 10.
125476:173	19.07.	17.02.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4 tasossa 8.
125476:174	19.07.	17.12.	90.	Tasokuva. Koeoja A. Kivijalkaa. Rakenteessa myös tiiliä.
125476:175	19.07.	17.15.	290.	Tasokuva. Koeoja A. Kivijalkaa. Rakenteessa myös tiiliä.
125476:176	21.07.	21.30.	90.	Tasokuva. Koeoja D. Ruudut 1 - 4 tasossa 8.
125476:177	22.07.	11.27.	190.	Profiilikuva. Koeoja A. Ruudut 1, 2.
125476:178	22.07.	11.32.	190.	Profiilikuva. Koeoja A. Ruudut 3, 4.
125476:179	22.07.	11.34.	190.	Profiilikuva. Koeoja A. Ruudut 5, 6.
125476:180	22.07.	11.36.	190.	Profiilikuva. Koeoja A. Ruudut 7 - 9.
125476:181	22.07.	11.37.	190.	Profiilikuva. Koeoja A. Ruudut 10 - 13.
125476:182	22.07.	13.42.	240.	Kurttiinimuri, keskipatterin eteläreuna, kulmat näkyvät.
125476:183	22.07.	13.42.	240.	Kurttiinimuri, keskipatterin eteläreuna, kulmat näkyvät.
125476:184	25.07.	17.00.		Esinekuva. Viisi fajanssin, yksi posliinin ja yksi punasavikeramiikan kappale. KM 2003080:143.
125476:185	25.07.	17.03.		Esinekuva. Kaksi fajanssin, neljä lasitetun ja yksi lasittamattoman punasavikeramiikan kappale. KM 2003080:150.
125476:186	25.07.	17.06.		Esinekuva. Liitupiipun kopallinen varren katkelma. KM 2003080:154.
125476:187	25.07.	17.10.		Esinekuva. Yksi fajanssin, yksi posliinin ja yksi lasitetun punasavikeramiikan kappale KM 2003080:154 sekä kaksi astialasin kappaletta KM:2003080:155.
125476:188	25.07.	17.15.		Esinekuva. Luinen nappi KM 2003080:169 ja yksi lasitetun punasavikeramiikan kappale KM 2003080:143.
125476:189	25.07.	17.18.		Esinekuva. Kaksi tynnyrinvannetta. KM 2003080:370.
125476:190	25.07.	17.20.		Esinekuva. Kaksi puuastian lovettua kappaletta. KM 2003080:373.
125476:191	25.07.	17.15.		Esinekuva. Sinikuviainen posliinin kappale. KM 2003080:361..
125476:192	25.07.	17.18.		Esinekuva. Vihreälasitteisen punasavikeramiikan kappale. KM 2003080:367.
125476:193	25.07.	17.22.		Esinekuva. Sinikuviainen fajanssin kappale. KM 2003080:367.
125476:194	25.07.	17.25.		Esinekuva. Venäläinen, vuoden 1789 kolikko. KM 2003080:16.
125476:195	25.07.	17.30.		Esinekuva. Suuosasta koristeltu liitupiipun varren kappale. KM 2003080:36
125476:196	25.07.	17.35.		Esinekuva. Neljä liitupiipun varren katkelmaa ja kolme kopan kappaletta, joista yksi koristeltu. KM 2003080:76.
125476:197	25.07.	17.40.		Esinekuva. Liitupiipun kopan kappale, reunassa koristelua. KM 2003080:76.
125476:198	25.07.	17.53.		Esinekuva. Liitupiipun koristelematon koppa. KM 2003080:96
125476:199	25.07.	17.55.		Esinekuva. Kohokuviollinen, sinivalkoinen fajanssin kappale. KM 2003080:143.
125476:200	25.07.	18.00.		Esinekuva. Ruskealasilteisen fajanssiastian pohjakappale. KM 2003080:143.

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Sony P-52 digitaalikamera
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä
 Tallennusmuoto: CD-levy, JPEG-Image
 Kuvaaja: Sini Annala

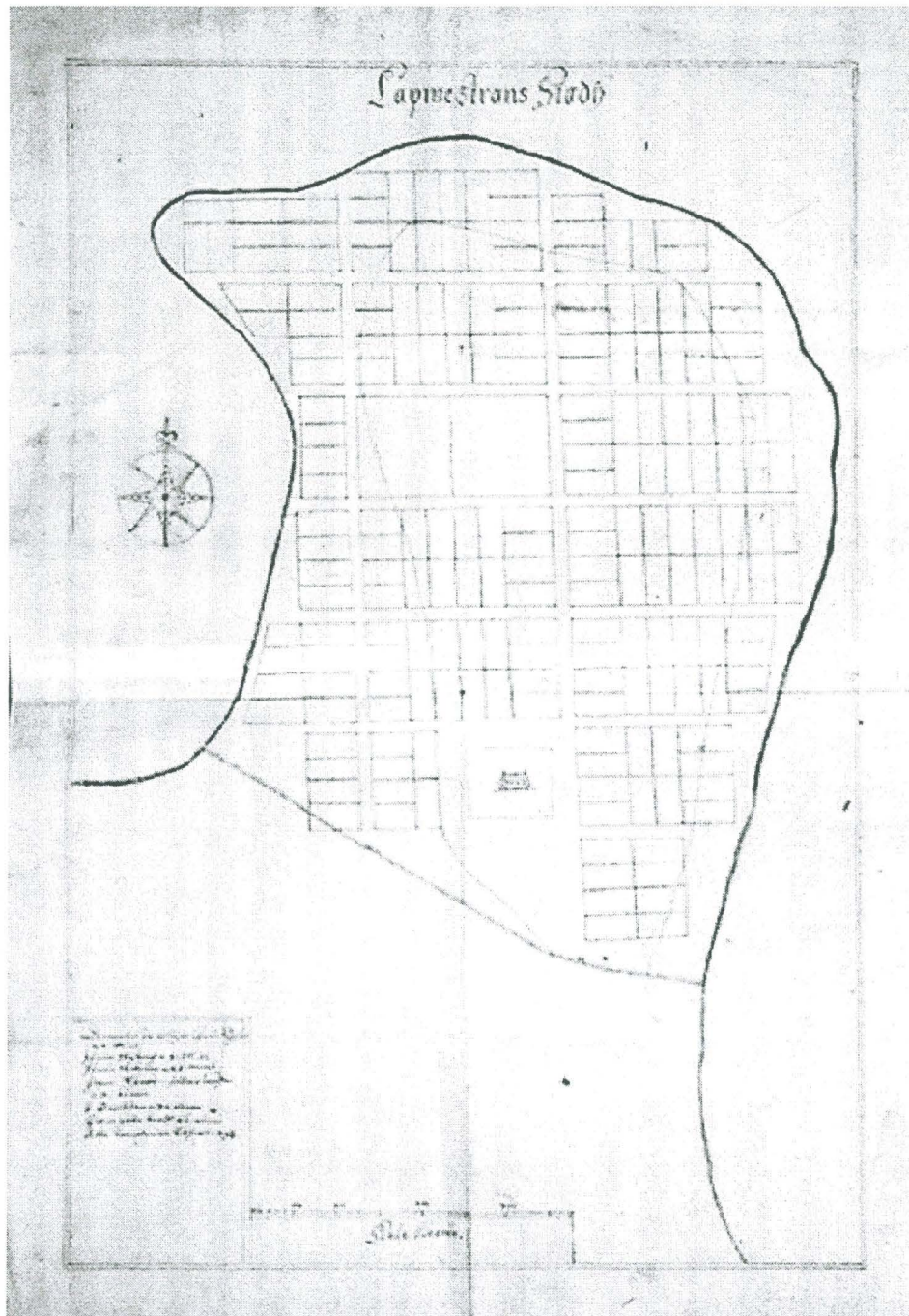
Arkistonro	Päivä	Klo	Aihe
125476:201	25.07.	18.10.	Esinekuva. Sinikuvioisen fajanssiastian kappale. KM 2003080:143
125476:202	25.07.	18.15.	Esinekuva. Vihreälasitteisen punasavikeramiikka-astian pohjapala. KM 2003080:143.
125476:203	25.07.	18.18.	Esinekuva. Ruskealasilteisen punasavikeramiikka-astian reunakappale. KM 2003080:150.
125476:204	25.07.	18.23.	Esinekuva. Sini- ja oranssikoristeisen posliiniastian reunapala. KM 2003080:154.
125476:205	25.07.	18.25.	Esinekuva. Sinikuvioisen fajanssiastian reunapala. KM 2003080:154.
125476:206	25.07.	18.30.	Esinekuva. Sini-, oranssi- ja vihreäkoristeisen posliiniastian reunapala. KM 2003080:165.
125476:207	25.07.	18.35.	Esinekuva. Oranssi- ja kultakoristeisen posliiniastian reunapala. KM 2003080:165.
125476:208	25.07.	18.38.	Esinekuva. Sinivalkeisen fajanssiastian kappale. KM 2003080:165
125476:209	25.07.	18.40.	Esinekuva. Sini-, oranssi- ja kultakoristeisen posliiniastian reunapala. KM 2003080:165.
125476:210	25.07.	18.45.	Esinekuva. Vihreälasitteisen, jalallisen punasavikeramiikka-astian jalka. KM 2003080:165.
125476:211	25.07.	18.50.	Esinekuva. Kaksi tynnyrinvannetta. KM 2003080:370.

KUVAUSPÄIVÄKIRJA

Kaivaustunnus: LLL-03
 Kamera: Nikon FM 2
 Aihepiiri: Kaivaukset kesällä 2003 Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteellä. Esine- ja yleiskuvia kaivausten jälkeen.
 Filmilaatu: Dia 400
 Filmin numero: 1.
 Kuvaaja: Sini Annala

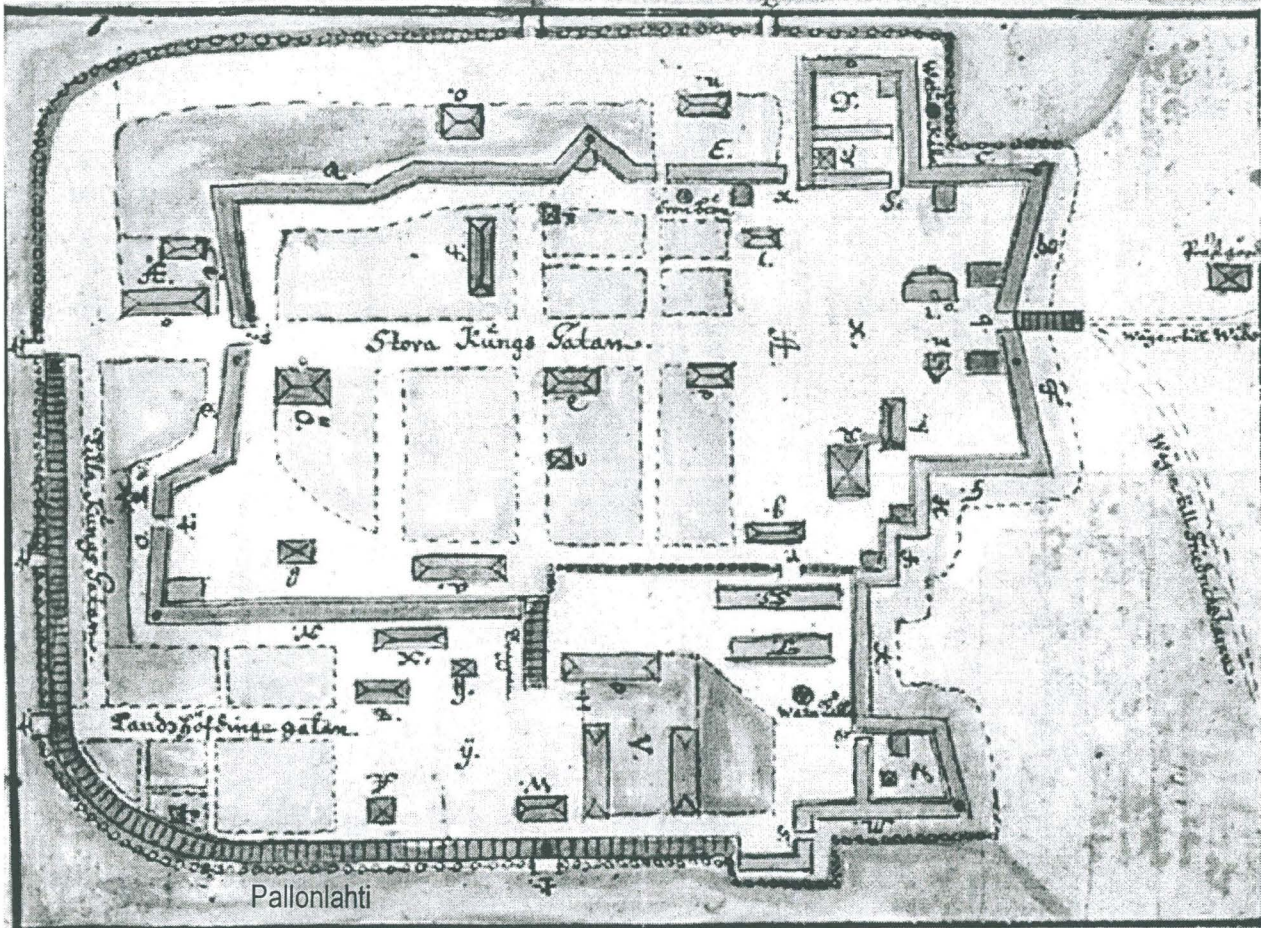
N:o	Päivä	Klo	Suunta	A.n:o	Aihe
1.	25.07.	16.20.		125477:1	Esinekuva. Viisi fajanssin, yksi posliinin ja yksi punasavikeramiikan kappale. KM 2003080:143.
2.	25.07.	16.22.		125477:2	Esinekuva. Kaksi fajanssin, neljä lasitetun ja yksi lasittamattoman punasavikeramiikan kappale. KM 2003080:150.
3.	25.07.	16.25.		125477:3	Esinekuva. Liitupiipun kopallinen varren katkelma. KM 2003080:154.
4.	25.07.	16.30.		125477:4	Esinekuva. Yksi fajanssin, yksi posliinin ja yksi lasitetun punasavikeramiikan kappale KM 2003080:154 sekä kaksi astialasin kappaletta KM:2003080:155.
5.	25.07.	16.35.		125477:5	Esinekuva. Luinen nappi KM 2003080:169 ja yksi lasitetun punasavikeramiikan kappale KM 2003080:143.
6.	25.07.	16.40.		125477:6	Esinekuva. Kaksi tynnyrinvannetta. KM 2003080:370.
7.	25.07.	16.43.		125477:7	Esinekuva. Kaksi puuastian lovettua kappaletta. KM 2003080:373.
8.	25.07.	16.45.		125477:8	Esinekuva. Kolme liitupiipun varren katkelmaa KM:2003080:359; kaksi posliinin ja yksi lasitetun punasavikeramiikan kappaletta KM 2003080:361 ja kolme puutappia KM 2003080:362.
9.	25.07.	16.50.		125477:9	Esinekuva. Yksi lasitetun punasavikeramiikan ja yksi fajanssin kappale. KM 2003080:367.
10.	25.07.	16.53.		125477:10	Esinekuva. Vuoden 1787 venäläinen kolikko. KM 2003080:16.
11.	25.07.	16.55.		125477:11	Esinekuva. Liitupiipun koristeltu varren katkelma. KM 2003080:36.
12.	25.07.	16.58.		125477:12	Esinekuva. Neljä liitupiipun varren katkelmaa ja kolme kopan kappaletta, joista yksi koristeltu. KM 2003080:76.
13.	25.07.	17.00.		125477:13	Esinekuva. Yksi fajanssin, kolme posliinin ja yksi lasitetun punasavikeramiikan kappale KM 2003080:165.
14.	26.07.	10.37.	325.	125477:15	Haminan portti porttiaukon täyttämisen jälkeen. Kunnostustyöt käynnissä.
15.	26.07.	10.45.	25.	125477:16	Länsirinteen alaosa. Kuvassa mm. kaivauksilla käytössä ollut työmaakoppi.
16.	26.07.	10.50.	250.	125477:17	Haminan portti. Korjattua muuria portin kaakkoisnurkassa.
17.	26.07.	10.55.	25.	125477:18	Kurttiinimuurin koneellista esiinkaivamista muurin länsi- eli Pallonlahden puolella.
18.	26.07.	11.10.	225.	125477:19	Umpeen kasvanutta länsirinnettä, etualalla koeoja A.
19.	26.07.	11.15.	90.	125477:20	Koeoja A. Epätarkka lähikuva rakenteesta.
20.	26.07.	11.17.	90.	125477:21	Koeoja A. Rakenne kokonaisuudessaan alarinteestä kuvattuna.
21.	26.07.	11.25.	275.	125477:22	Länsirinteen alaosa korjaustöiden aikana, näkyvissä muurikiviä ja täytemaakasoja.
22.	26.07.	11.18.	250.	125477:23	Länsirinteen alaosa korjaustöiden aikana, näkyvissä muurikiviä ja työkoneita.

Kuva 1

Lappeenrannan ensimmäinen asemakaava 1600-luvun puolivälistä. Etelässä niemeä rajaa tulliaita, osittain länsirinteeseen sijoittuu rakentamatta jätetystä korttelista muodostuva tori.

Kuva 2

Linnoituksen 1730-luvun rakennuskantaa kuvaava kartta.

Lähde: Lähde: Vuorinen et al. s. 52; Toivanen s.390, 391. Alkuperäinen kartta KrA SFP.

V: Maaherran asunto

Z: Vartiorakennus

W: Lääninkonttori ja kanslia

Å: Kaupungin vaaka

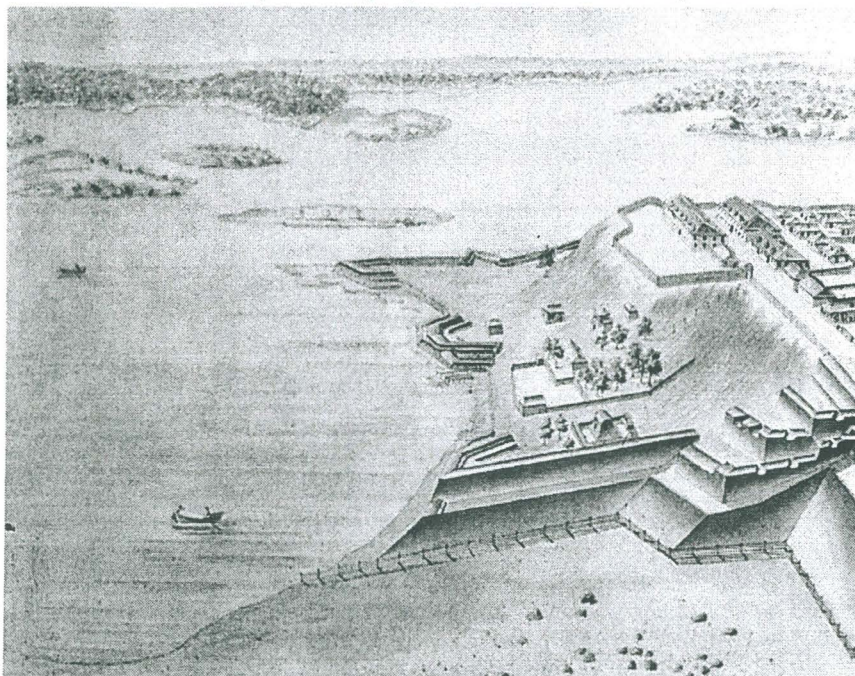
X: Raatihuone ja koulu

y: Kauppatori (Immosen mukaan hälytystori, Toivasen perusteella vaikuttaa pikemminkin kauppatorilta.)

Y: Rahakamari

Torille johtaa Landshöfdings gatan eli Maaherrankatu. Kadun varren tontit olivat kauppiaiden käytössä.

Lääninkonttorin alapuolella on yksi järvelle vievästä kuudesta käytävästä.

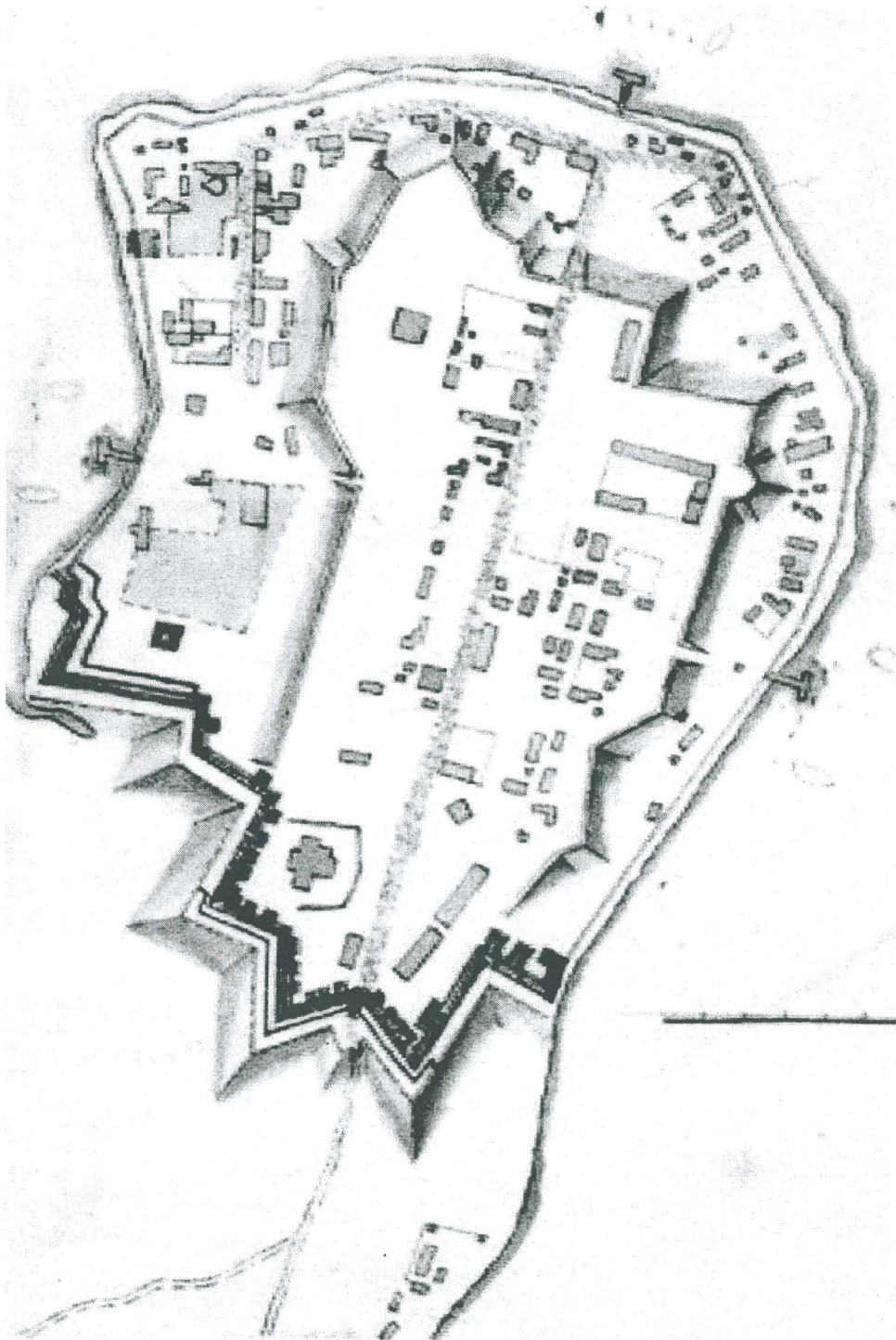

Kuva 3

Osa linnoitusta kuvaavasta illustraatiosta vuodelta 1780. Tältä Pallonlahden ranta olisi näyttänyt suunnitelmien toteutuessa täydellisinä.

(Lähde: Linnoituksen historiasta kertova power point- esitys; Vuorinen et al. s. 89; alkuper. kartta valtakunnallinen sotailavaston arkisto, Pietari.)

Kuva 4

Linnoituksen rakennuskantaa kuvaava piirros 1750-luvun lopussa. Teemu Mökkönen on kartan asemituaan todennut sen lounais- ja luoteisosastaan venyneen länteen. (Lähde: Linnoituksen historiasta kertova power point-esitys; Mökkösen alustava raportti karttojen asemoineista)

Kuva 5. Koeoja A:n rakenne, tiilistä ja kivistä koostuva nurkka. Kuvaussuunta 90. Kuvaaja Sini Annala. RHO:n kuva-arkisto 125476:174.

Kuva 6. Koeoja A:n rakenne kokonaisuudessaan alarinteestä kuvattuna. Tiili- ja kivirakenteen edessä salvotut hirret. Kuvaussuunta 90. Kuvaaja Sini Annala. RHO:n kuva-arkisto 125476:174.

Kuva 7. Koeoja E:n rakenne.
Todennäköisesti laotalattiaisen, palaneen rakennuksen jäänteitä, joka kuului 1700-luvun alkukymmenten porvariskortteleiden rakennuskantaan. Rakenteesta esillä vain noin 0,5 m² verran. Kuvaussuunta alas/90. Kuvaaja Sini Annala. RHO:n kuva-arkisto 125476:163.

Kuva 8. Haminan portti kuvattuna Pallonlahdelle päin. Etualalla kivetyn tien jäännökset. Kuvaussuunta 290. Kuvaaja Sini Annala. RHO:n kuva-arkisto 125476:145.

Kuva 9. Haminan portti. Porttiaukon kiveys ja laiturirakennetta. Kuvaussuunta 390.
Kuvaaja Sini Annala. RHO:n kuva-arkisto 125476:143.

Kuva 10. Haminan portti. Laiturin hirsirakennetta. Kuvaussuunta 140.
Kuvaaja Sini Annala. RHO:n kuva-arkisto 125476:141.

LOUETTELU

Lappeenrannan Linnoituksen länsirinteen tutkimuskaivaukset 26.5. – 18.7.2003.
Museoviraston rakennushistorian osasto
Luetteloija Sini Annala
Päänumero KM 2003080. Löydöt on numeroitu juoksevilla alanumeroilla.

KOEOJA A

Pintamaan poisto

Ruudut 1 – 8

1. Astia- (3 kpl) ja ikkunalasin (2 kpl) kappaleita
2. Kivitavaran (1 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
3. Eläimen luun kappaleita (4 kpl)

Kerros 1

Ruudut 1 – 3

4. Liitupiipun varren katkelmia (2 kpl)
5. Lasitetun (3 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan kappaleita (1)
6. Astia- (1 kpl) ja ikkunalasin (1 kpl) kappaleita
7. Rautanaulan katkelmia (5 kpl)
8. Eläinten luiden kappaleita (8 kpl) ja hammas (1 kpl)

Ruudut 7 – 9

9. Astia- (6 kpl) ja ikkunalasin (1 kpl) kappaleita
10. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 9 – 12

11. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 13 – 15

12. Sulaneen lasin kappale (1 kpl)
13. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)

Ruudut 16 – 18

14. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
15. Lasittamaton punasavikeramiikan kappale (1 kpl)

Kerros 2

Ruudut 1 – 3

2. Venäläinen vuoden 1787 kolikko (1 kpl)
3. Astialasin kappaleita (9 kpl)
4. Fajanssia (1 kpl), lasitetun (3 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan kappaleita (1 kpl)
5. Rautanaulan katkelmia (2 kpl)
6. Eläinten luiden kappaleita (7 kpl)

Ruudut 6 – 9

7. Liitupiipun varren kappale (1 kpl)
8. Astialasin kappaleita (3 kpl)

Ruudut 9 – 12

9. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 13 – 15

10. Astialasin kappaleita (2 kpl)
11. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
12. Eläinten luun kappaleita (2 kpl)

Kerros 3

Ruudut 1 – 3

13. Astia- (3 kpl) ja ikkunalasin (5 kpl) kappaleita
14. Fajanssin (2 kpl) ja punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
15. Rautanaulan kappale (1 kpl)
16. Eläimen luun kappaleita (7 kpl) ja hammas (1 kpl)

Ruudut 4 – 6

- 17. Ikkuna- (2 kpl) ja astialasin kappaleita (7 kpl), sulanut lasimöykky (1 kpl)
- 18. Rautanaulan kappaleita (2 kpl)

Ruudut 7 – 9

- 19. Ikkuna- (4 kpl) ja astialasin (2 kpl) kappaleita
- 20. Punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 21. Eläimen luun kappaleita (4 kpl)

Ruudut 13 – 15

- 22. Koristeltu liitupiipun varren kappale (1 kpl)
- 23. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
- 24. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)

Ruudut 16 – 18

- 25. Fajanssin kappale (1 kpl)
- 26. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Kerros 4

Ruudut 1 - 3

- 27. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 28. Astialasin kappaleita (2 kpl)
- 29. Muototiilen kappale (1 kpl)
- 30. Fajanssin kappaleita (2 kpl)
- 31. Rautanaulan kappale (1 kpl)
- 32. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Ruudut 4 – 6

- 33. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 34. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin (2 kpl) kappaleita
- 35. Fajanssin kappaleita (3 kpl)
- 36. Rautanaula (1 kpl)
- 37. Eläimen luun kappaleita (6 kpl)

Ruudut 7 – 9

- 38. Ikkunalasin kappaleita (3 kpl)
- 39. Fajanssin kappale (1 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 40. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
- 41. Fajanssin kappaleita (2 kpl)

Ruudut 13 – 15

- 42. Liitupiipun varren (1 kpl) ja kopan (1 kpl) kappaleita
- 43. Ikkunalasin kappaleita (2 kpl) ja sulaneen lasin möykky (1 kpl)
- 44. Fajanssin (3 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 45. Rautaesineen kappaleita (5 kpl) ja rautanaulan kappale (1 kpl)
- 46. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 16 – 18

- 47. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin (2 kpl) kappaleita
- 48. Rautanaulan kappale (1 kpl)

Kerros 5

Ruudut 1 – 3

- 49. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin (1 kpl) kappaleita
- 50. Rautanaulan katkelmia (3 kpl)
- 51. Hevosen kallon luiden kappaleita ja hampaita (7 kpl)

Ruudut 4 – 6

- 52. Astialasin kappale (1 kpl)
- 53. Fajanssin (3 kpl), punasavikeramiikan (1 kpl) ja muototiilen (1 kpl) kappaleita
- 54. 2 rautanaulan katkelmaa

Ruudut 7 – 9

- 55. Koristeltu liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 56. Astia- (1 kpl) ja ikkunalasin (3 kpl) kappaleita
- 57. Rautanaulan katkelma (1 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 58. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 59. Ikkunalasin kappaleita (3 kpl)
- 60. Fajanssin (2 kpl) ja punasavikeramiikan (4 kpl) kappaleita
- 61. Rautanaulan katkelma (1 kpl)

Ruudut 13 – 15

- 62. Liitupiipun varren katkelmia (4 kpl) ja kopan kappaleita (3 kpl), joista yksi koristeltu suosaltaan
- 63. Ikkuna- (17 kpl) ja astialasin (2 kpl) kappaleita
- 64. Fajanssin (5 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (4 kpl) kappaleita
- 65. Rautanaulan kappaleita (3 kpl)
- 66. Eläimen luun kappaleita (7 kpl) ja hammas (1 kpl)

Ruudut 16 – 18

- 67. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 68. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Kerros 6

Ruudut 1 – 3

- 69. Ikkunalasin kappaleita (2 kpl)
- 70. Fajanssin (1 kpl) ja punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 71. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Ruudut 4 – 6

- 72. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin kappaleita (1 kpl), sulaneen lasin möykky (1 kpl)
- 73. Rautainen veitsen teräosa (1 kpl)
- 74. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 7 – 9

- 75. Ikkunalasin kappaleita (5 kpl) ja sulaneen lasin möykky (1 kpl)
- 76. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 77. Rautanaulan katkelmia (2 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 78. Ikkunalasin kappaleita (6 kpl)
- 79. Fajanssin (3 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 80. Rautaesineen (1 kpl) ja naulan kappaleita (3 kpl)
- 81. Eläimen luun kappaleita (5 kpl)

Ruudut 13 – 15

- 82. Liitupiipun varren katkelmia (6 kpl), ehjä koppa (1 kpl) ja suuosastaan koristeltu kopan kappale (1 kpl)
- 83. Astialasin kappaleita (2 kpl)
- 84. Lasitetun punasavikeramiikan kappaleita (2 kpl)
- 85. Naulan katkelmia (4 kpl)
- 86. Piin kappale (1 kpl)
- 87. Eläimen luun kappaleita (14 kpl) ja hampaita (4 kpl)

Ruudut 16 – 18

- 88. Eläimen luun kappaleita (2 kpl) ja hammas (1 kpl)

Kerros 7

Ruudut 1 – 3

- 89. Astialasin kappale (1 kpl)

Ruudut 4 – 6

- 90. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 91. Ikkuna- (2 kpl) ja astialasin (2 kpl) kappaleita
- 92. Fajanssin kappaleita (2 kpl)
- 93. Rautanaulan katkelmia (2 kpl)
- 94. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 7 – 9

- 95. Liitupiipun varren kappale (1 kpl)
- 96. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
- 97. Fajanssin kappale (1 kpl)
- 98. Rautanaulan katkelmia (7 kpl)
- 99. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 100. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 101. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin (1 kpl) kappaleita
- 102. Fajanssin (2 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (5 kpl) kappaleita
- 103. Eläimen luun kappaleita (9 kpl)

Ruudut 13 – 15

- 104. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
- 105. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 106. Rautaveitsen teräosa (1 kpl)
- 107. Tykinkuula halk. 7 cm (1 kpl)
- 108. Luun kappale (1 kpl)

Kerros 8

Ruudut 4 – 6

- 109. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
- 110. Rautanaulan katkelma (1 kpl)

Ruudut 7 – 9

- 111. Fajanssin kappale (1 kpl)
- 112. Astialasin kappaleita (2 kpl)
- 113. Rautanaulan katkelmia (10 kpl)
- 114. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 115. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 116. Fajanssin (2 kpl) ja posliinin kappaleita (1 kpl), lasitetun (3 kpl) ja lasittamattoman (1 kpl) punasavikeramiikan kappaleita
- 117. Rautanaulan katkelmia (4 kpl), rautaputken katkelma (1 kpl)
- 118. Eläimen luun kappaleita (5 kpl)

Kerros 9

Ruudut 4 – 6

- 119. Sulaneen lasin möykky (1 kpl)
- 120. Rautaesineen kappale (1 kpl)
- 121. Luun kappale (1 kpl)

Ruudut 7 – 9

- 122. Liitupiipun varren kappaleita (3 kpl)
- 123. Fajanssin (2 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
- 124. Rautanaulan katkelmia (2 kpl)
- 125. Eläimen luun kappaleita (16 kpl) ja hammas (1 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 126. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 127. Astialasin kappaleita (2 kpl)
- 128. Piin kappale (1 kpl)
- 129. Fajanssin (12 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 130. Vuolukiven kappaleita (2 kpl)
- 131. Rautanaulan katkelmia (5 kpl)
- 132. Eläimen luun kappaleita (23 kpl) ja hampaita (4 kpl)

Kerros 10

Ruudut 7 – 9

- 133. Liitupiipun varren kappale (1 kpl)
- 134. Ikkuna- (1 kpl) astialasin kappaleita (1 kpl)
- 135. Piin kappale (1 kpl)
- 136. Fajanssin (9 kpl) ja posliinin (1 kpl) kappaleita, lasitetun (5 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (5 kpl) kappaleita
- 137. Rautanaulan katkelmia (15 kpl)
- 138. Eläimen luun kappaleita (6 kpl)

Koeoja A:n rakenne

Rakenteen länsipuoli, hiilikerrosten yläpuolelta

- 139. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl) ja kopallinen varren katkelma (1 kpl)
- 140. Fajanssin (5 kpl), posliinin (2 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 141. Astialasin kappaleita (3 kpl)
- 142. Rautalevyn kappaleita (2 kpl) ja naulan kappale (1 kpl)
- 143. Eläimen luun kappaleita (8 kpl)

Rakenne ja sen itäpuoli, rakennetta esiin kaivettaessa

- 144. Liitupiipun varren katkelmia (3 kpl)
- 145. Astia- (15 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (2 kpl)
- 146. Fajanssin (12 kpl) ja posliinin (2 kpl) kappaleita, lasitetun (5 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (5 kpl) kappaleita
- 147. Rautanaulan katkelmia (15 kpl)
- 148. Eläimen luun kappaleita (6 kpl)

Rakenteen länsipuoli, ylempi hiilikerros

- 149. Liitupiipun varren katkelmia (7 kpl)
- 150. Astialasin kappaleita (13 kpl)
- 151. Fajanssin (20 kpl), posliinin (5 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (10 kpl) kappaleita
- 152. Kupariesineen katkelmia (2 kpl)
- 153. Rautaesineen (2 kpl) ja rautanaulan kappaleita (8 kpl)
- 154. Eläimen luun kappaleita (64 kpl) ja hampaita (8 kpl)

Rakenteen länsipuoli, alempi hiilikerros

- 155. Luinen nappi (1 kpl)
- 156. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 157. Eläimen luun kappaleita (12 kpl)

KOEOJA B

Pintamaan poisto

Ruudut 1 – 15

- 158. Astialasin kappale (1 kpl)
- 159. Piin kappale (1 kpl)
- 160. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Kerros 1

Ruudut 1 – 3

- 161. Liitupiipun kopan kappale (2 kpl)
- 162. Lasitetun (2 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 163. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin (5 kpl) kappaleita
- 164. Huopakankaan palanen (1 kpl)
- 165. Rautanaula (1 kpl) ja tykinkuulan kappale (1 kpl)
- 166. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Kerros 2

Ruudut 1 – 3

- 167. Ikkuna- (1 kpl) ja astialasin kappaleita (1 kpl)
- 168. Posliinin kappale (1 kpl)

Kerros 4

Ruudut 1 – 3

- 169. Rautanaulan katkelma (1 kpl)
- 170. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

KOEOJA C

Kerros 1

Ruudut 1 – 3

- 171. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 172. Fajanssin (1 kpl) ja posliinin kappaleita (1 kpl)
- 173. Astialasin kappaleita (3 kpl) ja sulaneen lasin möykky (1 kpl)
- 174. Rautanaulan katkelmia (4 kpl), metallirengas (1 kpl) ja rautalevyn kappale (1 kpl)
- 175. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)
- 176. Nappi (1 kpl)

Ruudut 4 – 6

- 177. Astialasin kappaleita (4 kpl)
- 178. Lasitetun punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 179. Rautanaulan katkelma (1 kpl)
- 180. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Ruudut 7 – 9

- 181. Ikkuna- (5 kpl) ja astialasin kappaleita (6 kpl)
- 182. Fajanssin (4 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 183. Rautanaulan (3 kpl) ja rautaesineen (1 kpl) kappaleita
- 184. Eläimen luun kappaleita (6 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 185. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 186. Astia- (3 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (1 kpl)
- 187. Posliinin (1 kpl), fajanssin (1 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
- 188. Rautanaulan kappaleita (8 kpl)
- 189. Eläimen luun kappaleita (4 kpl) ja hammas (1 kpl)

Kerros 2

Ruudut 1 – 3

- 190. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 191. Ikkuna- (3 kpl) ja astialasin (1 kpl) kappaleita
- 192. Lasittamattoman punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 193. Eläimen luun kappaleita (9 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 194. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 195. Ikkuna- (8 kpl) ja astialasin kappaleita (9 kpl)
- 196. Fajanssin (4 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 197. Rautanaulan kappaleita (11 kpl)
- 198. Eläimen luun kappaleita (4 kpl) ja hampaita (2 kpl)

Kerros 3

Ruudut 5 – 6

- 199. Liitupiipun varren katkelmia (2 kpl)
- 200. Ikkuna- (5 kpl) ja astialasin (12 kpl) kappaleita
- 201. Posliinin (1 kpl) ja fajanssin (1 kpl) kappaleita, lasitetun (2 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 202. Nappi (1 kpl)
- 203. Piin kappale (1 kpl)
- 204. Rautanaulan kappaleita (8 kpl)
- 205. Eläimen luun kappaleita (6 kpl) hampaita (3 kpl)

Kerros 4

Ruutu 1

- 206. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Ruudut 5 ja 6

- 207. Liitupiipun kopan katkelmia (1 kpl)
- 208. Astia- (4 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (1 kpl)
- 209. Fajanssin (7 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
- 210. Rautanaulan (12 kpl) ja rautaesineen (1 kpl) katkelmia
- 211. Eläimen luun kappaleita (8 kpl)

Kerros 5

Ruutu 1

- 212. Astialasin kappaleita (3 kpl)
- 213. Fajanssin (1 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 214. Rautanaula (1 kpl)
- 215. Eläimen luun kappaleita (4 kpl) ja hampaita (1 kpl)

Ruudut 5 – 6

- 216. Astia- (6 kpl) ja ikkunalasin (2 kpl) kappaleita
- 217. Fajanssin (1 kpl) ja posliinin (1 kpl) kappaleita
- 218. Rautanaulan kappaleita (4 kpl)
- 219. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Kerros 6

Ruutu 1

- 220. Liitupiipun kopan (3 kpl) kappaleita
- 221. Astialasin (3 kpl) kappaleita
- 222. Lasitetun (3 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 223. Rautanaulan katkelma (1 kpl)

Kerros 7

Ruutu 1

- 224. Fajanssin kappaleita (3 kpl)
- 225. Astialasin kappaleita (1 kpl)
- 226. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

KOEOJA D

Pintamaan poisto

Ruudut 1 – 12

- 227. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 228. Astia- (9 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (14 kpl)
- 229. Fajanssin kappaleita (2 kpl), lasitetun (1 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 230. Rautanaulan katkelmia (15 kpl)
- 231. Eläimen luun kappaleita (12 kpl)

Kerros 1

Ruudut 8, 9

- 232. Fajanssin kappale (1 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 233. Liitupiipun kopan katkelma (1 kpl)
- 234. Fajanssin kappaleita (1 kpl), lasittamattoman (2 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
- 235. Astia- (3 kpl) ja ikkunalasin (1 kpl) kappaleita
- 236. Rautanaulan katkelma (1 kpl)
- 237. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Kerros 2

Ruudut 8, 9

- 238. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 239. Astialasin kappaleita (2 kpl)
- 240. Rautanaulan katkelmia (4 kpl)
- 241. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 242. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 243. Astia- (9 kpl) ja ikkunalasin (3 kpl) kappaleita
- 244. Fajanssin (7 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 245. Rautanaulan (14 kpl) ja rautaesineen (1 kpl) katkelmia
- 246. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Kerros 3

Ruudut 1 – 4

- 247. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
- 248. Astialasin kappaleita (2 kpl)
- 249. Lasittamattoman punasavikeramiikan kappale (1 kpl)
- 250. Rautanaulan katkelmia (3 kpl)
- 251. Eläimen luun kappaleita (9 kpl) ja hampaita (1 kpl)

Ruudut 8, 9

- 252. Ikkunalasin kappale (1 kpl)
- 253. Fajanssin kappale (1 kpl), lasittamattoman (1 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
- 254. Rautanaulan katkelmia (15 kpl)
- 255. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Ruudut 10 – 12

- 2. Liitupiipun varren katkelmia (1 kpl)
- 3. Astia- (6 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (5 kpl)
- 4. Fajanssin (4 kpl) ja posliinin (1 kpl) kappaleita, lasitetun (3 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappale
- 5. Rautanaulan (17 kpl) ja rautaesineen (2 kpl) kappaleita, koristeneula (1 kpl)
- 6. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Kerros 4

Ruudut 1 – 3

- 7. Liitupiipun varren kappaleita (4 kpl)
- 8. Astia- (3 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (2 kpl)
- 9. Lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) ja fajanssin kappaleita (1 kpl)
- 10. Rautanaulan katkelmia (1 kpl)
- 11. Hylsy (1 kpl)
- 12. Eläimen luun kappaleita (3 kpl)

Ruudut 8, 9

13. Liitupiipun varren katkelmia (2 kpl)
14. Astialasin kappaleita (4 kpl)
15. Fajanssin (1 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
16. Rautanaulan katkelmia (9 kpl)
17. Eläimen luun kappaleita (1 kpl)

Ruudut 10 – 12

18. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
19. Fajanssin kappale (1 kpl)
20. Rautanaulan katkelmia (2 kpl)
21. Veitsen katkelma, jossa rautainen teräosa ja puinen kahva (1 kpl)
22. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Kerros 5

Ruudut 1 – 4

23. Liitupiipun varren kappaleita (6 kpl) ja kopan kappaleita (1 kpl)
24. Astia- (5 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (1 kpl)
25. Fajanssin (3 kpl) ja punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
26. Rautanaulan (4 kpl) ja rautaesineen (1 kpl) katkelmia
27. Eläimen luun kappaleita (6 kpl) ja hampaita (1 kpl)

Kerros 6

Ruudut 1 – 4

28. Liitupiipun varren kappaleita (3 kpl) ja kopan kappaleita (4 kpl)
29. Astialasin kappaleita (23 kpl)
30. Posliinin (3 kpl) ja fajanssin kappaleita (7 kpl), lasittamattoman (2 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (5 kpl) kappaleita
31. Rautanaulan (3 kpl) ja rautalangan katkelmia (1 kpl)
32. Eläimen luun kappaleita (9 kpl) ja hampaita (2 kpl)

Kerros 7

Ruudut 1 – 4

33. Liitupiipun varren katkelmia (1 kpl)
34. Astia- (17 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (2 kpl)
35. Fajanssin kappaleita (3 kpl), lasittamattoman (2 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
36. Piin kappaleita (1 kpl)
37. Rautanaulan katkelmia (2 kpl)
38. Eläimen luun kappaleita (6 kpl)

Kerros 8

Ruudut 1 – 4

39. Liitupiipun varren katkelmia (1 kpl)
40. Astialasin kappaleita (9 kpl)
41. Fajanssin (2 kpl), posliinin kappaleita (2 kpl), lasitetun punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
42. Rautanaulan katkelmia (1 kpl)
43. Hevoskenkä (1 kpl)
44. Eläimen luun kappaleita (2 kpl)

Kerros 9

Ruudut 1 – 4

45. Liitupiipun varren (5 kpl) ja kopan kappaleita
46. Ikkuna- (7 kpl) ja astialasin kappaleita (2 kpl)
47. Fajanssin kappaleita (3 kpl), lasittamattoman (4 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
48. Rautanaulan katkelma (1 kpl)
49. Eläimen luun kappaleita (4 kpl)

KOEOJA E

Kerros 1 (koneellisen pintamaan poiston jälkeen)

Ruudut 1 – 3

50. Liitupiipun varren kappaleita (4 kpl)
51. Ikkuna- (2 kpl) ja astialasin kappaleita (8 kpl)
52. Fajanssin kappaleita (3 kpl), lasittamattoman (1 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
53. Rautanaula (1 kpl)
54. Eläimen luun kappaleita (15 kpl) ja hammas (1 kpl)

Kerros 3

Ruudut 1 – 3

55. Liitupiipun varren kappaleita (8 kpl)
56. Astia- (3 kpl) ja ikkunalasin kappaleita (1 kpl)
57. Fajanssin- (2 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (2 kpl) kappaleita
58. Rautanaulan kappaleita (3 kpl)
59. Eläimen luun kappaleita (7 kpl) ja hampaita (2 kpl)

Kerros 4

Ruudut 1 - 3

60. Liitupiipun varren kappaleita (4 kpl) ja liitupiipun koppa (1 kpl)
61. Astialasin kappaleita (17 kpl)
62. Fajanssin kappaleita (2 kpl), lasitetun (5 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (3 kpl) kappaleita
63. Piin kappaleita (4 kpl)
64. Rautanaula (1 kpl)
65. Tykinkuulan kappale (1 kpl)
66. Hevosenkenkä (1 kpl)
67. Eläimen luun kappaleita (17 kpl)

Kerros 5

Ruudut 1 – 3

68. Liitupiipun varren katkelma (1 kpl)
69. Astia- (4 kpl) ikkunalasin (1 kpl) kappaleita
70. Fajanssin (1 kpl) ja lasittamattoman punasavikeramiikan (1 kpl) kappale
71. Laastin kappale (1 kpl)
72. Piin kappaleita (2 kpl)
73. Eläimen luun kappaleita (4 kpl) ja hammas (1 kpl)

HAMINAN PORTTI

Putsauskerros

Koko alueelta

74. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
75. Astia- (9 kpl) ikkunalasin (3 kpl) kappaleita
76. Fajanssin kappaleita (10 kpl)
77. Rautanaulan katkelmia (4 kpl)
78. Eläimen luun kappale (1 kpl)

Ylin hiilikkerros (hiili I)

79. Liitupiipun varren katkelmia (2 kpl)
80. Astialasin kappaleita (6 kpl)
81. Fajanssin (1 kpl) ja lasitetun punasavikeramiikan (1 kpl) kappaleita
82. Rautanaula (1 kpl) ja rautanaulan katkelmia (3 kpl)
83. Eläimen hammas (1 kpl)

Alempi hiilikkerros (hiili II)

84. Astialasin kappaleita (2 kpl)
85. Eläimen luun kappaleita (1 kpl)

Puukeroksen esiin kaivuu

Pohjoisneljännes, itäpuoli

86. Liitupiipun kappale (1 kpl)
87. Fajanssin kappaleita (3 kpl)
88. Astialasia (6 kpl)
89. Puutappi (1 kpl)
90. Rautanauvoja (2 kpl)

Tukkeja esiin kaivettaessa

Pohjoisneljännes, länsipuoli

91. Liitupiipun katkelmia (5 kpl)
92. Astialasin kappaleita (6 kpl)
93. Lasitetun punasavikeramiikan (1 kpl) ja posliinin kappaleita (2 kpl)
94. Puutappeja (21 kpl)
95. Rautanauvoja (3 kpl) ja metalliesineen kappale (1 kpl)
96. Eläimen nikama (1 kpl)

Puuroskakerros

Laituriarkun pohjoinen puolisko (länsineljännes)

97. Liitupiipun varren katkelmia (9 kpl)
98. Astialasin kappaleita (5 kpl)
99. Fajanssin kappaleita (5 kpl), lasitetun punasavikeramiikan kappaleita (3 kpl)
100. Puutappeja (4 kpl)
101. Varsiluudan sitomiseen käytetyn narun kappaleita
102. Tynnyrinvanteita (2 kpl)
103. Tuohikontin kappale (1 kpl)
104. Puuesineen kappale (1 kpl)
105. Puuastian lovettuja (2 kpl) ja loveamattomia kappaleita (1 kpl), mahdollisesti tynnyristä

Kiveystä esiin kaivettaessa

Portin itäpuolella tienä jatkuva kiveys

- 106. Liitupiipun varren kappaleita (2 kpl)
- 107. Astialasin kappaleita (3 kpl)
- 108. Puutappi (1 kpl)
- 109. Rautanaulan kappaleita (4 kpl)